

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra bezpečnostních studií

Diplomová práce

2023

Kristýna Koutenská

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra bezpečnostních studií

Vývoj obrazu NATO ve vybraných českých médiích

Diplomová práce

Autor práce: Kristýna Koutenská

Studijní program: Bezpečnostní studia

Vedoucí práce: PhDr. JUDr. Tomáš Karásek, Ph.D.

Rok obhajoby: 2023

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 30. 5. 2023

Kristýna Koutenská

Bibliografický záznam

KOUTENSKÁ, Kristýna. *Vývoj obrazu NATO ve vybraných českých médiích*. Praha, 2023. 114 s. Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut politologických studií. Katedra bezpečnostních studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. JUDr. Tomáš Karásek, Ph.D.

Rozsah práce: 164 137 znaků (včetně mezer)

Abstrakt

Severoatlantická aliance již funguje více než 70 let. Za tu dobu prošla řadou změn a čelila nejrůznějším výzvám z vnitřního i vnějšího prostředí. Po rozpadu Sovětského svazu se musela adaptovat na nové bezpečnostní prostředí a identifikovat nové bezpečnostní hrozby. Transformovala některé své vnitřní struktury, pouštěla se čím dál více do operací mimo své území a zároveň se snažila balancovat rozdílnosti jednotlivých členů, jejichž počet se postupně zvyšoval. NATO je v současnosti jednou z nejdůležitějších mezinárodních organizací na světě a (nejen) díky tomu se často dostává na stránky mnoha médií. Od seriózních celostátních deníků, přes alternativní média jdoucí proti mainstreamu až po ta, která záměrně šíří dezinformace. Na základě zveřejněných zpráv pak vzniká určitý obraz Aliance, který čtenáři z médií získají. Tato práce analyzuje pomocí kvantitativní obsahové analýzy příspěvky z vybraných českých médií, jak mainstreamových (MF DNES, Právo, Blesk), tak těch alternativních (Britské listy), resp. dezinformačních (Parlamentní listy) a zjišťuje, jakým způsobem bylo NATO prezentováno českým obyvatelům v předem stanovených obdobích (1999, 2009/2010, 2019), respektive jaký byl jeho mediální obraz a jakým způsobem se proměňoval. Ze získaných tvrdých dat byla autorka schopná sestavit grafy a zjistit, jakého vyznění byla většina článků, jakým tématům se věnovaly, jak moc se objevovaly na titulních stranách tištěných deníků, kolik procent článků zmiňovalo Českou republiku ve spojitosti s NATO a další. Ačkoliv výskyt některých proměnných se v jednotlivých letech příliš neměnil, jiné naopak zaznamenávaly nárůst či pokles. Zatímco v roce 1999 bylo pro ČR vše okolo NATO poměrně nové a noviny plnily zejména zprávy o vstupu a o alianční operaci v bývalé Jugoslávii, v roce 2019 už se objevovaly články diskutující (ne)důležitost tohoto uskupení a postupně přibývalo více (spíše) negativně zbarvených výstupů, zejména v alternativních médiích.

Abstract

The North Atlantic Treaty Organization (NATO) has been here for more than 70 years. It has undergone a number of reforms and has faced various challenges, both external and internal ones. After the collapse of the Soviet Union, NATO had to adapt to a new security environment and identify new security threats. It transformed some of its internal structures, started to operate more outside its territory, while trying to balance the differences between member states, whose number gradually increased. The North Atlantic Alliance is currently one of the most important international organizations in the world and (not only) because of this, it often

makes headlines in the media. From serious national (print) newspapers, through alternative (online) media going against the main stream, to those deliberately spreading disinformation. Published reports create certain image of the Alliance, which readers of the media obtain. Using quantitative content analysis, this diploma thesis examines articles from selected Czech media both mainstream newspapers (MF DNES, Právo, Blesk) and alternative media (Britské listy) or disinformation ones (Parlamentní listy) and finds out how NATO was presented to Czech people, or more precisely what its media image was in 1999, 2009/2010, 2019, and how it changed. From the research data the author was able to compile graphs and find out the tone of the majority of the articles, what topics they addressed, how often they appeared on the front pages of printed newspapers, what percentage of the articles mentioned the Czech Republic in connection with NATO, etc. Even though occurrence of some of the defined variables did not change much in individual years, others, on the contrary, recorded an increase or decrease. While in 1999 everything around NATO was relatively new for the Czech Republic and the periodicals were full of news regarding the accession and the ongoing Alliance's operation in the former Yugoslavia, in 2019 there appeared a lot of articles discussing the (un)importance of this grouping. There was an evident growth of articles with rather negative connotation, especially in the alternative media.

Klíčová slova

NATO, Česká republika, mediální obraz, kvantitativní obsahová analýza, média

Keywords

NATO, Czech Republic, media image, quantitative content analysis, media

Title

The evolution of NATO's image in selected Czech media

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala PhDr. JUDr. Tomáši Karáskovi, Ph.D. za vedení mé diplomové práce. Poděkování patří i mému muži a dětem za to, že to se mnou v průběhu nevzdali a snažili se mi dát na psaní co nejvíce prostoru, co mohli.

Obsah

ÚVOD.....	2
1 MÉDIA	5
1.1 OBJEKTIVITA MÉDIÍ	6
1.2 MEDIÁLNÍ PRODUKTY A KONSTRUKCE MEDIÁLNÍ REALITY	7
1.2.1 Mediální obraz a reprezentace.....	7
1.2.2 Tvorba mediálního produktu	8
1.2.2.1 Gatekeeping.....	8
1.3 ZPRAVODAJSTVÍ A ZPRÁVY	9
1.3.1 Agenda setting.....	10
1.4 ALTERNATIVNÍ MÉDIA	11
1.5 DEZINFORMACE A DEZINFORMAČNÍ MÉDIA	13
1.6 MÉDIA A POLITIKA.....	14
2 NATO	16
2.1 NATO JAKO ALIANCE	16
2.1.1 Neorealismus vs. neoliberalismus	17
2.1.2 Zánik aliance?.....	18
2.1.3 Proměna NATO.....	19
2.2 NATO A ČESKÁ REPUBLIKA.....	20
2.2.1 Mise.....	22
2.2.2 Strategické priority a plánování.....	23
2.2.2.1 Bezpečnostní strategie ČR.....	24
2.2.3 „Současnost“	27
2.2.3.1 Obranné výdaje.....	27
2.2.3.2 Hrozby.....	28
2.2.3.3 Obranná strategie 2017.....	28
3 VÝZKUMNÉ OTÁZKY A HYPOTÉZY	30
4 MEDIÁLNÍ SYSTÉM A JEHO VÝZKUM	33
4.1 OBSAHOVÁ ANALÝZA MEDIÁLNÍCH PRODUKTŮ.....	33
4.2 OPERACIONALIZACE.....	35
4.2.1 Vymezení médií.....	36
4.2.1.1 Mainstreamové deníky.....	37
4.2.1.2 Alternativní média	38
4.2.2 Vymezení mediálního obsahu	40
4.2.3 Vymezení časového období.....	40
4.2.4 Vymezení kódovací jednotky.....	41
4.2.5 Kódování.....	42
4.2.5.1 Kódovací kniha.....	43
5 ANALÝZA	48
5.1 MEDIÁLNÍ OBRAZ NATO V ROCE 1999	48
5.1.1 Shrnutí.....	56
5.2 MEDIÁLNÍ OBRAZ NATO V ROCE 2009	57
5.2.1 Shrnutí.....	69
5.3 MEDIÁLNÍ OBRAZ NATO V ROCE 2019	70
5.3.1 Shrnutí.....	86
5.4 PROMĚNA MEDIÁLNÍHO OBRAZU NATO	87
ZÁVĚR.....	100
SUMMARY	103
POUŽITÁ LITERATURA.....	104
SEZNAM PŘÍLOH.....	114

Úvod

Severoatlantická aliance má za sebou již více než sedmdesátileté působení na mezinárodním poli. Ačkoliv se od jejího založení mnohé změnilo, stále se zasazuje o to, aby zůstala zdrojem stability v neustále se proměňujícím bezpečnostním prostředí. Kromě operací a misí, které jsou poměrně velkým tématem samy o sobě, se spojenci v NATO a jejich partneři angažují v mnoha dalších činnostech, jako jsou obranné a politické reformy, vojenské plánování a cvičení, vědecká spolupráce a výzkum, sdílení informací nebo humanitární pomoc.¹

Díky své důležitosti a svým mnohočetným aktivitám se Aliance často dostává na stránky různorodých médií. Informace o její činnosti však mohou čtenáři nabýt jak z mainstreamových seriózních deníků, tak z těch alternativních, které jdou tzv. proti proudu, nebo z médií záměrně šířící dezinformace. Poslední zmiňované jsou v posledních letech čím dál více na vzestupu a úzce souvisí s bezpečnostní problematikou, neboť válčení dnes již neprobíhá jen v prostoru reálném ale i v tom mediálním. Relativně nový fenomén hybridní války spočívá mimo jiné právě v šíření tzv. fake news (falešných zpráv), různě zaujatých zpravodajství a propagandy. Mediální gramotnost je v dnešní době proto velice důležitá. Ačkoliv v posledních letech doznala v české společnosti nárůstu,² v roce 2018 průzkum agentury STEM/MARK³ uvedl, že velká část obyvatel ČR nedokáže správně vyhodnocovat informace z médií.

Obraz Aliance, který vzniká na základě zveřejněných zpráv a který čtenáři z médií následně získají, do jisté míry utváří jejich vztah k danému tématu a jak na něj budou nahlížet. Tato práce si proto klade za cíl zjistit, jaký byl mediální obraz NATO ve vybraných českých médiích v předem stanovených obdobích a jak (a jestli vůbec) se proměnil. Přestože se v českém prostředí pravidelně objevují zprávy s výsledky z průzkumů týkajících se postojů českých občanů k členství České republiky v Severoatlantické alianci, neexistuje zatím žádná práce, která by na základě kvantitativní agregace dostupných dat ukázala, jak vůbec česká média NATO veřejnosti prezentují, jak o něm informují. Mají převahu spíše pozitivně laděné články nebo ty spíše negativně vyznívající? Informují média o NATO spíše ve spojitosti se zahraničními misemi či ve vztahu k domácí politice? A co vůbec publikují alternativní média?

---

¹ natoaktual.cz, „Co je NATO,“ Informační centrum o NATO. <https://www.natoaktual.cz/zpravy/Icojenato> (shlédnuto 21. 1. 2023).

² MediaGuru, „Mediální gramotnost Čechů se podle výzkumu zvyšuje,“ 30. března. 2022, <https://www.mediaguru.cz/clanky/2022/03/medialni-gramotnost-cechu-se-podle-vyzkumu-zvysuje/> (shlédnuto 21. 1. 2023).

³ STEM/MARK, (2018). *Mediální gramotnost je v Česku nízká – pouze čtvrtina dospělé populace v ní dosahuje uspokojivé úrovně*. Dostupné z: <https://www.stemmark.cz/medialni-gramotnost-je-v-cesku-nizka-pouze-ctvrtina-dospele-populace-v-ni-dosahuje-uspokojive-urovne/>.

Autorka toto téma shledává nejen zajímavým pro ni samotnou, ale i přínosným z hlediska všeobecného přehledu.

Diplomová práce sestává ze dvou částí – teoretické a analytické. V první zmíněné části je nejprve věnováno několik stránek teorii médií a mediálních produktů, konkrétněji pak zpravodajství a zpravodajským článkům, které jsou předmětem pozdější analýzy. Tento teoretický rámec vychází zejména ze základní literatury pro studium médií, mezi kterou rozhodně patří kniha od Denise McQuaila, jenž se řadí mezi nejvlivnější teoretiky médií, *Úvod do teorie masové komunikace* (v originále *Mass Communication Theory*), dále pak *Úvod do studia médií* od Graema Burtona a Jana Jiráka, působícího na Katedře mediálních studií Univerzity Karlovy, či *Masová média* od téhož autora ve spolupráci s Barbarou Köpplovou. Oba dva mají značné teoretické i praktické zkušenosti v oblasti fungování médií v České republice. Neméně důležitá je i kniha *Agenda setting: nastolování agendy - masová média a veřejné mínění* (v originále *Setting the Agenda. The Mass Media and Public Opinion*) od Maxwella McCombse, jednoho z průkopníků teorie nastolování agendy. Z dalších zdrojů pak určitě stojí za zmínku publikace *Alternative and Mainstream Media: The Converging Spectrum* od Lindy Kenix, ze které autorka čerpala zejména poznatky o alternativních médiích. Další kapitola a následné podkapitoly jsou již spjaté se Severoatlantickou aliancí, na kterou je nahlíženo skrze neorealisticou a neoliberalní teorii mezinárodních vztahů. V tomto případě se autorka opírala o vícero odborných statí a článků, zamýšlejících se nad fungováním a proměnami této organizace, aby byla schopná stručně uvést, jakou aliancí za léta svého působení NATO vůbec je a na základě toho zformulovat část hypotéz. Mezi zdroji, které byly využity ke zpracování této kapitoly, jsou například *Thinking NATO through Theoretically* od Marka Webera, *Neorealism, Neoliberal Institutionalism, and the Future of NATO* od Gunthera Hellmanna a Reinharda Wolfa, či *NATO's Future (In Theory)* od Stephena Walta, předního neorealisty a autora knihy *The Origins of Alliances*. Poslední část teoretického rámce se zaměřuje přímo na Českou republiku a NATO a na představení základních strategických dokumentů – primárně *Bezpečnostních strategií ČR*, o něž se opírá jedna z hypotéz. Analytická část se pak již soustředí na samotnou analýzu mediálních výstupů, na které je postavená celá tato práce.

Autorka využívá metodu kvantitativní obsahové analýzy, pro kterou je typický vysoký stupeň ověřitelnosti i vysoká míra strukturovanosti, díky čemuž je možné výsledky znázornit v číselných hodnotách a v podobě grafů a následně je mezi sebou komparovat. Dobře propracovaná obsahová analýza může poskytnout informace o současných trendech v médiích, protože lze díky ní zpracovat i ty nejaktuálnější mediální produkty. Je však třeba počítat s tím,

že výsledky neobsahují příliš mnoho detailů, jedná se spíše o obecná data informativního charakteru. Nicméně, tato metoda počítá i s jistou vnitřní subjektivitou, neboť je to badatel, kdo určí soubor ke zkoumání, definuje proměnné a v závěru interpretuje své výsledky.⁴ Podrobněji se této části věnuje podkapitola „Obsahová analýza mediálních produktů“.

K realizaci výzkumu jsou zvoleny tři celostátní tištěné deníky – Mladá fronta DNES, Právo, Blesk – a dvě alternativní (resp. dezinformační) online média – Britské listy a Parlamentní listy. Všechna jsou podrobněji představena v rámci operacionalizace, stejně jako proměnné, které autorka v rámci jejich mediálních obsahů zkoumá. Aby bylo možné zodpovědět hlavní výzkumnou otázku „Jak se změnil mediální obraz NATO ve vybraných českých médiích po deseti a po dvaceti letech od přístupu České republiky k Severoatlantické alianci?“, autorka se nejprve zaměřuje na jednotlivé roky – 1999, 2009 (2010), 2019 – a ty pak mezi sebou v závěru práce komparuje. Vzhledem k tomu, že samotná Aliance prošla za dobu svého působení značnými změnami, autorka předpokládá, že i její mediální obraz se v průběhu let proměnil.

---

⁴ Schulz, W., Scherer, H., Hagen, L., Končelík J. and Reifová I., (2004). *Analýza obsahu mediálních sdělení*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum. 29-30.

1 Média

Vzhledem k tomu, že tato práce je postavená na analýze mediálních produktů, je potřeba v rámci kontextualizace a vytvoření hypotéz nastínit, jakým způsobem média fungují a jak je to například s jejich objektivitou. Z toho důvodu je první část věnována právě teorii médií a mediálních produktů s podrobnějším zaměřením na periodický tisk a zpravodajství. Nechybí ani podkapitola týkající se alternativních a dezinformačních médií, protože i ta jsou nedílnou součástí následné analýzy. Poslední část pak v krátkosti zmiňuje provázanost médií a politiky.

Média jsou důležitou součástí našeho života, protože nám umožňují získávat informace a komunikovat s lidmi po celém světě. Do značné míry utváří společenskou realitu a základní rysy normality pro potřeby veřejného života. Hrají klíčovou roli v utváření a formování veřejného mínění a názorů lidí. Jejich moc spočívá v tom, že mohou ovlivňovat (přímo či nepřímo) představy, chování, postoje příjemců.⁵

Ve spojitosti s médii lze vyjmenovat několikero funkcí, které plní. Ať už se jedná o funkci zábavní, kdy se média snaží lidi pobavit a rozptýlit, nebo funkci informační, kdy svému publiku poskytují informace o tom, co se děje, tak mají média i funkci kulturní nebo sociální, kdy publikované materiály odráží danou kulturu a život společnosti. Konkrétně se dá hovořit i o politické funkci, kdy lidé mají díky médiím představu o různých politických tématech a událostech (viz poslední podkapitola).⁶

V dnešním světě existuje mnoho druhů médií, přičemž způsob jejich dělení závisí na tom, jaký aspekt chceme zdůraznit. Například média tradiční (tisk, rozhlas, televize) versus média digitální, dále pak třeba média soukromá versus veřejnoprávní, seriózní versus bulvární, mainstreamová a naproti stojící alternativní, která budou více přiblížena v samostatné podkapitole.⁷ Masová média jsou pak taková média, která jsou dostupná velkému počtu lidí, jsou schopna produkovat své obsahy rychle, v krátkých, pravidelných periodách či průběžně.⁸

Skladba tematické agendy médií⁹ pak závisí právě na typu média, jeho periodicitě, zaměření a skladby cílového publika. Zpravodajské týdeníky se budou zabývat jinými tématy než například specializované ekonomické deníky.¹⁰ Seriózní média jsou chápána jako ta

---

⁵ McQuail, Denis, *Úvod do teorie masové komunikace* (Praha: Portál, 1999), 87-8.

⁶ Burton, Graeme a Jan Jiráček, *Úvod do studia médií* (Brno: Barrister & Principal, 2001), 142-3.

⁷ JSNS, „Česká mediální krajina - 1. díl: Úvod do světa médií,“ *Člověk v tísni*, <https://www.jsns.cz/projekty/medialni-vzdelavani/bulletin-medialni-vzdelavani/ceska-medialni-krajina/1.dil-uvod-do-sveta-medii> (shlédnuto 21. 1. 2023).

⁸ McQuail, *Úvod do teorie masové komunikace*, 22.

⁹ Tematickou agendou se rozumí soubor témat, která se dostanou do obsahu médií.

¹⁰ Trampota, Tomáš a Martina Vojtěchovská, *Metody výzkumu médií* (Praha: Portál, 2010), 100-101, <http://sfx.is.cuni.cz/sfxlc13?sid=shorturl&isbn=80-7367-683-4> (shlédnuto 29. 3. 2019).

relevantní, spolehlivá a věrohodná, naopak média bulvární se zaměřují na jednoduchá povrchní sdělení mající v příjemci vzbudit pocit informovanosti, senzační a pozornost poutající příběhy a zábavné příspěvky. Texty bývají spíše kratší, zato s výraznými titulky a doprovodnými fotografiemi. Vytváří tak dojem, že vše dokáží přehledně a jednoduše vysvětlit.¹¹ S komercializací médií a jejich produkce se koncem 20. století začala hranice mezi seriózními a bulvárními médii lehce stírat.¹²

1.1 Objektivita médií

Většina lidí by se nejspíše shodla na tom, že média by měla být objektivní. Je to však opravdu dosažitelné? Z pohledu žurnalistické profese je objektivita možná na základě dodržování určitých novinářských postupů.¹³ Podle W. Lance Bennetta jsou jimi 1) zachování politické neutrality, 2) dodržování všeobecných norem slušnosti, 3) podávání zpráv, které se opírají o fyzické důkazy, 4) používání standardizovaných formátů při tvorbě zpráv, 5) vyškolení novinářů tak, aby byli generalisti (všeobecně orientovaní), nikoliv specialisti, 6) využití redakčních kontrol za účelem upevnění těchto postupů.¹⁴ Mediální studia však zastávají názor, že objektivita médií není možná a jedná se pouze o nedosažitelný ideál, protože „realitu jsme nuceni poznávat vždy prostřednictvím nějakého subjektu (...), který se nám snaží reálné dění zprostředkovat.“¹⁵

Podle zákona médiím a veřejné službě by měla média v České republice podávat nestranné a objektivní informace. Zpravodajství by měla být vyvážená,¹⁶ neměla by obsahovat žádné názory, postoje a hodnocení.¹⁷ Tištěná média proto oddělují zpravodajství od komentářů a názorů a uvádí, že subjektivní představy a postoje se do zpravodajství nepromítají. Podle Burtona a Jiráka však žádná komunikace nemůže být úplně hodnotově a postojově neutrální, protože sami zpravodajové mají nějakou svou ideologii, postoje k určitým věcem, a

---

¹¹ Burton a Jirák, *Úvod do studia médií*, 249.

¹² „Hvězdy zábavního průmyslu, důraz na domácí události, emocionalizace a personalizace politického dění, (...) zkracování textu, (...) apod. se stále více objevují i v médiích, která se za bulvární nepovažují.“ Zdroj: Jirák Jan a Barbara Köpplová, *Masová média*, 2., přepracované vydání (Praha: Portál, 2009, 2015), 245.

¹³ Trampota, Tomáš, *Zpravodajství* (Praha: Portál, 2006), 144, <https://www.bookport.cz/e-kniha/zpravodajstvi-1318885/> (shlédnuto 29. 3. 2019).

¹⁴ Bennett, Lance W., *News: The Politics of Illusion*, 8th ed. (New York: Longman, 2009), převzato z Croteau, David a Hoynes, William, *Media/Society: Technology, Industries, Content, and Users*, 6th ed. (Los Angeles: SAGE, 2019), 260.

¹⁵ Trampota, *Zpravodajství*, 144.

¹⁶ Vyváženost se myslí rovný nebo proporcionální přístup do zpráv a rovná evaluace. Podrobněji: Reifová, Irena, *Slovník mediální komunikace* (Praha: Portál, 2004), 163.

¹⁷ Jednotlivé zprávy by měly být prezentovány neutrálně, oprostěny od jakýchkoliv hodnocení či tendenčních a stranických výpovědí. Zdroj: Reifová, *Slovník mediální komunikace*, 163-4.

to vše se následně ve zpravodajství promítne, ačkoliv příjemce to většinou na první pohled ani nepozná. Samotný výběr zpráv pak naznačuje postoj daného média, které funguje v určitém hodnotovém, kulturním a ideologickém kontextu.¹⁸ Noam Chomsky a Edward S. Herman ve své knize *Manufacturing Consent: The Political Economy of the Mass Media* na základě propagandistického modelu komunikace pak argumentují, že skutečná objektivita je v médiích velmi obtížně dosažitelná i proto, že mediální obsah je ovlivněn ekonomickými a politickými zájmy v kapitalistické společnosti.¹⁹

1.2 Mediální produkty a konstrukce mediální reality

Mediálními produkty se rozumí veškeré příspěvky publikované v tištěných denících, na internetu, v televizi, rozhlasu,... Může se tedy jednat například o novinový článek, rozhlasový nebo televizní pořad, ale i fotografii či film na DVD.²⁰ Nicméně jak již bylo naznačeno výše, to, co lidé vidí v televizi nebo si přečtou na stránkách různých novin a časopisů, je jen jedna z mnoha verzí možného výkladu zprostředkovaná příjemci.²¹

1.2.1 Mediální obraz a reprezentace

Média jsou tedy jakýmsi prostředníkem mezi “původním materiálem“ a publikem. Mediované materiály jsou proto určitým druhem reprezentace. Média nám nabízejí reprezentaci světa, událostí, osob, protože materiál, ke kterému se dostanou, nejdříve upraví a až poté ho „pošlou dál“ mezi lidi. Otázkou pak zůstává, do jaké míry je mediální obraz reprezentované události, osoby apod. zkrácený.²²

Jedním z druhů reprezentace – a pravděpodobně tím nejznámějším – je právě stereotyp. Média mají tendenci uchylvat se ke stereotypizaci, když například ve svých výstupech často opakují tatáž témata či hotová sdělení. Příjemce je tak v dané věci pomalu utvrzován až ji postupně přijme a začne jí věřit. Sdělení se pak stávají „přirozenými“ a důvěryhodnějšími. A zejména pro zpravodajství je důležité, aby mu lidé důvěřovali.²³

---

¹⁸ Burton a Jiráček, *Úvod do studia médií*, 251-2.

¹⁹ Více o této teorii: Herman, Edward S. a Noam Chomsky, *Manufacturing consent: the political economy of the mass media* (New York: Pantheon Books, 1988).

²⁰ Jiráček a Köpplová, *Masová média*, 239.

²¹ Burton a Jiráček, *Úvod do studia médií*, 123-4.

²² *Ibidem*.

²³ *Ibid.*, 155-198.

1.2.2 Tvorba mediálního produktu

Podle Burtona a Jiráka se média často i stylizují do role jakéhosi služebníka, který lidem servíruje jen to, oč pán (publikum) žádá.²⁴ Denis Mcquail pak masová média popisuje jako zrcadlo společnosti.²⁵ Výběr, zařazení a zpracování zpráv²⁶ se děje podle určitých zažitých kritérií, které se také někdy označují jako „zpravodajské hodnoty“ (z anglického překladu news values). Jimi se rozumí všechny faktory,²⁷ které v daném období, sociálním a kulturním prostředí rozhodují o zařazení či nezařazení zprávy do zpravodajství a jejím následném zpracování. Na výslednou podobu mediálního produktu mají vliv nejen konkrétní lidé – disponující svými představami, názory a zkušenostmi, které podmiňují jejich pohled na svět – podílející se na mediální produkci, ale i samotné rutiny, postupy a ideologie dané profesní skupiny. Nelze však opomenout i vnější vlivy jako například ekonomické prostředí či využívané technologie.²⁸

1.2.2.1 Gatekeeping

V případě tištěných periodik, je v každé redakci někdo, kdo má možnost zasáhnout do procesu tvorby mediovaného obsahu a rozhodnout, jaký obsah projde a jaký nikoliv. Tento člověk je nazýván jakýmsi „dveřníkem“, z anglického originálu gatekeeper, který určuje, jaká zpráva projde branou zpravodajského média do zpravodajství. Gatekeeper často zastává hodnoty instituce, pro kterou pracuje. Tzv. gatekeeping neboli kontrola výstupů však mnohdy nezávisí pouze na jedné osobě, ale vyžaduje souhlas ještě dalších klíčových osob.²⁹ V rámci mediální organizace má na selekci a zpracování informace ve finále vliv několik lidí působících na různých pozicích, od zahraničního korespondenta dodávajícího zprávu až po editora zahraniční rubriky vybraného média.³⁰

---

²⁴ Burton a Jiráček, *Úvod do studia médií*, 22.

²⁵ McQuail, *Úvod do teorie masové komunikace*, 214.

²⁶ Více o teorii nastolování agendy viz dále.

²⁷ Například míra negativity, zapojení elitní osoby a další. Podrobněji v podkapitole „Zpravodajství a zprávy.“

²⁸ Jiráček a Köpplová, *Masová média*, 166-72.

²⁹ McQuail, *Úvod do teorie masové komunikace*, 241 a Burton a Jiráček, *Úvod do studia médií*, 129.

³⁰ Reifová, *Slovník mediální komunikace*, 70.

1.3 Zpravodajství a zprávy

Zpravodajství je „jedním z mála původních příspěvků masových médií ke škále kulturních forem vyjádření.“³¹ Noviny se dají považovat za archetyp i prototyp moderních masových médií, přičemž zpráva tvoří hlavní složku novin.³²

Jak již bylo naznačeno výše, zpravodajství by mělo být věcně co nejpřesnější, nejúplnější a ideálně neutrální, což však není zcela možné.³³ Zprávy jsou typ mediálního sdělení s „vysokou mírou předvídatelnosti, pravidelnosti, stereotypnosti a ustálenosti. To, že zpravodajství představuje tak přesvědčivé zdání skutečnosti, lze vysvětlit tím, že zprávy... jsou zpravidla tím jediným, s čím si musíme vystačit jako s představami o skutečnosti, která je mimo nám známé a námi dosažitelné prostředí...“³⁴

Nemělo by se však zapomínat na fakt, že kultura společnosti značně ovlivňuje to, co si média vyberou za zprávy. Každá společnost má své vlastní představy o tom, jak by mělo zpravodajství pracovat a jak by měly vypadat zpravodajské obsahy. Jedná se o takzvané normativní požadavky, jež se opírají o fakt, že zprávy jsou pro lidi ve většině případů jediným zdrojem informací o aktuálních událostech ovlivňujících chod jejich společnosti.³⁵ Pokud chtějí média zůstat pro své publikum důvěryhodná, musí „zprávy v rámci mediálního systému určité země do jisté míry stranit ve smyslu reflexe základních hodnot a aktuálních sympatií populace.“³⁶

„Události, které se odehrály v prostředí kulturně a sociálně blízkém médiu a jeho příjemcům nebo které s tímto prostředím nějak souvisejí, mají větší naději, že se dostanou do zpravodajství.“³⁷ Ve zprávách se také často vyskytují události, ve kterých vystupují mocné státy, významné osoby, procesy apod. Větší šanci na zveřejnění tak mají i události, které jsou spojeny s jednáním (důležitých) veřejně známých osob, protože ty dokážou snadno přitáhnout (a udržet) pozornost publika. Takové události mají obzvláště vysokou zpravodajskou hodnotu, protože mají často velký dosah. Mnohdy se ve zpravodajství objevuje popis události právě skrze nějakou takovou osobu – nejen proto, že sama o sobě může ke zprávě přitáhnout pozornost – ale zároveň může být i prominentním zdrojem daného média. Lidé jsou totiž obvykle víc

---

³¹ McQuail, *Úvod do teorie masové komunikace*, 299.

³² *Ibidem*.

³³ Jiráková a Köpplová, *Masová média*, 292.

³⁴ Burton a Jiráková, *Úvod do studia médií*, 237.

³⁵ Trampota, *Zpravodajství*, 137.

³⁶ *Ibidem*, 147.

³⁷ Burton a Jiráková, *Úvod do studia médií*, 242.

k dispozici než události.³⁸ Pokud je nějaká událost vyloženě zobrazena skrze jednání konkrétní osoby, jedná se o tzv. personalizaci, jejímž cílem je propojovat témata s konkrétními aktéry. Podle Kunczika je konkrétní jednání osob preferováno spíše než abstraktní děje, protože publikum se může se známými osobami snáze identifikovat, což přitáhne více čtenářů, a usnadní tak zpravodajství.³⁹

Speciálním případem jsou pak negativní zprávy. Ne nadarmo se říká, že špatná zpráva je dobrá zpráva a dobrá zpráva není žádná zpráva.⁴⁰ Podle McQuaila jsou tři hlavní faktory, které ovlivňují konečný výběr události, která bude zařazena do zpravodajství: čas, místo a lidé. Slovy Denise Mcquaila, události, které se „odehrávají v krátkém časovém intervalu (jsou náhlé), mají velký rozsah a velkou intenzitu, jsou jasné a jednoznačné, jsou nečekané, mají kulturně blízko k předpokládanému publiku a mají jistou kontinuitu (...),“ se téměř jistě ve zpravodajství objeví.⁴¹

1.3.1 Agenda setting

Pravidlům výběru nepodléhají jen jednotlivé události, ale i to, co se z již vybrané události ve sdělení použije. Média si tedy vybírají, o čem a jak budou informovat, jedná se o tzv. „nastolování agendy“ neboli z anglického originálu „agenda setting.“ Tím, že média uveřejňují jen jimi zvolené a připravené zprávy, ovlivňují tak to, co se dostane k publiku.⁴² Jinými slovy se jedná o prosazování (a zároveň vyřazování) určitých témat do (a z) veřejného (mediálního) diskurzu. Součástí teorie nastolování agendy je i tzv. rámcování neboli „framing“ a zvýznamňování perspektiv neboli „priming“. Podle McCombse je zvýznamňování perspektiv jakousi „spojnicí mezi účinky nastolování agendy, které mají za následek významnost témat či jiných prvků pro veřejnost, a následným vyjádřením názoru na konkrétní veřejné osoby.“⁴³ Lidé si názor běžně utvářejí intuitivně, na základě vlastních zkušeností a kritérií významnosti, která definuje právě mediální agenda. Významnost témat bývá vyjádřena jejich postavením v mediální agendě. Nejvýznamnější zprávy se pak objevují na titulních stranách deníků (nebo se o nich hovoří první v případě televizního a rozhlasového vysílání) a je jim přiděleno více

---

³⁸ Jiráková a Köpplová, *Masová média*, 86 a McQuail, *Úvod do teorie masové komunikace*, 243-4 a Kunczik, Michael, *Základy masové komunikace*, 1. vyd. (Praha: Karolinum, 1995), 123.

³⁹ Kunczik, *Základy masové komunikace*, 123.

⁴⁰ Burton a Jiráková, *Úvod do studia médií*, 244-5.

⁴¹ McQuail, *Úvod do teorie masové komunikace*, 242-43.

⁴² Burton a Jiráková, *Úvod do studia médií*, 239-40.

⁴³ McCombs, Maxwell, *Agenda setting: nastolování agendy - masová média a veřejné mínění*, přeložili Tomáš Kačer a Vlastimil Nečas (Praha: Portál, 2009), 176, 191.

prostoru než méně zásadním sdělením.⁴⁴ V analýze proto bude mimo jiné i sledováno postavení příspěvků o NATO v jednotlivých tištěných denících. Rámcování pak znamená „vybírání určitých aspektů vnímané reality a zvýšení jejich významnosti ve sdělovacím textu tak, že se prosazuje určitá definice problému, kauzální vysvětlení, morální hodnocení či také doporučení řešení popisované záležitosti.“⁴⁵ Autorka se při výzkumu tedy zaměří i na to, zdali se v příspěvcích objevují nějaké hodnotící soudy, protože rámcování bývá obvykle vyjádřeno stylem prezentace subjektu v mediální agendě.

1.4 Alternativní média

Definovat alternativní média může být trochu výzva, neboť jak tvrdí John Downing ve své knize *Radical Media: Rebellious Communication and Social Movements*, „všechno je v určitém okamžiku alternativou k něčemu jinému“⁴⁶ a pro každého může být alternativní něco jiného. Pojem alternativa nebo alternativní znamená koncepčně něco zcela odlišného od termínu mainstream, ať už z perspektivy opoziční nebo dominantní.⁴⁷ Atkinson například definuje alternativní média jako „jakákoli média, která jsou produkována nekomerčními zdroji, usilující o transformaci stávajících sociálních rolí a rutin [pramenících z kapitalismu, konzumerismu, korporativismu,...] pomocí kritiky mocenských struktur.“⁴⁸ Za alternativní médium lze považovat například i umění, hudbu, film... ale pro účely této práce budou jako alternativní média uvažovány pouze noviny, časopisy a internetové (zpravodajské) deníky.

Klasifikace alternativních médií je obtížná, neboť jednotlivá média se značně liší nejen svou formou (tištěná, elektronická), perspektivami (zin média, radikální komunitní časopisy, anarchistické samizdaty) ale i svým přístupem k naraci a zpravodajství.⁴⁹ Ačkoliv někteří autoři upřednostňují spíše označení nezávislá, radikální, aktivistická, autonomní či občanská média,⁵⁰

---

⁴⁴ Jiráková a Köpplová, *Masová média*, 284-5 a McQuail, *Úvod do teorie masové komunikace*, 304.

⁴⁵ McCombs, *Agenda Setting*, 133.

⁴⁶ Downing, John, *Radical Media: Rebellious Communication and Social Movements* (Thousand Oaks [Calif.]: SAGE, 2001): ix, https://edisciplinas.usp.br/pluginfile.php/5147868/mod_resource/content/1/John%20D.%20H.%20Downing%20-%20Radical%20Media%20Rebellious%20Communication%20and%20Social%20Movements-SAGE%20Publications%2C%20Inc%20%282000%29.pdf (shlédnuto 29. 9. 2019).

⁴⁷ Kenix, Linda Jean, *Alternative and Mainstream Media: The Converging Spectrum* (London: Bloomsbury Academic, 2011), 18, <https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/58696/1/9781849665438.pdf> (shlédnuto 29. 9. 2019).

⁴⁸ Atkinson Joshua, „Analyzing Resistance Narratives at the North American Anarchist Gathering,“ *Journal of Communication Inquiry* 30, no. 3 (2006): 252, <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0196859906287892?journalCode=jcia>.

⁴⁹ Kenix, *Alternative and Mainstream Media*, 17; Atton, Chris, *Alternative Media* (Thousand Oaks [Calif.]: SAGE, 2002): 8, <https://sk.sagepub.com/books/alternative-media> (shlédnuto 29. 9. 2019).

⁵⁰ Kenix, *Alternative and Mainstream Media*, 18.

většina z nich se shodne na tom, že alternativní média jsou protipólem médií mainstreamových a že jejich cílem je poskytovat různorodý obsah – většinou takový, který se v mainstreamových médiích běžně neobjevuje.

Podle Hamiltona alternativní média často vidí svou roli ve zvyšování povědomí a mobilizaci mas (historicky nejčastěji ve vztahu k nějakému hnutí – například v rámci afroamerického hnutí za občanská práva, v rámci hnutí sufražetek za volební právo, v rámci disentu (nejen) ve východním bloku v průběhu 20. století a mnoha dalších) tím, že protlačí do veřejné agendy témata, která považují za klíčová pro nastartování určité změny.⁵¹ Profesor Atton právě proto preferuje spíše obecnější označení „alternativní“ média, protože termín „radikální“ podporuje již definici, která se primárně týká (často revolučních) sociálních změn.⁵² To samé platí například i o označení „aktivistická média“, protože jak tento termín už sám o sobě napovídá, vybízí čtenáře, aby se aktivně zapojili do sociálních změn.⁵³

S internetem a digitalizací dat přichází zcela nová éra, která má vliv jak na alternativní, tak mainstreamová média. Lidé nyní žijí v době, kde mediální scéna doznala radikálních změn. Internetové platformy v současnosti koncentrují obrovské množství peněz a moci, zároveň však nejsou regulovány tak jako mediální společnosti či veřejné služby, tvrdí Susan Morgan. Podle ní se lidstvo ocitlo v době, kdy etablované zdroje a instituce pomalu ztrácí na své důvěryhodnosti a lidé nejsou schopni identifikovat, které zprávy jsou pravdivé a které nikoliv. Tyto faktory pak nahrávají těm, kteří chtějí manipulovat veřejným míněním určitým směrem.⁵⁴

Některá alternativní média, zejména ty na webových platformách, pak přestanou do veřejné debaty vnášet jen doplňkové výklady a témata, o kterých se příliš nehovoří, ale vydají se cestou manipulace faktů a šíření dezinformací s cílem ovlivnit status quo. Tím se v České republice myslí zejména liberálně-demokratický systém a orientace země na Západ, včetně členství v NATO a EU.⁵⁵ Novinář serveru Hlídací pes a spoluzakladatel a ředitel

---

⁵¹ Hamilton, James, „Alternative Media: Conceptual Difficulties, Critical Possibilities,“ *Journal of Communication Inquiry* 24, no. 4 (2000): 359.

<https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0196859900024004002.359> (29. 9. 2019).

⁵² Pod pojem radikální média by se už poměrně těžko zařazovaly například alternativní lifestyleové magazíny apod. Zdroj: Atton, *Alternative Media*, 9.

⁵³ Waltz, Mitzi, *Alternative and Activist Media* (Edinburgh: Edinburgh University Press Ltd, 2005): 3, <https://www.jstor.org/stable/10.3366/j.ctt1g0b3wz> (shlédnuto 29. 9. 2019).

⁵⁴ Morgan, Susan, Fake news, disinformation, manipulation and online tactics to undermine democracy,“ *Journal of Cyber Policy* 3, no. 1 (2018). 39-40. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/23738871.2018.146239539-40>.

⁵⁵ Merc, Jakub, „Motivace české alternativní a dezinformační mediální scény k revizionistické aktivitě“ (Diplomová práce, Univerzita Karlova v Praze, 2019): 19, <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/107855> (shlédnuto 29. 9. 2019)

Ústavu nezávislé žurnalistiky Ondřej Neumann je přesvědčen, že alternativní média jsou ve veřejném zájmu, alternativní fakta už nikoliv.⁵⁶

1.5 Dezinformace a dezinformační média

Ačkoliv cílem této práce není odhalit dezinformace ve zkoumaných mediálních sdělení, je zapotřebí alespoň stručně vysvětlit tento pojem a s ním související označení dezinformační média vzhledem k tomu, že právě jedno takové médium je součástí analýzy. Stejně jako mnohé další pojmy má i termín dezinformace různé definice. Reifová ho ve svém Slovníku mediální komunikace definuje velmi jednoduše. Dezinformace je podle ní „úmyslně nesprávná či zkreslená informace (...).“⁵⁷

Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám, které spadá pod Ministerstvo vnitra České republiky, uvádí, že „pojem ‚dezinformace‘ znamená šíření záměrně nepravdivých informací, obzvláště pak státními aktéry nebo jejich odnožemi vůči cizímu státu nebo vůči médiím, s cílem ovlivnit rozhodování nebo názory těch, kteří je přijímají.“⁵⁸

Evropská komise pak na svých stránkách prezentuje dezinformace jako „prokazatelně nepravdivé nebo zavádějící informace, které jsou vytvářeny, prezentovány a šířeny za účelem ekonomického zisku nebo úmyslného klamání veřejnosti – narušují veřejnou debatu, podkopávají důvěru občanů v instituce a média, a dokonce destabilizují demokratické procesy, jako jsou volby.“⁵⁹

Ve svém návrhu Úmluvy o mezinárodní informační bezpečnosti hovoří Rusko o dezinformaci jako o „manipulaci toku informací v informačním prostoru jiných vlád, utajování informací s cílem nepříznivě ovlivnit psychologický nebo duchovní stav společnosti nebo narušit tradiční kulturní, morální, etické a estetické hodnoty.“⁶⁰

Počet alternativních online médií, která vytváří dezinformace nebo záměrně využívá zavádějících a manipulativních informací, je čím dál více a nezdá se, že by se stávaly součástí hybridní

---

⁵⁶ Dudek, Petr a Ondřej Čihák, „Alternativní média potřebujeme, alternativní fakta rozhodně ne, vysvětluje novinář,“ *iRozhlas*, 19. března 2018. https://www.irozhlas.cz/zivotni-styl/spolecnost/alternativni-media-alternivni-fakta_1801191633_pj (shlédnuto 29. 9. 2019).

⁵⁷ Reifová, *Slovník mediální komunikace*, 45.

⁵⁸ MVČR, „Definice dezinformací a propagandy,“ <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/definice-dezinformaci-a-propagandy.aspx> (shlédnuto 29. 9. 2019).

⁵⁹ European Commission, „Questions and Answers – The EU steps up action against disinformation,“ 5. prosince 2018, https://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-18-6648_en.htm (shlédnuto 29. 9. 2019).

⁶⁰ Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation, *Convention on International Information Security (Concept)*, 22. září 2011, <https://carnegieendowment.org/files/RUSSIAN-DRAFT-CONVENTION-ON-INTERNATIONAL-INFORMATION-SECURITY.pdf> (shlédnuto 29. 9. 2019).

strategie⁶¹ zahraničních aktérů. V tomto případě se tedy již nejedná o klasická alternativní média v tradičním slova smyslu, ale o tzv. dezinformační média, pro která platí podobná charakteristika jako pro dezinformace. Dezinformační média tedy záměrně šíří nepravdy a pokroucené informace (někdy je i sama vytváří), které nejsou podloženy věrohodnými zdroji. V případě této práce jsou takovým médiem Parlamentní listy, které budou více představeny v rámci metodologické části „vymezení médií.“⁶² V českém prostředí jsou alternativní média nejčastěji spojována s ruskou propagandou, ačkoliv podle Výroční zprávy Bezpečnostní informační služby za rok 2017 neexistuje přímé propojení mezi českými dezinformačními médii a zahraničními aktéry – v tomto případě Ruskem, což ovšem neznamená, že je Ruská federace nezneužívá ve svůj prospěch. „Drtivá většina dezinformačních webů v českém jazyce je dílem českých (ideologicky motivovaných a přesvědčených o škodlivosti NATO, EU, USA, liberální demokracie či prvoplánově proruských) občanů, které nepodporují ruské entity,“ stojí ve výroční zprávě BIS.⁶³ Neznamená to však, že tyto aktivisty a jejich webové projekty nezneužívá ruská strana pro šíření propagandy a dezinformací, uvádí dále výroční zpráva BIS.⁶⁴

1.6 Média a politika

Jak již bylo zmíněno, média jsou sociální institucí, která vstupuje do kontaktu s jinými sociálními institucemi (rodina, politika a další). Vzhledem k tomu, že reprezentují veřejný, tím pádem i politický život, je jim přisuzován podstatný vliv na podobu současných politických procesů v dnešních demokraciích. Jejich vliv se projevuje v tom, jak politické dění prezentují, protože tak mohou ovlivňovat vztah veřejnosti k politickým tématům a aktérům. Cílem může být například tlak na to, aby se politický vývoj ubíral směrem, který je blízký spřízněným zájmovým skupinám.⁶⁵ Nicméně v případě alternativních, resp. dezinformačních médií, může

---

⁶¹ Hybridní válka může být definována jako „ozbrojený konflikt vedený kombinací nevojenských a vojenských prostředků (...). Hlavní roli při dosažení cílů války hrají nevojenské prostředky v podobě psychologických operací a propagandy (...) a jiných subverzivních aktivit obdobného charakteru. Zdroj: „natoaktual.cz, „Hybridní válka jako nový fenomén v bezpečnostním prostředí Evropy,“ 2. vyd. (Praha – Ostrava: pro Informační centrum o NATO vydalo Jagello 2000, 2016), http://www.natoaktual.cz/hybridni-hrozby-ii-0ac-na_knihovna.aspx?y=na_knihovna/hybridni-hrozby-2016.htm (shlédnuto 29. 9. 2019).

⁶² Mezi zástupce klasických alternativních médií řadí tato diplomová práce druhé online médium zvolené k analýze – Britské listy – neboť nefiguruje na žádném důvěryhodném dostupném seznamu o dezinformačních a manipulativních denících a internetových serverech.

⁶³ BIS, „Výroční zpráva Bezpečnostní informační služby za rok 2017,“ prosinec 2018, <https://www.bis.cz/public/site/bis.cz/content/vyrocní-zpravy/2017-vz-cz.pdf> (shlédnuto 29. 9. 2019).

⁶⁴ Ibidem.

⁶⁵ Jiráková a Köpplová, *Masová média*, 324-7.

Na základě této logiky by mohlo být NATO v MF DNES a v Právu vykreslováno pozitivně, protože se jedná o celostátní seriózní deníky, které podporují liberálně-demokratický systém ČR a její orientaci na Západ, včetně členství v NATO a EU.

neustálý dezinformační tlak vést k tomu, že část společnosti rezignuje na funkčnost státu v současné podobě, stát pak není schopen této skupině obyvatel účinně komunikovat strategická témata, což následně vede například k vyšší zranitelnosti státu vůči vlivovým operacím cizí moci.⁶⁶

Proto je důležité analýzu médií nepodceňovat, neboť nám může mnohé odhalit. Nicméně je třeba mít na paměti, že i analýza mediálních obsahů má své limity, neboť nikdy přesně nevíme, co publikaci obsahu předcházelo a co vše mělo na tvorbu sdělení vliv.

---

⁶⁶ BIS, „Výroční zpráva Bezpečnostní informační služby za rok 2020,“ listopad 2021, 11, <https://www.bis.cz/public/site/bis.cz/content/vyrocni-zpravy/2020-vz-cz-2.pdf> (shlédnuto 3. 11. 2022).

2 NATO

Od vzniku Severoatlantické aliance již uplynulo více než sedmdesát let a během té doby se mnohé změnilo. Dá se říci, že s koncem studené války Aliance prošla určitou existenciální krizí. Byla vytvořena, aby zadržela a odstrašila Sovětský svaz se svými mocenskými ambicemi, ale po jeho rozpadu a zániku Varšavské smlouvy jako by ztratila svůj *raison d'être*⁶⁷. Při hledání svých nových rolí a poslání doznalo NATO v některých oblastech značných změn, započalo s tzv. „out of area“ operacemi,⁶⁸ přivítalo ve svých řadách nové členy, ale především se muselo adaptovat na nové bezpečnostní prostředí a nové způsoby „válčení“. Postupně proto aktualizovalo své strategické koncepce a identifikovalo nové bezpečnostní hrozby. Přestože se dynamika hrozeb v současnosti velmi rychle mění, ty nejpálčivější jsou dnes a denně předmětem mnoha diskusí. Náčelníci štábů členských států NATO se na setkání v Bruselu v lednu 2019 shodli, že Rusko a mezinárodní terorismus jsou dvě hlavní bezpečnostní hrozby.⁶⁹ Český ministr obrany Lubomír Metnar pak k Rusku a terorismu ještě doplnil hrozby kybernetické.⁷⁰ Americký velvyslanec v České republice Stephen King terorismus jako takový přímo nezminil, ale kromě Ruska na seznam nejaktuálnějších bezpečnostních výzev pro Alianci přidal Čínu a hybridní útoky.⁷¹ Nicméně těch dílčích výzev, kterým musí NATO čelit, je opravdu mnoho a je jen na členských zemích, jak se jim postaví.

2.1 NATO jako aliance

„Ve srovnání se Spojenými státy ostatní členové NATO neplatí spravedlivý podíl (...) jen nás berou na hůl. Bud' musí svůj deficit splatit, nebo musí z kola ven. A pokud se NATO rozpadne, tak se rozpadne. Ve skutečnosti bylo navrženo tak, aby stálo proti Sovětskému svazu, který už dnes ale neexistuje. Nebylo určeno k tomu, aby čelilo terorismu. Proto říkám, že NATO

---

⁶⁷ Smysl bytí. Zdroj: Bandow, Doug „The U.S. NATO Alliance Has Been a One-Way Street for Too Long,“ *Cato Institute*, 21. února 2017, <https://www.cato.org/publications/commentary/us-nato-alliance-has-been-one-way-street-too-long> (shlédnuto 20. 3. 2019).

⁶⁸ Operace mimo své území.

⁶⁹ NATO, „Press conference by Air Chief Marshal Sir Stuart Peach, Chairman of the NATO Military Committee,“ 16. ledna 2019, <https://www.natomultimedia.tv/app/asset/597932> (shlédnuto 20. 3. 2019) převzato z natoaktual.cz, „Rusko a terorismus jsou největší hrozby, shodli se náčelníci štábů,“ Informační centrum o NATO, 17. ledna 2019, http://www.natoaktual.cz/vojensky-vybor-nato-peach-rusko-ukrajina-fl-o-na_zpravy.aspx?c=A190117_105417_na_zpravy_m00 (shlédnuto 20. 3. 2019).

⁷⁰ ČTK, „Terorismus a Rusko. Metnar jmenoval největší hrozby pro NATO,“ *Tyden.cz*, 8. března 2019, https://www.tyden.cz/rubriky/domaci/terorismus-a-rusko-metnar-jmenoval-nejvetsi-hrozby-pro-nato_516151.html (shlédnuto 20. 3. 2019).

⁷¹ iDNES.cz a ČTK. „Rusko a Čína jsou hlavní hrozby NATO, tvrdí americký velvyslanec v ČR.“ *iDNES.cz*, 4. března 2019, https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/20-let-nato-stephen-king-usa-hrozby-rusko-cina.A190304_145216_domaci_chnl (shlédnuto 20. 3. 2019).

je zastaralé,“⁷² prohlásil bývalý americký prezident Donald Trump (ve funkci 2017-2021), jemuž bylo dlouhodobě trnem v oku nespravedlivé sdílení nákladů mezi spojenci.⁷³

Pokud však v tuto chvíli odhlédneme od problematiky obranných rozpočtů jednotlivých členských států a aliančních příspěvků a navážeme na výroky amerického prezidenta Trumpa týkající se „přežitosti“ NATO, dostaneme se k otázce, jakou aliancí NATO vlastně vůbec je?⁷⁴ Nad tímto se ve své práci „Thinking NATO through Theoretically“ zamýšlí Max Weber a ukazuje, jakým způsobem se NATO od klasických definic aliance odlišuje.

2.1.1 Neorealismus vs. neoliberalismus

Pro lepší pochopení této skutečnosti je na místě nahlédnout ve stručnosti na tuto problematiku skrz optiku dvou klíčových teorií mezinárodních vztahů – neorealismu a neoliberálního institucionalismu (dále jen neoliberalismus) – nabízejících výklady o fungování mezinárodního systému a vztahy mezi státy. Co se týče vzniku (a trvání) aliancí se v obecné rovině oba teoretické směry shodnou – aliance vznikají proto, aby udržely rovnováhu sil mezi státy a postavily se nastalé hrozbě. Craig Snyder popisuje aliance jako struktury, ve kterých se spojí podobně smýšlející aktéři proti nějaké společné hrozbě či nepříteli. Aliance tedy slouží k zamezení jakékoliv formy agrese proti svým spojencům s tím, že v případě útoku bude agresor čelit síle celé aliance, nikoliv jen vojenské síle oběti. Aliance jsou formálního charakteru, založeny na dohodě, která obvykle stanoví rozsah spolupráce, jakož i povinnosti a zájmy, které z ní vyplývají.⁷⁵ Jak ale naznačuje Glenn Snyder ve své knize *Alliance Politics*, proměnlivý charakter aliancí a různých uskupení trošku komplikuje vytvoření jedné univerzální definice. Přiklání se však k tradičnímu pojetí aliancí a popisuje je jako „formální asociace států vytvořených za účelem (ne)použití vojenské síly za specifických okolností proti nečlenským státům.“⁷⁶

---

⁷² Parker, Ashley, „Donald Trump Says NATO is ‘Obsolete,’ UN is ‘Political Game’,“ *The New York Times*, April 2, 2016, <https://www.nytimes.com/politics/first-draft/2016/04/02/donald-trump-tells-crowd-hed-be-fine-if-nato-broke-up/> (shlédnuto 20. 3. 2019).

⁷³ Výdaje Spojených států amerických na obranu v roce 2021 dosahovaly 801 miliardy amerických dolarů, což odpovídá zhruba 70 % celkových výdajů všech členů NATO. Zdroj: SIPRI, „World military expenditure passes \$2 trillion for first time,“ April 25, 2022, <https://www.sipri.org/media/press-release/2022/world-military-expenditure-passes-2-trillion-first-time> (shlédnuto 20. 6. 2022); Béraud-Sudreau, Lucie a Nick Childs, „The US and its NATO allies: costs and value,“ IISS, 9. července 2018, <https://www.iiss.org/blogs/military-balance/2018/07/us-and-nato-allies-costs-and-value>.

⁷⁴ Vojenské aliance obvykle vznikají proto, aby čelily nějaké konkrétní hrozbě. Pokud však tato hrozba zanikne, předpokládá se, že zanikne i sama aliance – jako tomu bylo například po obou světových válkách, kdy se jednotlivé válečné koalice rozpadly během několika měsíců.

⁷⁵ Snyder, Craig A., „Regional Security Structures,“ in *Contemporary Security and Strategy*, edited by Craig A. Snyder (New York: Routledge, 1999), 105-6.

⁷⁶ Glenn Herald Snyder, *Alliance Politics* (N.Y.: Cornell University Press, 1997), 4.

2.1.2 Zánik aliance?

Na zánik aliancí se však neorealisté a neoliberalisté dívají z odlišné perspektivy. Podle neorealismu „problém“ nastane ve chvíli, kdy alianci zmizí příčina (společná hrozba), kvůli které vznikla. Přední neorealista Stephen Walt tvrdí, že v takovém případě se „spojenectví stane křehčím a méně soudržným a bude věnováno menší úsilí a pozornost záležitostem společné obrany. Postupem času se taková aliance pravděpodobně rozpustí nebo se stane zcela bezvýznamnou. Neorealismus sice nespécifikuje, jak rychle k tomu dojde, předpovídá pouze obecný směr.“⁷⁷ Slábnoucí hrozba degraduje užitečnost členství v alianci, protože státy přestávají být závislé na předpokládané ochraně poskytnuté spojenci. S tím souvisí i klesající ochota členů přijímat určitá omezení (vyplývající ze členství), která mají vliv na jejich svobodné rozhodování a chování. Spolupráce mezi spojenci je tak složitější, protože se opět začnou obávat kompetencí ostatních a již nejsou tolik ochotni tolerovat jejich zlepšující se schopnosti.⁷⁸

Neoliberalismus vnímá vojenské aliance jako jedny z nejdůležitějších institucí formujících mezinárodní politiku.⁷⁹ Přední neoliberalista Robert Keohane je explicitně řadí právě mezi instituce a NATO – na rozdíl od mnoha jiných aliancí – považuje za vysoce institucionalizované, protože zahrnuje formální byrokratické uspořádání s komplexními rozhodovacími rutínami a diferenciovanými funkcemi.⁸⁰ Neoliberalismus však neposkytuje příliš mnoho vysvětlení, proč, jak a kdy se instituce mění – za jakých okolností posilují a kdy naopak slábnou. Asi nejzákladnější teze o přetrvávání institucí vyplývá z argumentu, že vznikají proto, že je to v zájmu jednotlivých států. Pokud zachování institucí přestane být v zájmu států a některé se rozhodnou odejít, může dojít ke kolapsu. Neoliberalisté však předpokládají, na rozdíl od neorealistů, že státy mají velkou motivaci k udržení stávajících institucí. Tvrdí, že mezinárodní instituce se snadněji udržují, než vytvářejí. Vzhledem k tomu, že jejich zřízení je natolik složité, může být racionálnější dodržovat dohodnutá pravidla než riskovat zhroucení celé instituce. I nedokonalá instituce totiž může být lepší než jakákoliv politicky realizovatelná náhrada. Podle neoliberalismu se tedy instituce spíše vyvíjí a

---

⁷⁷ Walt, Stephen, „NATO's Future (In Theory),“ in *Alliance Politics, Kosovo and NATO's War: Allied Force or Forced Allies?*, edited by P. Martin and M. R. Brawley (New York: Palgrave, 2000), 12-13.

⁷⁸ Hellmann Gunther, Reinhard Wolf, „Neorealism, Neoliberal Institutionalism, and the Future of NATO,“ *Security Studies* 3, č. 1 (podzim 1993): 11-12, <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09636419309347537> (shlédnuto 5. 8. 2022).

⁷⁹ Hellmann a Wolf, „Neorealism, Neoliberal Institutionalism, and the Future of NATO,“ 13.

⁸⁰ Keohane Robert O., „Alliances, Threats, and the Uses of Neorealism,“ recenze *The Origins of Alliances*, od Stephen M. Walt, *International Security* 13, č. 1 (léto 1988): 174, https://www.jstor.org/stable/2538899?seq=1#page_scan_tab_contents (shlédnuto 5. 8. 2022).

transformují, než aby spěly k úpadku. Helmann a Wolf považují za nedostatek neoliberálního institucionalismu velmi málo ověřitelných hypotéz týkajících se úpadku institucí, což je evidentní právě v případě aliancí, neboť téměř všechna spolenectví zanikla, jakmile původní hrozba zmizela.⁸¹

2.1.3 Proměna NATO

Během studené války tedy NATO Snyderově definici aliance odpovídalo velmi dobře. Po konci studené války však NATO provedlo důkladnou revizi svých vojenských a politických struktur a pustilo se do celé řady operací a úkolů, které jej dostaly daleko za základní obranné účely prvních čtyřiceti let jeho existence. Jak již bylo zmíněno výše, NATO nyní „bojuje“ proti širokému spektru hrozeb, přičemž většina z nich je nestátního charakteru. Změny v bezpečnostním prostředí zároveň odkryly značně odlišné vnímání a postoje mezi spojenci. Během studené války byly neshody mezi spojenci většinou ohledně síly a přístupu. Všichni se shodli na tom, že Sovětský svaz je hrozbou, ale lišili se v některých taktických otázkách ohledně vhodné obrany (např. dlouhodobý spor o správnou rovnováhu mezi konvenčními a jadernými silami). V období po studené válce takový konsenzus již neexistoval. Klíčová sdělení NATO, která představují strategickou vizi, pouze reflektují formální shodu oficiálních postojů, ale názory v rámci Aliance na důležitost a naléhavost hrozeb se značně liší (např. intervence NATO v Bosně, Kosovu, Afghánistánu, Libyi...). Samozřejmě je to do značné míry způsobeno i tím, že více spojenců, má více názorů.⁸²

Po skončení studené války se NATO odchýlilo od tradičních (neorealistickeých) definic aliance v tom smyslu, že již není uskupením zaměřeným na boj proti konkrétní hrozbě. Politická dimenze, která se postupně vyvíjela v průběhu studené války, rázem dosáhla jiných rozměrů. NATO se stalo víc než jen obrannou aliancí, klade důraz na průběžná jednání, koordinaci a spolupráci (nejen) mezi členy jak ve vojenských, tak v nevojenských oblastech (např. věda, životní prostředí apod.).⁸³ James Morrow popsal NATO jako „velmi neobvyklou alianci“⁸⁴ a George Modelski dokonce v roce 1963 uvedl, že „NATO nemůže sloužit jako prototyp

---

⁸¹ Helmann a Wolf, „Neorealism, Neoliberal Institutionalism, and the Future of NATO,“ 13-16.

⁸² Weber, Mark, „Thinking NATO through Theoretically,“ Paper presented to the ECPR Joint Sessions (Lisabon, 8. dubna 2009): 7, <https://ecpr.eu/Filestore/PaperProposal/e004327f-8597-4408-b51a-2e8fabdbeb21.pdf> (shlédnuto 20. 7. 2022).

⁸³ Weber, „Thinking NATO through Theoretically,“ 8.

⁸⁴ Morrow, James D. „Alliances: Why Write Them Down?,“ *Annual Review of Political Science* 3, č. 1 (2000): 76, <https://www.annualreviews.org/doi/abs/10.1146/annurev.polisci.3.1.63> (shlédnuto 20. 7. 2022).

aliancí.⁸⁵ Mark Weber tedy NATO vnímá nejen jako alianci, ale také právě jako instituci a komunitní společenství, tudíž teorie mezinárodních vztahů jako liberální institucionalismus, případně sociální konstruktivismus si ve vývoji NATO rozhodně najdou své místo.⁸⁶

Vzhledem k tomu, že pro spojení bylo zřejmě výhodnější NATO zachovat než vytvářet zcela nové uskupení, není proto překvapivé, že se ho snažili co nejvíce adaptovat na nové prostředí. Díky vysoké míře institucionalizace tak Aliance byla schopná přizpůsobit se situacím po skončení studené války a pokračovat ve svém fungování. Mezi spojenci zájem o NATO samozřejmě přetrvává, ale jak již bylo naznačeno, členství je stále více poháněno parciálními zájmy. Při neexistenci společné konkrétní vnější hrozby by mělo podle neorealistické teorie docházet k intenzivnějším vyjednáváním a neshodám mezi členy a rostoucí neochotě spojenců zapojit se do společných projektů.⁸⁷ Bylo by zajímavé zjistit, jestli se tento stav nějakým způsobem projeví i v analyzovaných příspěvcích, například nárůstem zpráv hovořících o vážnou spolupráci mezi členy, či přibývajícím počtem článků s negativními výroky vůči Alianci.

2.2 NATO a Česká republika

Česká republika 12. března 2019 oslavila 20 let od vstupu do Severoatlantické aliance. Připojení se k NATO je po listopadu 1989 považováno za jeden z největších úspěchů české zahraniční politiky, jakousi garancí udržení svobody, demokracie a právního státu. Podpis Washingtonské smlouvy⁸⁸ nejen ukotvil ČR na Západě, ale zároveň jí zajistil bezpečnostní garance a značné výhody⁸⁹ vyplývající z členství v Alianci. Z něj však pro ČR neplynou pouze výhody, ale i jisté závazky jako například finanční zapojení do aliančního rozpočtu, rozvíjení schopností odolat útoku, zajištění dostatečné vojenské kapacity, podílení se na misích či

---

⁸⁵ Modelski, George, „The study of alliances,“ recenze *Nations in Alliance: The Limits of Interdependence*, od George Liska; *NATO: The Entangling Alliance*, od Robert E. Osgood; *Sino-Soviet Conflict 1956-61*, od Donald S. Zagoria, *Journal of Conflict Resolution* 7, č. 4 (prosinec 1963): 771, <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/002200276300700410> (shlédnuto 20. 7. 2022).

⁸⁶ Pro podrobnější informace viz: Weber, „Thinking NATO through Theoretically,“ 9.

⁸⁷ Weber, „Thinking NATO through Theoretically,“ 14-17.

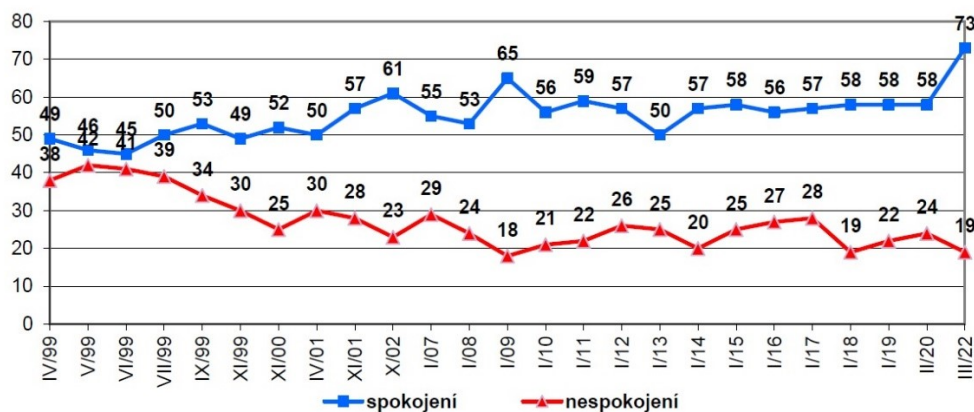
⁸⁸ NATO, „The North Atlantic Treaty,“ poslední aktualizace 10. dubna 2019, https://www.nato.int/cps/ie/natohq/official_texts_17120.htm (shlédnuto 16. 8. 2019).

⁸⁹ Podle článku 5 Washingtonské smlouvy by byl případný útok proti ČR považován za útok proti všem členům NATO, čemuž by odpovídala i následná reakce spojenců; ČR má možnost podílet se na vytváření politiky NATO a spolupřezhodovat o klíčových bezpečnostních otázkách; dalšími výhodami pak jsou například zapojení do Programu bezpečnostních investic NATO a možnost čerpání finančních prostředků z něj; zapojení do systému kolektivní obrany; možnost specializace na určité obranné schopnosti a mnohé další. Zdroj: natoaktual.cz, „Factbox č. 3/2012: Co znamená pro ČR členství v Severoatlantické alianci: Česká republika a NATO,“ Informační centrum o NATO, http://data.idnes.cz/soubory/na_projekty/A130201_M02_FACTBOX_3-2012.PDF (shlédnuto 16. 8. 2019).

programech NATO a další.⁹⁰ Česká republika tedy získala bezpečnostní záruky kolektivní obrany a zároveň převzala závazek posilovat schopnosti individuální obrany a podílet se na zajištění bezpečnosti spojenců a přispívat ke stabilitě v euroatlantickém prostoru v době míru i krizí.⁹¹

Dle nejaktuálnějšího průzkumu veřejného mínění (jaro 2022) jsou se členstvím v NATO spokojeny téměř tři čtvrtiny (73 %) obyvatel České republiky, nespokojená je necelá pětina (19 %) občanů. Zbylých 8 % dotázaných odpovědělo, že neví, zdali jsou se členstvím ČR v Severoatlantické alianci spokojeni či nespokojeni.⁹² Následující graf publikovaný Centrem pro výzkum veřejného mínění (CVVM) zobrazuje proměnu postoje české veřejnosti ke členství v NATO od roku 1999 do roku 2022. Po přístupu k NATO vyjádřilo svou nespokojenost se členstvím nejvíce obyvatel. S největší pravděpodobností to bylo kvůli tehdejšímu zapojení NATO do války v bývalé Jugoslávii, které mnoho lidí odsoudilo. K značnému nárůstu spokojených obyvatel došlo po teroristických útocích ve Spojených státech v roce 2001. V následujících letech pak křivka spokojenosti na grafu různě kolísala až se mezi lety 2014 – 2020 ustálila. V tomto období bylo se členstvím v NATO spokojeno okolo 57 % českých občanů. V roce 2022 pak byla spokojenost nejvyšší od přístupu k Alianci, na což opět mohou mít značný vliv události poslední doby, zejména válka na Ukrajině, poukazující na křehkost mezinárodní stability a na to, že naše bezpečnost není samozřejmost.

Graf 2: Spokojenost/nespokojenost s členstvím ČR v NATO 1999-2022 (v %)

Pozn.: Kategorie spokojeni je součtem rozhodně + spíše spokojen, kategorie nespokojeni je součtem rozhodně + spíše nespokojen. Důpočet do 100 % tvoří spontánní odpovědi „nevím“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

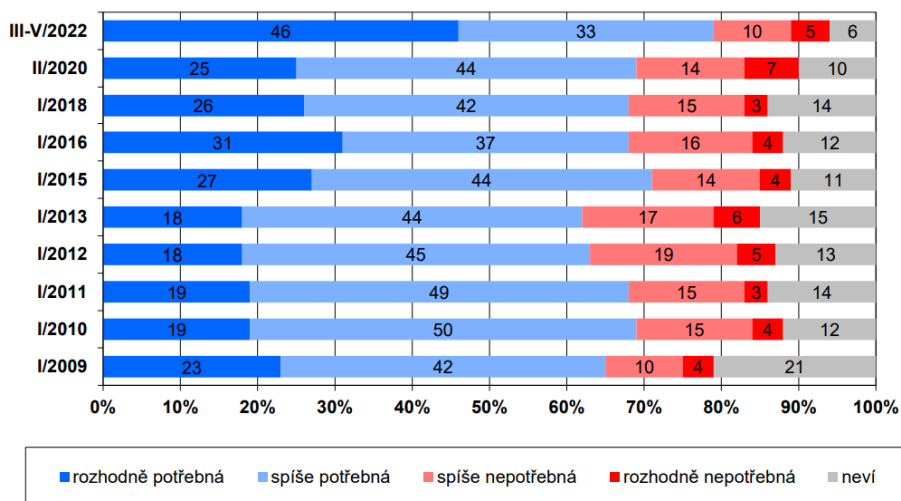
⁹⁰ Ibidem.

⁹¹ Vláda ČR, *Bezpečnostní strategie České republiky 2001* (Praha: Pro Ministerstvo zahraničních věcí ČR vydalo ediční oddělení Ústavu mezinárodních vztahů, 2001), 7, <https://mocr.army.cz/images/Bilakniha/CSD/2001%20Bezpecnostni%20strategie%20CR.pdf> (shlédnuto 16. 8. 2019).

⁹² CVVM, „Občané o členství České republiky v NATO – jaro 2022,“ Sociologický ústav AV ČR, 30. června 2022, https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a5536/f9/pm220630.pdf (shlédnuto 8. 1. 2023).

Od roku 2009 CVVM zařadilo do svého průzkumu i otázku, zda je NATO českými občany považováno za potřebnou, nebo nepotřebnou organizaci. Do roku 2022 považovalo NATO za potřebnou organizaci zhruba 60 – 70 % lidí, v roce 2022 pak došlo k nárůstu na necelých 80 %.

Graf 5: Je NATO jako vojenskopolitická organizace potřebná v současné době?

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Velmi zjednodušeně by se dalo říci, že pro ČR zakotvení v NATO znamená zejména:

- účast na misích
- vytyčení strategických priorit (a plánování obrany)
- s tím související vynaložení odpovídajících výdajů na obranu

Vše samozřejmě v souladu s postupy a principy Severoatlantické aliance.

2.2.1 Mise

Čeští vojáci v současnosti (červen 2022) působí například v Kosovu v rámci mise Kosovo Force, nebo na území Iráku v misích Operation Inherent Resolve a extended NATO Mission in Iraq. V létě 2018 dorazily první české síly do Litvy a Lotyšska, aby se přidaly k mnohonárodním aliančním praporům.⁹³ Na jejich vytvoření se dohodly členské země NATO v roce 2016 na Varšavském summitu kvůli posílení své schopnosti odstrašení vůči Rusku v reakci na anexi Krymu. „Vysláním příslušníků Armády ČR do jednotek eFP [Enhanced Forward Presence] plníme naše spojenecké závazky. Pro naše vojáky je působení v mezinárodním prostředí nenahraditelným zdrojem zkušeností,“ uvedla tehdejší ministryně

⁹³ AČR, „Zahraniční mise armády České republiky: Aktuální mise,“ Zahraniční mise AČR, <http://www.mise.army.cz/aktualni-mise/default.htm> (shlednuto 19. 6. 2022).

obranu Karla Šlechtová.⁹⁴ K červnu 2022 působí v Litvě úkolové uskupení pozemní protivzdušné obrany a v Lotyšsku četní úkolové uskupení. Nelze opomenout ani pět letounů JAS-39C Gripen z 21. základny taktického letectva Čáslav vyslaných do Pobaltí k ochraně tamějšího vzdušného prostoru v rámci tzv. Air Policingu.⁹⁵

Na toto téma příliš výzkumů nebylo provedeno, ale v roce 2019, který ohraničuje tuto práci, provedla agentura STEM/MARK pro Českou televizi průzkum (3/2019), kde se obyvatel ČR dotazovala, zda souhlasí s vysíláním českých vojáků na zahraniční mise. 72 % respondentů souhlasilo, proti byla více jak čtvrtina Čechů.⁹⁶

Zdroj: Česká televize. „Češi jsou spokojeni se členstvím v NATO i s účastí v misích, ukázal průzkum pro ČT.“

2.2.2 Strategické priority a plánování

Česká republika, stejně jako ostatní členové NATO, vychází při formulaci bezpečnostní a obranné politiky ze "Strategické koncepce Aliance" přijaté v roce 1999 na summitu ve Washingtonu.⁹⁷ Základním dokumentem bezpečnostní politiky ČR je Bezpečnostní strategie ČR. Je zpracována ve spolupráci s Kanceláří prezidenta republiky a Parlamentem ČR a jejím cílem je identifikovat bezpečnostní zájmy České republiky, definovat bezpečnostní rizika a

⁹⁴ Velvyslanectví Kanady v České republice, „Kanadská velvyslankyně a ministryně obrany K. Šlechtová se sešly s českými vojáky, kteří odjedou do Kanadou vedené jednotky eFP,“ Facebook Embassy of Canada to Czech Republic, 11. června 2018, <https://www.facebook.com/notes/embassy-of-canada-to-czech-republic/kanadsk%C3%A1-velvyslankyn%C4%9B-a-ministryn%C4%9B-obrany-k-%C5%A1lechtov%C3%A1-se-se-%C5%A1ly-s-%C4%8Desk%C3%BDmi-voj%C3%A1ky/2029600680397513/> (shlédnuto 8.8. 2022).

⁹⁵ AČR, „Air Policing 2022,“ Zahraniční mise AČR, <https://mise.army.cz/aktualni-mise/baltic/air-policing-2022-234513/> (shlédnuto 19. 6. 2022).

⁹⁶ STEM/MARK, „Češi jsou spokojeni se členstvím v NATO i s účastí v misích, ukázal průzkum pro ČT,“ Česká televize, 12. března 2019. <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2758205-cesi-jsou-spokojeni-se-clenstvim-v-nato-i-s-ucasti-v-misich-ukazal-pruzkum-pro-ct> (shlédnuto 19. 6. 2022).

⁹⁷ Vláda ČR, *Bezpečnostní strategie České republiky 2001*, 7.

z nich vyplývající hrozby⁹⁸ a nastítnit způsoby a prostředky, jak těmto hrozbám čelit. Bezpečnostní strategie ČR tudíž reaguje na změny v bezpečnostním prostředí a snaží se „zajistit systémový a koordinovaný rámec prosazování bezpečnostních zájmů ČR, přispět k efektivnímu využívání jednotlivých multilaterálních, bilaterálních i národních nástrojů a poskytnout vodítko pro odpovídající alokaci zdrojů pro účely bezpečnostní a obranné politiky.“⁹⁹ Nejnovější Bezpečnostní strategie ČR byla přijata usnesením vlády č. 79 ze dne 4. února 2015.

2.2.2.1 *Bezpečnostní strategie ČR*

První Bezpečnostní strategie ČR byla přijata vládou Miloše Zemana v únoru roku 1999 v souvislosti s blížícím se vstupem do NATO. Vzhledem k tomu, že byla přijata krátce před schválením nové Strategické koncepce NATO, nebrala v potaz nejaktuálnější podobu alianční bezpečnostní politiky.¹⁰⁰ Dokument však již uvádí, že základem zajištění bezpečnosti České republiky je její členství v Severoatlantické alianci.¹⁰¹

Bezpečnostní prostředí České republiky je v Bezpečnostní strategii charakterizováno překonáním globální bipolární konfrontace, čímž se značně snížilo riziko vypuknutí globálního konfliktu. Strategie zmiňuje, že neexistuje konkrétní nepřítel, avšak bezpečnostní rizika v různých intenzitách narůstají, přičemž jejich původci jsou velmi často nestátní aktéři nerespektující mezinárodní normy. Nárůst nevojenských a „asymetrických hrozeb“¹⁰², je dalším bodem zmíněným hned v začátku dokumentu.¹⁰³ Na prvním místě žebříčku bezpečnostních rizik z hlediska pravděpodobnosti jejich aktivace v hrozby se objevují živelní katastrofy (pohromy). Na posledním (devátém) místě je vojenské napadení. Jednotlivé

---

⁹⁸ „Bezpečnostní rizika jsou jevy a procesy, které mohou přímo nebo nepřímo negativně působit na společnost, funkce státu či občany České republiky. Bezpečnostní rizika mohou v některých případech přerůst v bezpečnostní hrozby. Bezpečnostní hrozbou se rozumí situace/fenomén, ohrožující Českou republiku se schopností poškodit její zájmy.“ Zdroje: Vláda ČR, *Bezpečnostní strategie České republiky 1999* (Praha: Pro ministerstvo zahraničních věcí ČR vydala Agentura vojenských informací a služeb, 1999), 5, <http://www.mocr.army.cz/dokumenty-a-legislativa/ceske-dokumenty-46088/> (shlédnuto 16. 8. 2019). Vláda ČR, *Bezpečnostní strategie České republiky 2001*, 3.

⁹⁹ Vláda ČR, *Bezpečnostní strategie České republiky 2015* (Praha: Ministerstvo zahraničních věcí, 2015), <http://www.mocr.army.cz/dokumenty-a-legislativa/ceske-dokumenty-46088/> (shlédnuto 16. 8. 2019).

¹⁰⁰ Jireš, Jan, „Aktualizace Bezpečnostní strategie ČR: formalita, nebo příležitost?“, natoaktual.cz, 21. února 2011, http://www.natoaktual.cz/aktualizace-bezpecnostni-strategie-cr-formalita-nebo-prilezitost-1d3-na_analyzy.aspx?c=A110221_154732_na_analyzy_m02 (shlédnuto 16. 8. 2019).

¹⁰¹ Vláda ČR, *Bezpečnostní strategie České republiky 1999*, 7.

¹⁰² Asymetrické hrozby Bezpečnostní strategie (1999) charakterizuje jako použití takových způsobů a prostředků ze strany protivníka, kterým nelze čelit tímž způsobem. Zdroj: Vláda ČR, *Bezpečnostní strategie České republiky 1999*, 4.

¹⁰³ Vláda ČR, *Bezpečnostní strategie České republiky 1999*, 4.

teroristické akce a organizované aktivity mezinárodního zločinu mimořádného rozsahu jsou v pořadí třetí.¹⁰⁴

Bezpečnostní strategie z ledna 2001 novelizovala předchozí strategický dokument, přičemž tentokrát již reflektovala členství ČR v Severoatlantické alianci. V době tvorby strategie byl dle ní nejpálčivější hrozbou pro evropskou bezpečnost vývoj v jihovýchodní Evropě,¹⁰⁵ kde stále nedošlo k stabilizaci celé situace. Nově se zde objevila i zmínka i o rizicích, které přináší komunikační možnosti¹⁰⁶.

Je také zajímavé, že v Bezpečnostní strategii z roku 2001 je zmíněné, že zachování přítomnosti USA v Evropě je strategickým zájmem ČR, ale v dalších strategiích se tato konkrétní formulace již neobjevuje. Že by to nepřímo naznačovalo jistou únavu z dominance USA? Jak se blížil vstup ČR do Evropské unie, jednotlivé bezpečnostní strategie kladly důraz na důležitost partnerství mezi EU a NATO. Partnerství mezi NATO a EU je pro ČR velmi důležité, považuje jej za „páteř bezpečnostní architektury v euroatlantickém prostoru.“¹⁰⁷

Ani ne rok po přijetí dokumentu však došlo k teroristickým útokům v USA, jež měly značný dopad na vnímání bezpečnostních hrozeb a následně i na tvorbu bezpečnostní politiky spojenců.¹⁰⁸ Teroristické útoky v USA z 11. září 2001 značně změnily náhled na chápání terorismu. Tato hrozba rázem obsadila první příčky žebříčku celosvětového ohrožení. Mezinárodní terorismus spolu se šířením zbraní hromadného ničení jsou tak Bezpečnostní strategií z roku 2003 klasifikovány jako nejzávažnější hrozby současnosti.¹⁰⁹ Na základě této skutečnosti dokument uvádí, že NATO zasáhne v jakémkoli regionu, z něhož pramení hrozby pro bezpečnost členských států.¹¹⁰

Další Bezpečnostní strategie (z roku 2011) zohledňuje události předchozích let – vstup ČR do EU, ratifikaci Lisabonské smlouvy reformující institucionální rámec Unie, i přijetí nové Strategické koncepce Severoatlantickou aliancí.¹¹¹ Akcentuje snahu o zapojování se ČR do misí

---

¹⁰⁴ Ibid., 6.

¹⁰⁵ pozn. autorky: Kosovo apod.

¹⁰⁶ Například narušení a zablokování elektronických a informačních systémů apod.

¹⁰⁷ Vláda ČR, *Bezpečnostní strategie České republiky 2003* (Praha: pro Ministerstvo zahraničních věcí ČR vydalo ediční oddělení Ústavu mezinárodních vztahů, 2004), 11, <https://mocr.army.cz/images/Bilakniha/CSD/2003%20Bezpecnostni%20strategie%20CR.pdf> (shlédnuto 16. 8. 2019).

¹⁰⁸ Jireš, „Aktualizace Bezpečnostní strategie ČR: formalita, nebo příležitost?“

¹⁰⁹ Vláda ČR, *Bezpečnostní strategie České republiky 2003*, 2.

¹¹⁰ Ibid., 9.

¹¹¹ NATO ve své nové Strategické koncepci z roku 2010 (NATO, „Strategic Concept for or the Defence and Security of the Members of the North Atlantic Treaty Organization,“ 2010. Dostupné z: https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_publications/20120214_strategic-concept-2010-eng.pdf) poukazuje na skutečnost, že hlavní hrozby pro euroatlantický prostor mají původ za jeho hranicemi a nejsou pouze vojenského charakteru. Vláda ČR se zaměřuje zejména na země východní Evropy a západního Balkánu, neboť nestabilní situace a regionální konflikty v euroatlantickém prostoru a jeho sousedství mohou negativně

NATO, EU a OSN, neboť počátkem 21. století se značně rozšířily alianční „out of area operations,“ což dokazovala i dlouhodobě trvající mise v Afghánistánu, kterou strategie přímo zmiňuje. Co se týče bezpečnostních hrozeb, na první příčce se stále drží terorismu a následuje šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů. Poprvé se zde také objevuje hrozba kybernetických útoků, jež zaujímá pomyslné třetí místo. Tento typ útoků je považován za možný nový způsob vedení války.¹¹² „Vnitřní hrozba“ je spatřována v očividném trendu snižování výdajů na obranu v řadě evropských zemích, což prohlubuje rozdíly ve vojenských schopnostech jednotlivých států a asymetrii obranné efektivity v euroatlantickém prostoru.

Již po konci studené války začaly spojenci v euforii více investovat do různých sociálních a ekonomických programů a infrastruktury a snižovat své obranné rozpočty a celkově redukovat vojenské výdaje. Tento trend pak nadále pokračoval v 21. století, kdy si členské státy postupně začaly uvědomovat, že je třeba změny a v roce 2014 se proto zavázaly zvýšit do deseti let své výdaje na obranu alespoň na dvě procenta HDP.¹¹³ O rok později členské státy Evropské unie (EU) vydaly na obranu v průměru 1,4 procenta HDP (zhruba 244 miliard amerických dolarů¹¹⁴), což byl stále markantní rozdíl oproti tomu, kolik například v rámci EU mířilo do sociální sféry (19,2 procenta HDP).¹¹⁵

Strategie i výslovně zmiňuje tendence nadřazovat národní zájmy na úkor zájmů společných, což by mohlo vést ke snížení solidarity a efektivity NATO a EU, což jde částečně ruku v ruce s teoretickým předpokladem neorealismu, že po vymizení společné hrozby se spojenectví stane křehčím a méně soudržným, dosažení shody již nebude tak snadné a bude narůstat neochota spojenců zapojit se do společných projektů.¹¹⁶

---

ovlivňovat bezpečnost ČR. Zdroj: Vláda ČR, *Bezpečnostní strategie České republiky 2011* (Praha: Ministerstvo zahraničních věcí, 2011), 2. <http://www.mocr.army.cz/dokumenty-a-legislativa/ceske-dokumenty-46088/> (shlédnuto 16. 9. 2019).

¹¹² Vláda ČR, *Bezpečnostní strategie České republiky 2011*, 7-14.

¹¹³ NATO, „Wales Summit Declaration,“ poslední aktualizace 30. srpna 2018, https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_112964.htm (shlédnuto 25. 8. 2019).

¹¹⁴ The World Bank, „Military expenditure (current USD),“ World Bank Open Data, <https://data.worldbank.org/> (shlédnuto 25. 8. 2019).

¹¹⁵ Adamcová, Pavla, „Kolik peněz dávají na obranu? Nové porovnání států v EU,“ *Aktualne.cz*, 7. června 2017, <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/eu-dava-mene-penez-na-obranu-nez-na-vzdelavani-ukazujinova/r~f01b3faa4b5811e7983b002590604f2e/> (shlédnuto 16. 8. 2019).

¹¹⁶ Vláda ČR, *Bezpečnostní strategie České republiky 2011*, 7.

2.2.3 „Současnost“

2.2.3.1 Obranné výdaje

Na výše zmíněné skutečnosti reaguje nejaktuálnější Bezpečnostní strategie (z roku 2015). Vzhledem k tomu, že bezpečnost ČR je provázaná s bezpečností jejích spojenců a že její bezpečnostní garance se mohou také odvíjet od schopnosti plnit spojenecké závazky, vláda se zavázala k postupnému navyšování obranného rozpočtu na 1,4 % HDP do roku 2020.¹¹⁷ Od roku 2005 totiž docházelo k výraznému propadu výdajů na obranu.

Výdaje na obranu ČR jako podíl HDP

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
%										
HDP	1,2 %	1,1 %	1,1 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %	1,1 %	1,2 %

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
%											
HDP	1,9 %	1,9 %	1,8 %	1,8 %	1,9 %	1,7 %	1,8 %	1,6 %	1,4 %	1,2 %	1,3 %

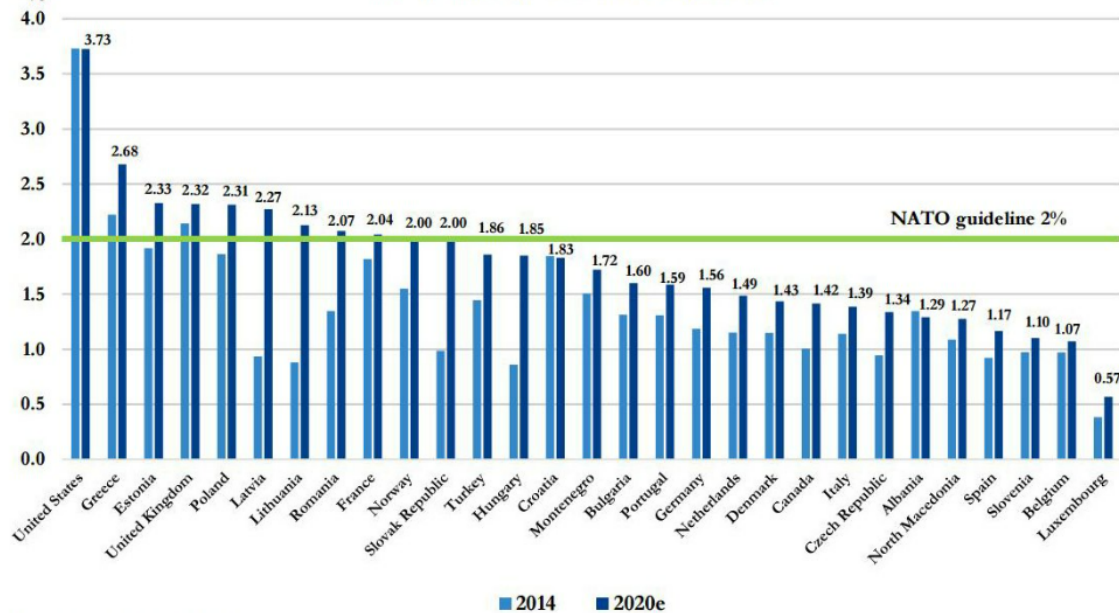
Tabulka: vlastní zpracování. Zdroj: SIPRI. „Military expenditure by country as percentage of gross domestic product, 1988-2018.“

Nicméně realita je taková, že ačkoliv se Česko ve výdajích na obranu polepšilo, v porovnání s ostatními členy se stále nachází spíše na chvostu. Níže je k dispozici graf znázorňující porovnání výdajů na obranu členských států NATO jako podíl HDP v roce 2014 a 2020.

¹¹⁷ Vláda ČR, *Bezpečnostní strategie České republiky 2015*, 3.

Graph 3 : Defence expenditure as a share of GDP (%)

(based on 2015 prices and exchange rates)

Note: Figures for 2020 are estimates.

Zdroj: natoaktual.cz, „Česko se ve výdajích na obranu polepšilo. Přesto je v NATO sedmé od konce.“

2.2.3.2 Hrozby

Současná bezpečnostní strategie poprvé zmiňuje pojem „hybridní hrozby“, když uvádí, že „ohrožení bezpečnosti spojenců může mít jak tradiční vojenskou povahu, tak i nejednoznačnou podobu metod takzvaného hybridního válčení.“¹¹⁸ Přestože hrozba terorismu je stále vysoká, jako první zmiňuje Bezpečnostní strategie oslabování mechanismu kooperativní bezpečnosti i politických a mezinárodněprávních závazků v oblasti bezpečnosti. Tuto hrozbu představují státy usilující o revizi stávajícího mezinárodního uspořádání, které neváhají použít právě metod¹¹⁹ hybridního válčení. Nestabilita a regionální konflikty v euroatlantickém prostoru a jeho okolí jsou ve Strategii zmíněny hned na druhém místě.¹²⁰

2.2.3.3 Obranná strategie 2017

Vzhledem k tomu, že poslední Bezpečnostní strategie je z roku 2015, tato práce stručně představí ještě Obrannou strategii ČR z roku 2017, neboť se jedná o jeden z nejnovějších

¹¹⁸ Ibid., 8.

¹¹⁹ Ty kombinují konvenční i nekonvenční vojenské prostředky s nevojenskými nástroji jako je propaganda, zpravodajské dezinformační akce, kybernetické útoky, politický a ekonomický nátlak a další.

¹²⁰ Vláda ČR, *Bezpečnostní strategie České republiky 2015*, 11.

dokumentů bezpečnostní politiky ČR.¹²¹ Hned na počátku je uvedeno, že od roku 2012 se bezpečnostní prostředí v Evropě značně zhoršilo. Za narušitele mezinárodního práva konkrétně označuje Ruskou federaci, která neochvějně realizuje své mocenské ambice a nebojí se k tomu použít vojenskou sílu. Proti státům NATO a EU pak využívá nástroje hybridního válčení včetně robustní dezinformační kampaně a kybernetických útoků.¹²² Další zdroje nebezpečí představují oblasti od severní Afriky až po Afghánistán, respektive slabé a hroutící se státy, které nedokázaly zabránit vzestupu nestátních aktérům jako je tzv. Islámský stát, který je hrozbou i pro samotnou Evropu – v podobě extremismu, terorismu, organizovaného zločinu a zvyšující se ilegální migrace do EU. Vláda ČR navýšila investice do obrany, přičemž by se v horizontu deseti let ráda přiblížila hranici 2 % HDP.¹²³

Stejně tak NATO i EU přijala (a stále přijímá) opatření, která posílí bezpečnost jejich členů. V době, kdy byla tato strategie vytvářena, se projednávalo zejména „posílení Sil rychlé reakce NATO (NATO Response Force, NRF), včetně vytvoření Společného úkolového uskupení velmi vysoké pohotovosti (Very High Readiness Joint Task Force, VJTF) a vytvoření posílené předsunuté vojenské přítomnosti na východě (enhanced Forward Presence, eFP) a jihovýchodě (Tailored Forward Presence, tFP) Aliance.“¹²⁴

Zmapování českých bezpečnostních strategií tak ukazuje, že od studené války, kdy hrála prim převážně teritoriální obrana, se přes množství aliančních „out of area operations“ a humanitárních intervencí opět pomalu dostáváme k akcentaci teritoriální obrany a nutnosti kolektivních akcí k zajištění obrany spojenců.

---

¹²¹ Obranné strategie ČR vymezují přístup vlády České republiky k zajišťování obrany země. Vycházejí z platných právních předpisů pro zajišťování obrany, mezinárodních smluv a souvisejících zákonů, zároveň vychází z principů, bezpečnostních zájmů a hodnot zformulovaných vychází v Bezpečnostních strategiích ČR, reflektují Strategické koncepce NATO a relevantní bezpečnostní dokumenty EU. Zdroj: Vláda ČR, *Obranná strategie České republiky 2017* (Praha: Ministerstvo obrany České republiky – VHÚ Praha, 2017), <http://www.mocr.army.cz/dokumenty-a-legislativa/ceske-dokumenty-46088/> (shlédnuto 16. 8. 2019).

¹²² Tato práce nebere v úvahu aktuální situaci (k červnu 2002) na Ukrajině, neboť již nespadá do časového rámce, který si autorka vymezila hned v začátku.

¹²³ Vláda ČR, *Obranná strategie České republiky 2017*, 3,7.

¹²⁴ *Ibid.*, 7.

3 Výzkumné otázky a hypotézy

Hlavní výzkumná otázka:

Jak se změnil mediální obraz NATO ve vybraných českých médiích po deseti a po dvaceti letech od přístupu České republiky k Severoatlantické alianci?

Podotázky:

- 1) Jak velká důležitost byla výstupům o NATO přisouzena?
- 2) Jakého vyznění byla většina článků o Severoatlantické alianci? Došlo k nějakým proměnám? Objevovaly se v příspěvcích často hodnotící soudy?
- 3) Do jaké míry byly příspěvky o NATO přímo spojené s Českou republikou?
- 4) Jakým tematickým okruhům spjatým s vývojem Severoatlantické aliance bylo věnováno nejvíce prostoru?
- 5) Zůstal důraz kladený na jednotlivá témata spojená s NATO stejný během celého zkoumaného období, nebo se během let proměňoval?
- 6) Lišily se výrazně výstupy o Severoatlantické alianci publikované v tištěných denících a v alternativních online médiích?

Autorka nejprve zjistí:

- Jaký byl mediální obraz NATO ve vybraných českých médiích v březnu roku 1999, kdy se Česká republika oficiálně stala členem Severoatlantické aliance?
- Jaký byl mediální obraz NATO ve vybraných českých médiích v roce 2009, resp. 2010, kdy Česká republika slavila desetileté výročí vstupu do Severoatlantické aliance?
- Jaký byl mediální obraz NATO ve vybraných českých médiích v roce 2019, kdy Česká republika oslavovala dvacetileté výročí přístupu k Severoatlantické alianci?

Hypotézy na základě první teoretické části (médiá):

H1: *Většina¹²⁵ analyzovaných příspěvků bude neutrálního vyznění, nicméně budou se objevovat i emocionálně zabarvené články. Lze předpokládat, že ty s negativní konotací se vyskytnou v bulváru a v alternativních médiích. Pozitivně zabarvené články se dají očekávat v seriózních mainstreamových denících.*

---

¹²⁵ Pro účely této práce bude jako „většina“ považováno alespoň 60 % příspěvků.

- Hypotéza vychází primárně z přístupu mediálních studií k objektivitě médií. Ačkoliv se média snaží být objektivní, jejich úplná objektivita není možná.

H2: *Alternativní média budou klást důraz na odlišná témata spojená s NATO než celostátní tištěná periodika.*

- Hypotéza vychází ze základního teoretického ukotvení alternativních médií, kdy ta jsou popisována jako protipól dominantních (celostátních) médií, protože se snaží publikovat různorodý obsah, který se v mainstreamových médiích běžně neobjevuje.

H3: *Většina mediovaných sdělení bude spojena s nějakou významnou osobou z bezpečnostní (alianční) sféry a bude se přímo dotýkat ČR.*

- Hypotéza se opírá o teorii „agenda setting“ neboli nastolování agendy, na základě které si média vybírají, o čem a jak budou informovat. Prostředí kulturně a sociálně blízké médiu a jeho příjemcům a přítomnost veřejně známé osoby jsou jedny ze základních faktorů pro zařazení zprávy do zpravodajství, protože dokáží přitáhnout (a udržet) pozornost publika.

Hypotézy na základě druhé teoretické části (NATO):

H4: *S pokračujícím členstvím bude prioritizace NATO klesat, resp. bude klesat četnost výskytů článků s tematikou Severoatlantické aliance na titulní stránce, potažmo v první polovině mediální agendy.*

- Hypotéza vychází z vývoje politické a společenské situace spjaté s působením ČR v Severoatlantické alianci a úzce souvisí s nastolováním agendy v médiích.

H5: *Negativně vyznívajících příspěvků bude postupně přibývat.*

- Tato hypotéza navazuje na hypotézu předchozí a dále se opírá o neorealistickou teorii ve vztahu k aliancím, dle které budou postupem času neshody mezi spojenci v NATO sílit. Soudržnost Aliance by měla postupně slábnout a jednotlivé země – v případě této práce zejména ČR – by k ní jako celku (a jejímu fungování) měly být více skeptické a kritické. Lze hovořit o jisté únavě z dlouhodobého působení ČR v NATO.

H6: *S proměňujícím se bezpečnostním prostředím se budou měnit i témata obsažená v příspěvcích. Obecný diskurz se posune od humanitární intervence a „out of area operations“ směrem k únavě z intervencionismu a následně k teritoriální obraně.*

- Hypotéza vychází z předpokladu, že témata budou odrážet bezpečnostní (a obranné) strategie ČR jakožto oficiální dokumenty ČR reflektující proměny v bezpečnostním prostředí.

4 Mediální systém a jeho výzkum

Trampota a Vojtěchovská ve své knize *Metody výzkumu médií* definují tři vzájemně se prolínající základní úrovně, na kterých lze zkoumat mediální systém. Jsou jimi jednotlivá mediální sdělení, jeden mediální typ (tištěná média, online média, rozhlas, TV) a mediální systém a jeho základní ustavující rámce.¹²⁶ Sám badatel si pak určí, kterou částí mediálního systému se bude zabývat. V případě této práce budou analyzovány příspěvky tištěných a online médií v určeném časovém období pomocí kvantitativní obsahové analýzy.

4.1 Obsahová analýza mediálních produktů

Při analýze mediálních produktů lze vycházet ze dvou přístupů – hermeneutické textové a kvantitativní obsahové analýzy. Liší se již v rovině ontologické (teoreticko-metodologické), kdy kvalitativní přístup je interpretativní, zatímco kvantitativní přístup je zakotven v novopozitivismu.¹²⁷ První metoda se zaměřuje na tzv. měkká data¹²⁸ a na podrobné zkoumání textu a jeho struktury. Ačkoliv je tento přístup charakteristický vysokou mírou otevřenosti, textová interpretace je značně subjektivní, tudíž výsledky různých výzkumníků mohou být odlišné. Hodí se zejména ke zkoumání menšího množství textového materiálu. Vzhledem k tomu, že tato diplomová práce je postavena na analýze 414 novinových článků, autorka k jejímu vypracování využila druhý přístup, a to kvantitativní obsahovou analýzu, pro kterou je typický vysoký stupeň ověřitelnosti i vysoká míra strukturovanosti, přičemž výsledky je možné znázornit v číselných hodnotách a ty pak seskupit do grafů a tabulek.¹²⁹

Celý proces spočívá v určení reprezentativního vzorku mediovaných sdělení, následném pojmenování jednotlivých částí a sečtení položek pod jednotlivými pojmenováními.¹³⁰ Při kvantitativní obsahové analýze se badatelé snaží omezit množství témat a jevů, které budou sledovat. Většinou se tedy zaměří na jedno téma (výzkumnou otázku), jehož základem jsou již nějaké existující teorie. V rámci deduktivní výzkumné fáze se poté hledí na to, zdali jsou data s konkrétní teorií ve shodě či nikoliv. Obsahová analýza tedy měří ty proměnné, o kterých

---

¹²⁶ Trampota, Tomáš a Martina Vojtěchovská, *Metody výzkumu médií* (Praha: Portál, 2010), 34, <http://sfx.is.cuni.cz/sfxlcl3?sid=shorturl&isbn=80-7367-683-4> (shlédnuto 29. 3. 2019).

¹²⁷ Sedláková, Renáta, *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky* (Praha: Grada Publishing, 2014), 48-9. Neopozitivistická tradice zkoumání předpokládá „možnost vytvoření obecné teorie a její testování prostřednictvím hypotéz vypovídajících o vztahu dvou a více proměnných.“ (Zdroj: *Ibidem*, 291)

¹²⁸ Na rozdíl od tvrdých dat, která jsou většinou numerického charakteru (či jsou na čísla převáděna), měkká data jsou často v podobě dlouhých slovních odpovědí. Zdroj: Sedláková, *Výzkum médií*, 51.

¹²⁹ Schulz, Winfried a kol., *Analýza obsahu mediálních sdělení* (Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2004), 29-30.

¹³⁰ Burton a Jiráček, *Úvod do studia médií*, 33.

vypovídají hypotézy vyvozené z vybrané teorie, případně z vybraných teorií. Při kvalitativním šetření se výzkumníci naopak většinou snaží snížit počet analyzovaných jednotek, neboť se snaží daný jev uchopit komplexně se všemi detaily. Pomocí indukce lze následně vytvořit koncepty a formulovat hypotézy.¹³¹

Kvantitativní analýza je tak vhodná ke zpracování velkého množství obsahů. Při užití kvantitativní obsahové analýzy jsou badatelé například schopni srovnat různé typy médií, popsat proměnu mediálních obsahů v delším časovém horizontu nebo zjistit jakými tématy se média zabývají a jak velký prostor jim věnují. V případě této práce je takto například možné zjistit, ve které části mediální agendy se příspěvky o Severoatlantické alianci nejvíce objevují, s jakými dalšími tématy je NATO spojené a mnohé další.¹³² Tento výzkum je tedy výzkumem sledujícím postavení jednoho tématu (NATO), na rozdíl od výzkumu zkoumajícího celou agendu média, jehož účelem bývá popsat tematickou skladbu celého mediálního produktu.¹³³

Kvalitně zpracovaná obsahová analýza může poskytnout informace o současných trendech v médiích, protože lze díky ní zpracovat i ty nejaktuálnější mediální produkty. Její výsledky však nejsou příliš detailní, jedná se o obecná data, která informují o tom, kolikrát se sledovaný jev vyskytuje ve zkoumaném souboru mediálních produktů.¹³⁴ Obsahová analýza tedy poskytne tvrdá data, podíly zkoumaných kategorií, ale nevysvětlí, proč tomu tak je a co to znamená. Redukce zkoumaných skutečností na počitatelné jevy vede k tomu, že při zařazení daného prvku do některé z kategorií automaticky dochází k opomíjení dalších unikátních vlastností jednotky.¹³⁵ Sedláková to přirovnává k obrazu, na který je položena mřížka a člověk (badatel) se dívá pouze do jednotlivých mezer, přičemž záleží na vlastnostech mřížky (neboli vymezených kódovacích kategorií) – jak velké budou mezery, jak tlusté budou spojnice – tudíž jak velkou část obrazu bude možné vidět. Je však jisté, že vždy něco zůstane skryto.¹³⁶ Jak ale tvrdí Reifová, „redukce komplexnosti a mnohoznačnosti v analyzovaných textech obsažených informací pouze na některé, [je] ale vzhledem k počátečním hypotézám relevantní.“¹³⁷

Určitým negativem může být i „[vytržení] mediální produkce z historického, kulturního, sociálního a ekonomického kontextu její výroby a užití.“¹³⁸ Pokud vyjdeme z konstruktivistického paradigmatu, které předpokládá, že významy jsou podmíněné právě

---

¹³¹ Sedláková, *Výzkum médií*, 51-60, 301.

¹³² Trampota a Vojtěchovská, *Metody výzkumu médií*, 99.

¹³³ *Ibid.*, 102.

¹³⁴ Jiráček a Köpplová, *Masová média*, 266.

¹³⁵ Trampota a Vojtěchovská, *Metody výzkumu médií*, 110.

¹³⁶ Sedláková, *Výzkum médií*, 300.

¹³⁷ Reifová, *Slovník mediální komunikace*, 21.

¹³⁸ Jiráček a Köpplová, *Masová média*, 267.

kulturou, kontextem a v rámci sociální a mediální konstrukce reality jsou pořád utvářeny a reprodukovány, není možné přesně určit ani význam jakéhokoliv sdělení a kvantitativně jej tak uchopit. Obsahovou analýzou tak vzniká text, jehož význam bude opět záviset na interpretaci příjemců – stejně jako ten úplně původní, který byl podroben zkoumání.¹³⁹ Nicméně, „obsahová analýza neusiluje o to, rekonstruovat proces recepce textu příjemcem ani rekonstruovat významy, které v něm nachází, neboť tyto otázky vycházejí z odlišné výzkumné tradice,“¹⁴⁰ tudíž její limity lze brát s určitým nadhledem.

Tato metoda počítá i s jistou vnitřní subjektivitou, která je patrná již v momentě, kdy si badatel určí soubor ke zkoumání, definuje proměnné a v závěru interpretuje výsledky, ke kterým došel, ve vztahu k předem stanovené výzkumné otázce a hypotézám.¹⁴¹ Nicméně pořád se jedná o objektivnější metodu oproti kvalitativní analýze. Pokud by se například člen ozbrojených sil rozhodl zkoumat mediální obraz NATO v deníku Mladá Fronta DNES pomocí hermeneutické textové analýzy, zajisté by jeho výsledky byly velmi odlišné od těch, ke kterým by došel zarytý pacifista zabývající se tím samým tématem. Proto si autorka pro svou diplomovou práci vybrala právě kvantitativní obsahovou analýzu, aby se přiblížila co nejvíce objektivnímu a ověřitelnému výsledku. Neznamená to však, že ve své práci upustí od subjektivní interpretace výsledků. Jejím cílem není poskytnout jen ona tvrdá data, ale určitým způsobem je v závěru i stručně vysvětlit.

4.2 Operacionalizace

V rámci operacionalizace je nutné definovat soubor, který bude předmětem zkoumání – jaká média a jaké obsahy budou analyzovány a v jakém časovém období. Následně přijde na řadu stanovení kódovacích jednotek, které jsou jednotkami mediovaného obsahu. Vzhledem k tomu, že výsledkem obsahové analýzy je kvantitativní popis mediálních sdělení, právě kódování umožňuje popsat jednotlivé obsahy pomocí číselných hodnot neboli kódů. Nejprve se tedy vybrané obsahy rozdělí na jednotlivé prvky (kódovací jednotky), v další fázi jsou pak tyto jednotky definovány pomocí pevně stanovených kategorií na základě znaků relevantních pro analýzu. Tyto proměnné nabývají různých hodnot a jejich přiřazení ke kódovacím jednotkám tvoří základ pro vyhodnocení měření.¹⁴²

---

¹³⁹ Sedláková, *Výzkum médií*, 296.

¹⁴⁰ *Ibid.*, 299.

¹⁴¹ Jiráček a Köpplová, *Masová média*, 268.

¹⁴² Schulz a kol., *Analýza obsahu mediálních sdělení*, 35-39.

4.2.1 Vymezení médií

Jak již bylo zmíněno v úvodu, k realizaci výzkumu byly zvoleny tři mainstreamové (celostátní) tištěné deníky a dvě alternativní (dezinformační) online média. Ačkoliv internet a televize patří k masmédiím s největším dosahem a může se zdát, že dnešní doba již příliš nepřeje periodickému tisku, ten je podle Unie vydavatelů pořád silným médiem plošně zasahujícím populaci. Pokud se podíváme na nejaktuálnější čísla, tak v roce 2022 četlo periodika 83 % obyvatel České republiky ve věku 12-79 let, přičemž deníky a suplementy četlo stále 60 % populace.¹⁴³ „Při srovnání s předchozími výsledky výzkumu MEDIA PROJEKT vykazují nová data stabilitu čtenářského zájmu o tiskové tituly, neboť čtenost jednotlivých skupin titulů kolísá jen o desetiny procenta. To by měla být pozitivní zpráva pro zadavatele reklamy, že i v době zhoršené ekonomické situace zůstávají čtenáři tisku věrní,“ sdělil výsledkům výzkumu z roku 2022 výkonný ředitel Unie vydavatelů Václav Mach.¹⁴⁴

Jednou z výhod novin (či internetu) oproti televizi je to, že články mohou být detailnější a jít více do hloubky a celkově je zpravodajské a publicistické pokrytí událostí kontinuálnější. Je zde také prostor pro analýzy komentáře a názory. Co se týče internetu, tak jeho nespornou výhodou je jeho dostupnost a aktuálnost, kdy poskytuje okamžité zpravodajství, ačkoliv s množstvím dostupných informací je zásadní ověřovat zdroje vzhledem k tomu, že produkovat obsah na internetu již dnes může kdokoli. Nicméně ještě v roce 1999 online zpravodajství nemělo takovou podobu jako dnes a nebylo zdaleka tolik rozšířené – největší rozmach zaznamenal internet až během prvního desetiletí 20. století¹⁴⁵ – lidé tak dříve získávali nejnovější informace právě zejména z tištěných deníků, televize, popřípadě rádia.

---

¹⁴³ STEM/MARK a MEDIAN, „Výstupy za 1. až 4. čtvrtletí 2022: Tisková zpráva Unie vydavatelů,“ Unie vydavatelů, [http://www.unievydavatelu.cz/gallery/files/2023_02_09%20-%20Tiskov%C3%A1%20zpr%C3%A1va%20Unie%20vydavatel%C5%AF%20-%20v%C3%BDsledky%20MP%20za%201_a%C5%BE_4_Q%202022%20\(cz\).pdf](http://www.unievydavatelu.cz/gallery/files/2023_02_09%20-%20Tiskov%C3%A1%20zpr%C3%A1va%20Unie%20vydavatel%C5%AF%20-%20v%C3%BDsledky%20MP%20za%201_a%C5%BE_4_Q%202022%20(cz).pdf) (shlédnuto 14. 7. 2023).

¹⁴⁴ Ibidem.

¹⁴⁵ V roce 2010 podle ČSÚ podíl domácností s připojením k internetu překročil 50 procent. Zdroj: Kasík, Jan a ČTK, „Český internet slaví 20. narozeniny, vzpomíná na skromné začátky,“ iDNES.cz, 13. února 2012, https://www.idnes.cz/technet/internet/cesky-internet-slavi-20-narozneniny-vzpomina-na-skromne-zacatky.A120213_000221_sw_internet_pka (shlédnuto 15. 7. 2023).

4.2.1.1 *Mainstreamové deníky*

Z celostátních novin autorka vybrala bulvární deník Blesk¹⁴⁶, Mladou frontu DNES (MF DNES)¹⁴⁷ jakožto zástupce středopravicového spektra a Právo¹⁴⁸ jako deník spíše středolevicový¹⁴⁹. Cílem autorky bylo zařadit do analýzy nejprodávanější a de facto i nejčtenější, ale zároveň alespoň trochu odlišné celostátní deníky, což se jí do značné míry podařilo.¹⁵⁰ Přestože hranice mezi středopravicovou MF DNES a středolevicovým Právem je velmi tenká a rozdíly mezi těmito dvěma deníky se někdy stírají, co se týče inklinace k jedné ze stran politického spektra, spolu s Bleskem se pravidelně umisťují na prvních příčkách, jak vyplývá z dat výzkumu čtenosti (celostátního) tisku Media projekt. Za poslední rok (2022) obsadil první místo Blesk (cca 647 000 osob na vydání) a druhé MF DNES (cca 407 000 os./vyd. na vydání). Právo (cca 157 000 os./vyd.), které předběhl deník Sport (177 000 os./vyd.) a Lidové noviny (160 000 os./vyd.), se umístilo na pátém místě,¹⁵¹ nicméně v roce 2019, který

---

¹⁴⁶ Blesk poprvé vyšel v roce 1992 a stal se nejprodávanějším a nejčtenějším celostátním deníkem v ČR. Věnuje se aktuálnímu zpravodajství, zajímavostem a senzácím z domova i ze světa. Příspěvky jsou hojně doplněny rozsáhlým obrazovým materiálem. Vychází každý den, přičemž v pátek vychází s přílohou Blesk magazin. V neděli pak vychází jako Nedělní BLESK. Radek Lain je šéfredaktorem deníku a Czech News Center a.s. vydavatelem. Zdroj: CNC, „Deník Blesk,“ <https://www.cncenter.cz/clanek/1270/blesk> (shlédnuto 6. 8. 2019).

¹⁴⁷ Mladá Fronta DNES je český deník vycházející od roku 1990 každý den kromě neděle. Standardní rubriky, které čtenáři mohou v novinách najít, jsou: Z domova, Ekonomika, Publicistika, Ze světa, Kultura, Názory, Sport a Zprávy z regionu. Každý den je pak součástí časopis věnující se různým tématům (Ona DNES, Auto DNES, Doma DNES, ...). Současným šéfredaktorem je Jaroslav Plesl a majitelem mediální skupina MAFRA, a.s. Zdroj: MAFRA, „Mladá Fronta DNES,“ <https://www.mafra.cz/portfolio.aspx?y=mafra/portfolio-mfd.htm> (shlédnuto 6. srpna 2019).

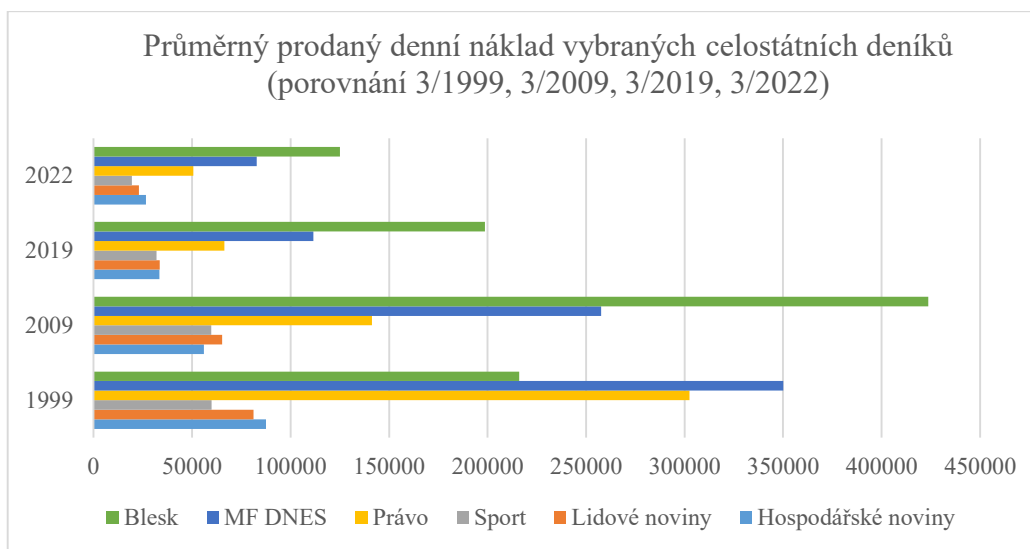
¹⁴⁸ Deník Právo vychází od roku 1991 a zaměřuje se na zpravodajství z domova a zahraničí, z oblasti ekonomiky, zdravotnictví, školství, sportu a zároveň nabízí čtenářům i rozmanité komentáře a analýzy. Stejně jako MF DNES vychází šest dní v týdnu (PO až SO) a každý den je doplněn o jinou speciální přílohou. Šéfredaktorem je Zdeněk Porybný a noviny vydává nakladatelství BORGIS, a.s. Zdroj: Magaziny.cz, „Právo,“ <https://pravo.magaziny.cz/#celypopis> (shlédnuto 6. srpna 2019).

¹⁴⁹ Od vazeb na politické strany začaly české deníky upouštět již na počátku 90. let 20. století. Čtenáři však i nadále vnímají spojení titulů s určitými politickými preferencemi. MF DNES, Právo a Blesk proto byly umístěny na pomyslnou osu pravice-levice na základě struktury svých čtenářů. Podle průzkumu agentury Median z roku 2012 jsou „nejpravivějším“ zpravodajským deníkem Hospodářské noviny (HN), ty jsou však zaměřené primárně na ekonomická témata. Z všeobecných titulů hned za HN následuje MF DNES, která má ve své čtenářské obci nejvíce čtenářů hlásících se napravo od středu (nebo k výrazně pravicovým názorům). Právo má naopak z českých zpravodajských deníků nejvíce čtenářů nalevo od středu (nebo hlásících se výrazně k levici). Středové politické vyznání je pak nejpatrnější u čtenářů bulvárních deníků Blesk a Aha!. Zdroj: „Změni Babiš politickou mapu českých deníků?,“ MediaGuru, 28. června 2013, https://www.mediaguru.cz/clanky/2013/06/zmeni-babis-politickou-mapu-ceskych-deniku/#.U3Fu0YF_uHj (shlédnuto 6. srpna 2019). Stejně rozdělení (jen staršího data) českých celostátních deníků na základě struktury publika a toho, ke kterým politickým proudům se hlásí, lze nalézt v knize *Systémy médií v postmoderním světě* od Daniela C. Hallina a Paola Manciniho, konkrétně v kapitole O vztahu médií a politiky v komparativní perspektivě od Jana Jiráka a Tomáše Trampoty.

¹⁵⁰ Diplomová práce neuvažuje bezplatný Deník Metro, který je distribuován v Praze a dalších 50 městech v průměrném denním nákladu 280 tisíc výtisků, čímž se řadí na první místo mezi deníky v počtu distribuovaných výtisků. V hlavním městě Praze je pak i nejčtenějším deníkem. Zdroj: Metro, „O nás,“ <https://www.metro.cz/Servis.aspx?y=metroh/metro-o-nas.htm> (shlédnuto 6. srpna 2019).

¹⁵¹ STEM/MARK a MEDIAN, „Základní výsledky čtenosti titulů za 1. až 4. čtvrtletí 2022,“ Unie vydavatelů, http://www.unievychavatelu.cz/gallery/files/2023_02_09%20-%20MEDIA%20PROJEKT%20-

ohraničuje tuto diplomovou práci, byly všechny tři celostátní deníky na prvních třech místech – Blesk (870 000 os./vyd.), MF DNES (517 000 os./vyd.), Právo (221 000 os./vyd.).¹⁵² Tato místa pak obsadily například i v roce 2018 a 2020. První tři příčky pomyslného žebříčku pravidelně obsazují i na základě průměrného prodaného nákladu. Pro ilustraci je níže přidán graf zobrazující denní průměrný prodaný náklad (v kusech) vybraných celostátních deníků z března 1999, 2009, 2019 a nejaktuálnějšího roku 2022.

Graf: vlastní zpracování. Zdroj: ABC ČR, „Periodický tisk: ověřená data.“

4.2.1.2 Alternativní média

Analýzu celostátních deníků doplní analýza dvou alternativních online médií – Parlamentních a Britských listů¹⁵³, přičemž Parlamentní listy¹⁵⁴ jsou českým think tankem

[%20Z%C3%A1kladn%C3%AD%20v%C3%BDsledky%20za%201_%20a%C5%BE%204_%20kvart%C3%A1l%202022.pdf](#) (shlédnuto 5. 4. 2023).

¹⁵² STEM/MARK a MEDIAN, „Základní výsledky čtenosti – roční data 2019,“ Unie vydavatelů, http://www.unievydavatelu.cz/cs/unie_vydavatelu/medialni_data/vyzkum_ctenosti (shlédnuto 5. 4. 2023).

¹⁵³ Britské listy vyšly poprvé v roce 1996 jako součást internetového deníku Neviditelný pes Ondřeje Neffa. Postupně se osamostatnily a od roku 2001 je jejich vydavatelem Občanské sdružení Britské listy. Provoze webu a redakce je hrazen z příspěvků čtenářů. Zakladatelem Britských listů, a i nyní šéfredaktorem je Jan Čulík, vysokoškolský učitel na univerzitě v Glasgow. Zdroj: MediaHub, „Britské listy dnes slaví 20 let existence (video),“ *iDNES.cz*, 29. července 2016. https://www.idnes.cz/zpravy/mediahub/britske-listy-dnes-slavi-20-let-existence-video.A160729_901548_mediahub_imp (shlédnuto 10. 8. 2019); Britské listy, „Internetový deník Britské listy,“ *blisty.cz*, <https://blisty.cz/static/about> (shlédnuto 10. 8. 2019).

¹⁵⁴ Parlamentní listy (PL) jsou internetový publicistický portál fungující od roku 2008. V tištěné verzi začaly vycházet již o 5 let dříve. Na seznam dezinformačních a manipulativních webů think tanku Evropských hodnot se dostaly, protože mají „dlouhodobě problematickou editoriaální politiku“ a „jsou vnímány jako přechod mezi seriózními médii a šedou zónou prokremelské manipulace“. V roce 2012 vydala Poslanecká sněmovna ČR prohlášení, ve kterém uvádí, že články PL neodrážejí její stanoviska, neboť v tištěné i internetové verzi se objevovaly/objevují některé prvky, na jejichž základě to vypadá jako by PL byly vydávány státní správou (v minulosti se jednalo např. užívání státního znaku v záhlaví). V roce 2014 pak PL získaly anticenu Křišťálové lupy za porušování principů seriózní žurnalistiky u tzv. alternativních online médií. Šéfredaktorem je Marek Bláha a vydavatelem OUR MEDIA a.s. Zdroj: Evropské hodnoty, „Parlamentní listy,“ <https://www.evropskehodnoty.cz/parlamentni-listy/> (shlédnuto 9. 8. 2019).

Evropské hodnoty¹⁵⁵ považovány za jeden z nejvlivnějších dezinformačních webů v ČR.¹⁵⁶ Alternativní, resp. dezinformační, média, jakožto opozice mainstreamu, byla do výběru zařazena proto, že v dnešní době jsou čím dál více na vzestupu a přitahují pozornost čím dál většího množství lidí. První data o návštěvnosti internetového serveru parlamentnilisty.cz přinesl výzkum NetMonitor v dubnu 2011. Od té doby návštěvnost webu jen narůstala.¹⁵⁷ V červnu 2016 měsíční návštěvnost Parlamentních listů překročila půl milionu reálných uživatelů.¹⁵⁸ Podle výzkumu¹⁵⁹ z téhož roku navíc čtvrtina dotázaných obyvatel ČR v tu dobu více důvěřovala dezinformačním webům než tradičním médiím. Počátkem roku 2018 se již měsíční návštěvnost pohybovala okolo 700 000 reálných uživatelů.¹⁶⁰ Novější data z posledních let NetMonitor na svých stránkách již nezveřejnil. Prostřednictvím analytické stránky SimilarWeb.com je však možné zjistit počet návštěv (nejen) Parlamentních listů za poslední tři měsíce. SimilarWeb využívá vlastních měření, kdy výsledná čísla již neukazují počet reálných čtenářů jako předchozí průzkumy, ale počet návštěv – v současnosti okolo 5 milionů.¹⁶¹

Britské listy sice nefigurují na seznamu dezinformačních a manipulativních webových platform vytvořeném Evropskými hodnotami, ale už samotný fakt, kdy se popisují jako „deník o všem, o čem se v České republice příliš nemluví“ naznačuje, že se nejedná o klasické tradiční zpravodajské médium.¹⁶² Lucie Burešová jej i zařadila mezi alternativní média ve své diplomové práci „Alternativní zpravodajské servery v ČR“. Autorka aktuální diplomové práce

---

¹⁵⁵ Evropské hodnoty, konkrétně jejich strategický program Kremlin Watch „Dezinformační ekosystém“ mapuje českou dezinformační scénu a upozorňuje na problematiku webů.

¹⁵⁶ MediaHub, „Dezinformátoři.cz: Nejvlivnější český dezinformační web jsou Parlamentní listy,“ *iDNES.cz*, 28. července 2016, https://www.idnes.cz/zpravy/mediahub/dezinformatori-cz-nejvlivnejsi-cesky-dezinformacni-web-jsou-parlamentni-listy.A160728_902581_mediahub_imp (shlédnuto 10. 8. 2019).

¹⁵⁷ MediaGuru, „Ivo Valenta vstupuje do Parlamentních Listů,“ 15. dubna 2015, <https://www.mediaguru.cz/clanky/2015/04/ivo-valenta-vstupuje-do-parlamentnich-listu/> (shlédnuto 6. 3. 2023).

¹⁵⁸ MediaHub, „Dezinformátoři.cz: Nejvlivnější český dezinformační web jsou Parlamentní listy.“

NetMonitor, „Výstup 2016_06_NetMonitor_offline_report.xlsx,“ <http://www.netmonitor.cz/verejne-vystupy?page=1> (shlédnuto 10. 8. 2019).

¹⁵⁹ Pro Evropské hodnoty výzkum zpracovala agentura STEM na vzorku 1061 respondentů. Zdroj:

„Dezinformačním webům věří už 25 % Čechů,“ MediaGuru, 29. července 2016,

<https://www.mediaguru.cz/clanky/2016/07/dezinformacnim-webum-veri-uz-25-procent-cechu/> (shlédnuto 10. 8. 2019). Kompletní studie o fungování českých dezinformačních a manipulativních webů ke stažení zde:

<https://www.evropskehodnoty.cz/fungovani-ceskych-dezinformacnich-webu/fungovani-ceskych-dezinformacnich-webu-2/> Zdroj: Evropské hodnoty, „Fungování českých dezinformačních a manipulativních webů,“ 26. července 2016, <https://www.evropskehodnoty.cz/fungovani-ceskych-dezinformacnich-webu/fungovani-ceskych-dezinformacnich-webu-2/> (shlédnuto 10. 8. 2019).

¹⁶⁰ NetMonitor, „NetMonitor Online data,“ <http://www.netmonitor.cz/online-data-ola> (shlédnuto 10. 8. 2019); Wagner, Eva, „Zpravodajství na webu v únoru: Nejvíce propadlo Info.cz a Parlamentní listy,“ *iDNES.cz*, 5. března 2018, https://www.idnes.cz/zpravy/mediahub/zpravodajstvi-na-webu-v-unoru.A180305_1705212_mediahub_imp (shlédnuto 10. 8. 2019).

¹⁶¹ SimilarWeb, „parlamentnilisty.cz,“ leden – březen 2023, <https://www.similarweb.com/website/parlamentnilisty.cz/#traffic> (shlédnuto 5. 4. 2023).

¹⁶² „Internetový deník Britské listy,“ *blisty.cz*, <https://blisty.cz/static/about> (shlédnuto 10. 8. 2019).

(Vývoj obrazu NATO ve vybraných českých médiích) vybrala Britské listy zejména proto, že byly vydávány již koncem 20. století, tudíž měla možnost zanalyzovat všechny zkoumané roky. Většina českých alternativních online médií, včetně Parlamentních listů, začala vznikat až mnohem později ve 21. století.¹⁶³ Jak již naznačila podkapitola o alternativních médiích, alternativní zpravodajské informace se postupně staly součástí běžného denního života. Proto se autorka rozhodla do výzkumu přidat i právě dlouhodobě vycházející Britské listy, které se snaží jít proti mainstreamu a konfrontovat etablované postoje a názory, a radikální dezinformační webovou platformu Parlamentní listy vydávající zaujatá a zmanipulovaná zpravodajství.¹⁶⁴

V průběhu let se u některých titulů měnili majitelé a vydavatelé, což mohlo mít dopad na čtenost, prodané náklady ale i celkově na samotný obsah deníků. Autorka si je této skutečnosti vědoma, ale v práci se jí více nezabývá, neboť jí jde čistě o samotná zpravodajství bez ohledu na proměny jednotlivých periodik.

4.2.2 Vymezení mediálního obsahu

Předmětem výzkumu jsou mediální obsahy tištěných celostátních deníků (včetně jejich regionálních mutací) Mladé Fronty DNES, Práva, Blesk a příspěvky online alternativních webových „zpravodajských“ platforem Parlamentní listy a Britské listy zabývající se Severoatlantickou aliancí. Analýza zahrnuje jak zpravodajské, tak názorové příspěvky. Ty jsou v případě tištěných periodik nedílnou součástí celého vydání a doplňují celkový obrázek, jak se o daném tématu hovoří, jak je v tu či onu dobu vnímáno a prezentováno. Vzhledem k tomu, že průzkum agentury STEM/MARK¹⁶⁵ ukázal, že velká část Čechů nedokáže správně vyhodnocovat informace z médií, i názorový příspěvek si tak může někdo vyložit jako relevantní zdroj informací.

4.2.3 Vymezení časového období

Diplomová práce zkoumá obsahy zmíněných médií ve třech předem vybraných obdobích, která jsou mezi sebou v závěru porovnána. První časový úsek je rok 1999. V tomto

---

¹⁶³ Nicméně i tak se Parlamentní listy řadí mezi média, která začala být na svých internetových platformách aktivní poměrně brzy, což bylo důležitým kritériem pro jejich výběr.

¹⁶⁴ „Parlamentní listy,“ Evropské hodnoty, <https://www.evropskehodnoty.cz/parlamentni-listy/> (shlédnuto 9. 8. 2019).

¹⁶⁵ STEM/MARK, „Mediální gramotnost je v Česku nízká – pouze čtvrtina dospělé populace v ní dosahuje uspokojivé úrovně,“ sběr dat 5/2018 a 6/2018, <https://www.stemmark.cz/medialni-gramotnost-je-v-cesku-nizka-pouze-ctvrtina-dospеле-populace-v-ni-dosahuje-uspokojive-urovne/> (shlédnuto 20. 6. 2018).

roce, konkrétně 12. 3. 1999, se Česká republika stala formálním členem Severoatlantické aliance. Druhým časovým obdobím je rok 2009, kdy si ČR připomínala desetileté výročí vstupu. Jak lze asi předpokládat, tak třetím zkoumaným obdobím je rok 2019, kdy čeští občané oslavovali dvacetileté výročí přístupu k NATO. V českých médiích se o této události samozřejmě hojně psalo a zejména v březnu každého roku bylo publikováno mnoho příspěvků o NATO. Analýza je vždy realizována v průběhu období celého roku z důvodu vyloučení ovlivnění událostmi krátkodobého horizontu.

V případě obou alternativních médií jsou do analýzy zařazeny pouze poslední dva roky, tj. 2009 a 2019. Parlamentní listy v roce 1999 ještě neexistovaly a Britské listy vycházely v jiné podobě než nyní. Teprve v roce 1999 se osamostatnily od českého internetového deníku Neviditelný pes Ondřeje Neffa a až v roce 2001 se jejich vydavatelem stalo Občanské sdružení Britské listy (OSBL). Parlamentní listy jsou zároveň určitou výjimkou, protože místo roku 2009 je zkoumán rok 2010, ačkoliv se již nejedná o rok „výroční“. V tomto roce internetový server www.parlamentnilisty.cz zahájil svou činnost, takže první články, které jsou k dispozici v databázi NEWTON Media, jsou až z ledna 2010. A vzhledem k tomu, že tištěné Parlamentní listy (od roku 2005 pod názvem Parlamentní listy: zpravodajský měsíčník pro státní správu) vycházející od roku 2003 byly zcela jiného formátu než současná online platforma a zároveň v jejich tištěném vydání je NATO zmíněno pouze minimálně, rozhodla se autorka pro záměnu výše zmíněných roků. Autorka se domnívá, že tato úprava bude lépe odrážet mediální obraz NATO po deseti, resp. jedenácti letech od vstupu do NATO a přispěje k lepší závěrečné komparaci a naplnění cíle výzkumu.

4.2.4 Vymezení kódovací jednotky

Pro účely této práce je základní kódovací jednotkou redakční příspěvek, kterým se chápe ucelená žurnalistická jednotka s nadpisem. Zkoumání jsou podrobeny články obsahující klíčové výrazy „Severoatlantická aliance“ (ve všech pádech) (a) nebo „NATO“. Ze samotné analýzy jsou vyloučeny články, které obsahují jeden z klíčových výrazů pouze jedenkrát (včetně nadpisu),¹⁶⁶ protože v drtivé většině případů v nich o NATO vůbec nejde. Jedná se o články typu: „První setkání unijní „trojky“ vedené ministrem zahraničí Karlem Schwarzenbergem s šéfkou americké diplomacie Hillary Clintonovou proběhne v pátek v Bruselu, den po schůzce

---

¹⁶⁶ Výjimku tvoří malé procento krátkých příspěvků (zejména v deníku BLESK) pojednávajících o Alianci, kde je klíčový výraz Severoatlantick* alianc* či NATO obsažen pouze jednou (včetně nadpisu). Tyto články jsou v kódovací knize označeny hvězdičkou a byly zařazeny z toho důvodu, že další články o NATO v daném měsíci nevyšly. Všechny se však týkají přímo NATO.

zemí *NATO*.“¹⁶⁷ „Dnešní velkolepé oslavy vstupu republiky do *NATO* pořádně zkomplikují dopravu v Liberci. Už včera projeli řidiči středem města jen s velkými obtížemi, (...).“¹⁶⁸ „Lotyšsko je od roku 2004 členem *NATO*, od téhož roku i Evropské unie.“¹⁶⁹

Všechny články byly získány přes největší mediální archiv ve střední Evropě NEWTON Media, ve kterém lze najít příspěvky až z roku 1996. V databázi NEWTON Media si autorka články seřadila nikoliv chronologicky (dle data vydání) ale dle relevance. Zároveň využila funkci „nezobrazovat regionální duplicity“. Vzhledem k tomu, že za celý rok média publikovala stovky příspěvků souvisejících s NATO, rozhodla se autorka vybrat z každého měsíce z každého média tři nejrelevantnější články, které zařadila do analýzy. Jedná se tak o první tři články, které databáze NEWTON Media vyfiltrovala na základě klíčových slov jako nejrelevantnější. Tento postup autorce zajistil dostatečný materiál k výzkumu – pro analýzu bylo celkem vyselektováno 414 článků¹⁷⁰ (delší časový úsek by již z hlediska objemu dat nebyla schopná kvalitně zpracovat), přičemž ve 20. století bylo vydáno mnohonásobně více článků než v posledních letech. S nástupem internetu totiž tištěných zdrojů ubývá a periodika se tenčí a na síle nabývají naopak online deníky, což může být jeden z důvodů, proč v březnu 1999 autorka měla z vybraných celostátních deníků k dispozici stovky článků obsahující výrazy „NATO“ a „Severoatlantick* alianc*“, zatímco v roce 2019 to byly pouze desítky (a přesně naopak u Parlamentních listů při porovnání roků 2010 a 2019).¹⁷¹

4.2.5 Kódování

Kódování je proces, při kterém se jednotlivým, většinou předem stanoveným znakům/charakteristikám, které chce badatel zkoumat, přiřadí číselné kódy (a priori kódování). V rámci tzv. emergent kódování se zkoumaný vzorek nejdříve předběžně probádá a následně se určí kategorie pro analýzu. Kódy se poté zanášejí do záznamového archu neboli kódovací knihy a následně se vyhodnocují.¹⁷² Kódy přidělené jednotlivým charakteristikám (proměnným), mohou představovat zcela odlišné údaje. „Mohou sloužit jako ryzí pojmenování

¹⁶⁷ „Schwarzenberg povede bruselské setkání eurotrojky s Clintonovou,“ *Právo*, 3. března 2009.

¹⁶⁸ „Dnešní oslavy v Liberci zamotají řidičům hlavy,“ *Mladá Fronta DNES*, 12. března 1999.

¹⁶⁹ „Rigou prošli lotyšští veteráni divize SS,“ *Právo*, 18. března 2019.

¹⁷⁰ Namísto předpokládaných 468 článků jich bylo 414, protože některá média (zejména deník BLESK) v určitých měsících vydaly méně než 3 příspěvky o NATO (v některých případech dokonce žádné).

¹⁷¹ Tuto úvahu potvrdila i zaměstnankyně databáze Anopress pro monitoring českých médií Mgr. Eliška Kovandová, která v soukromém rozhovoru uvedla, že například Lidové noviny v roce 1999 obsahovaly okolo 130 článků denně, zatímco dnes je to už jen zhruba 70 článků. Zdroj: Eliška Kovandová, e-mail autorce, 17. května 2019.

¹⁷² Schulz a kol., *Analýza obsahu mediálních sdělení*, 41-42. Trampota a Vojtěchovská, *Metody výzkumu médií*, 106.

(nominální škála), mohou ukazovat pořadí mezi určitými jevy (ordinální škála), nebo mohou být „pravými“ hodnotami (...) (metrická škála).“¹⁷³ Takzvaný obor hodnot je „souhrnem všech stavů – variant, jichž proměnná může nabývat.“¹⁷⁴

Schulz a kol. rozlišuje dva typy proměnných: identifikační a analytické. Jak již název vypovídá, identifikační proměnné slouží k identifikaci jednotlivých příspěvků, aby je bylo možné zpětně dohledat a zkontrolovat tak analýzu, případně opravit chyby. Identifikační proměnné v této práci představují médium (ve kterém se nachází konkrétní příspěvek), rok, měsíc a den (kdy byl příspěvek vydán) a u tištěných periodik ještě pořadí příspěvků (na kolikáté straně se článek objevil). Proměnné rok, měsíc, den a pořadí příspěvků nabývají reálných hodnot a jsou značeny podle metrické (ordinální) škály – jsou pravými hodnotami, ale zároveň jsou vůči sobě v určitém pořadí. Proměnná médium reálných hodnot nenabývá, číselné označení slouží pouze k pojmenování. Pro celý výzkum jsou však mnohem důležitější analytické proměnné, díky nimž je pak možné odpovědět na většinu výzkumných otázek. Vzhledem k tomu, že jsou v tématu formulovány většinou dost abstraktně, je nutné uvést, jak se ve zkoumaných obsazích poznají a jak je badatel měří.¹⁷⁵

4.2.5.1 Kódovací kniha

(viz Příloha)

Identifikační proměnné

Název média

01: Mladá fronta DNES

02: Právo

03: BLESK

04: Britské listy

05: Parlamentní listy

Rok publikace příspěvku: značeno dle metrické škály

Měsíc publikace příspěvku: značeno dle metrické škály

Den publikace příspěvku: značeno dle metrické škály

---

¹⁷³ Schulz a kol., *Analýza obsahu mediálních sdělení*, 42.

¹⁷⁴ Sedláková, *Výzkum médií*, 123.

¹⁷⁵ Schulz a kol., *Analýza obsahu mediálních sdělení*, 44.

Strana publikace příspěvku/Umístění: značeno dle metrické škály (pouze u tištěných médií)
Tato proměnná se týká pouze tištěných médií – MF DNES, Práva a Blesku. Umístění na titulní stránce značí, že je článku přisuzována velká důležitost (viz 1.3.1 Agenda setting). V případě, že článek pokračuje v rubrice na jiné straně, bude zakódován jako další jednotka. Vzhledem k tomu, že se rubriky u jednotlivých deníků liší, budou v závěru práce porovnány pouze strany, resp. umístění v mediální agendě.

Analytické proměnné

Vyznění

Proměnná vyznění¹⁷⁶ se soustředí na emocionální zabarvení příspěvku – jaké konotace článek (vč. nadpisu) vyvolává v souvislosti s NATO. Vzhledem k tomu, že příspěvky s pozitivním a negativním vyzněním vyvolávají silné konotace a ve zpravodajských příspěvcích se příliš neočekávají (viz 1.1 Objektivita médií), autorka přidala možnost vyhodnotit obsah článku jako spíše pozitivní, resp. spíše negativní. V kódovací knize budou hodnoty zakódovány následovně:

00: nelze určit

01: pozitivní

02: spíše pozitivní

03: neutrální

04: spíše negativní

05: negativní

Hodnocení NATO

Proměnná hodnocení sleduje výskyt hodnotících soudů ve spojitosti s NATO. Kódovací jednotkou jsou hodnotící výroky (pochvala, kritika) ve vyjádřeních politických aktérů, známých osobností, zástupců veřejnosti či samotného autora příspěvku na adresu NATO – jeho (ne)úspěchů apod. Hodnotící výrok je subjektivní a může být v rozsahu pár slov ale i několika vět. Používání hodnotících slov neboli používání slov s pozitivní či negativní konotací může

---

¹⁷⁶ Sedláková ve své knize poukazuje na to, že posuzování vyznění zpravodajských textů často závisí na subjektivním zhodnocení výzkumníka (i přes jeho snahu o maximální nezájatost), tudíž výsledek může být považován za málo reliabilní. Je proto třeba tuto překážku co nejvíce minimalizovat, například použitím stejných posuzovacích kritérií (Zdroj: Sedláková, *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*, 103). Autorka této diplomové práce se proto zaměřila na emocionální zabarvení příspěvků pouze ve spojení s NATO – důležité tedy bylo, jaké konotace článek vyvolává v souvislosti s NATO, než jaké je vyznění příspěvku jako takového. Pokud obsah článku vyvolával (spíše) pozitivní/(spíše) negativní konotace, případně jeho vyznění bylo neutrální, ale nebylo to v žádném vztahu k NATO, byla mu přidělena hodnota 00. Ačkoliv se tato úprava týkala poměrně malého procenta příspěvků, pomohla zvýšit reliabilitu výsledků výzkumu.

podle Reifové aktivovat pozitivní/negativní představy o dané události.¹⁷⁷ Kódování bude probíhat následovně:

01: pozitivní

02: negativní

03: ambivalentní (v příspěvku se vyskytuje jak pozitivní tak negativní hodnocení)

04: žádné

Vztah k elitním osobám

U všech příspěvků je sledováno, jak moc se v nich projevuje zpravodajská hodnota „vztah k elitním osobám“ (viz 1.3 Zpravodajství a zprávy). Hodnota 01 – „ano“ bude přiřazena těm článkům, ve kterých se vyskytují významné osoby (spojené s NATO), konkrétně generální tajemník NATO, vrchní velitelé spojeneckých sil, prezidenti a předsedové vlád členských států Severoatlantické aliance, stejně jako ministři obrany a zahraničí, velvyslanci při NATO a náčelníci generálních štábů. Hodnotu 02 – „ne“ mají články, ve kterých žádné významné osoby nedominují.

Význam pro ČR

Tato proměnná sleduje, zda se obsah příspěvku nějakým způsobem dotýká České republiky. Pokud je tedy v článku zmíněna ČR nebo v něm vystupuje konkrétní český aktér, bude příspěvku přiřazena hodnota 01 – „ano“. V opačném případě hodnota nabývá 02 – „ne“, ČR ani aktér ČR se ve zpravodajství nevyskytují. Pomocí této a následující proměnné (lokalita) chce autorka zjistit, do jaké míry budou příspěvky o NATO přímo spojené s Českou republikou.

Lokalita

Proměnná lokalita se týká vymezení kontextu zprávy. V tomto případě bude obsah článků kódován dle toho, zda daná událost proběhla přímo v České republice (označeno v kódovací knize pod kódem 01) či nikoliv (zakódováno pod hodnotou 02)¹⁷⁸. Pokud nebude možné určit místo události, například u příspěvků pojednávajících o bezpečnostních strategiích,

---

¹⁷⁷ Reifová, *Slovník mediální komunikace*, 164.

¹⁷⁸ V případě, že se čeští aktéři zúčastnili nějaké akce/mise v zahraničí, je lokalita kódována pod hodnotou 02. Jestliže však článek hovoří například o tom, že česká vláda/Poslanecká sněmovna/Senát/... jednaly o vyslání vojáků ČR do zahraničí (na misi/cvičení/...), bude mu přiřazena hodnota 01, protože jednání probíhalo v ČR (přestože následně značná část článku pak může být v některých případech věnována přiblížení dané zahraniční akce).

konceptech, doktrínách a dalších strategických dokumentech NATO nebo u článků týkajících se bilancování činnosti/důležitosti NATO, bude výstup označen kódem 03 – „nelze určit.“

Tematická agenda

Tato proměnná byla určena na základě tzv. emergent kódování a identifikuje hlavní téma příspěvků věnujícím se Severoatlantické alianci. Vždy bude vybráno pouze jedno téma, které převažuje, tzn., pokud článek zmiňuje více témat, ale jednomu z nich je věnováno více pozornosti a prostoru než ostatním, bude článek zakódován právě pod tímto tématem. Níže jsou uvedeny tematické okruhy (a co do nich spadá), kterým se dané články ve spojitosti s NATO věnují, a které vplynuly v průběhu kódování.

01: mise a operace – působení v misích, vojenské operace a jejich dopady

02: vojenská cvičení a manévry

03: rozšiřování NATO – vstup nových členů, kritéria pro vstup, usilování a žádosti o vstup

04: ekonomické aspekty – finance, resp. členské příspěvky do NATO, výdaje na obranu, obranné rozpočty jako takové

05: technologické aspekty – technologické aspekty obrany a vyzbrojování NATO

06: bezpečnostní hrozby

07: bilancování NATO – životaschopnost NATO, jeho (ne)důležitost, vnitřní (ne)jednota mezi členy, nutnost či zbytečnost transformace (struktur) Aliance, výzvy do budoucna

08: formální setkání – alianční summity, mezinárodní konference, setkání vysokých politických představitelů¹⁷⁹

09: dokumenty NATO – bezpečnostní strategie, strategické koncepce, doktríny, smlouvy

10: vztahy NATO-RUS – vztahy mezi Severoatlantickou aliancí, potažmo USA jakožto dominantním členem NATO, a Ruskou federací

11: vztahy NATO-EU – rovnováha v transatlantickém prostoru, všeobecněji o vztazích mezi Evropou a USA, resp. Evropskou unií, případně jednotlivých členů, a Severoatlantickou aliancí

12: ČR v rámci NATO – školení, agenda, reputace, schopnosti a vybavení armády ČR, směřování zahraničně-vojenské politiky ČR, konstatování, jak ČR plní své závazky, kontrakty a obranné zakázky

---

¹⁷⁹ Do kategorie „formální setkání“ budou zařazeny články, které popisují summit jako takový (informace, že proběhne/proběhl, kdo se ho zúčastní/zúčastnil apod.), včetně výčtu témat, která se na něm budou probírat/probírala), bez detailnějšího rozboru konkrétního tématu. Pokud se však článek vztahující se k nějakému summitu podrobně zabývá jedním tématem, které bylo pro daný summit klíčové (např.: určitá mise), bude příspěvek zařazen pod odpovídající téma.

13: akce (pro veřejnost) – dny otevřených dveří (na základnách apod.), oslavy (výročí), průvody, přehlídky, ale i veletrhy obranné a bezpečnostní techniky

14: významné osoby – klíčové osoby v rámci NATO, obsazení důležitých pozic v aliančních strukturách (noví generální tajemníci, velitelé,...)

15: ankety, průzkumy a statistiky – (ne)důvěra v NATO, (ne)spokojenost s NATO

16: ostatní – články, jež nespádají do žádné z výše uvedených kategorií

5 Analýza

V předchozí, metodologické, části byly formulovány výzkumné otázky a hypotézy a představeny metody zkoumání. Dále autorka stanovila vzorek, výběrový soubor, výzkumnou jednotku a zkoumané období a definovala kategorie proměnných a jejich obory hodnot. Vše je zároveň shrnuto v kódovací knize (viz Příloha). Nyní je tedy možné přistoupit k samotné analýze mediálního obrazu NATO. Aby byla autorka schopná odpovědět na položené výzkumné otázky a potvrdit či vyvrátit hypotézy, bude zkoumat nejprve jednotlivá období (tj. rok 1999, 2009 (2010) a 2019) samostatně a následně je porovná. Některé výsledky zkoumání pro lepší přehled zanesu do grafů, přičemž procenta zaokrouhlím na celá čísla. Na konci každého roku bude stručné shrnutí mediálního obrazu NATO v daném období a budou předběžně vyhodnoceny některé z hypotéz. Nicméně zhodnocení celkové proměny mediálního obrazu NATO a finální potvrzení či vyvrácení hypotéz se objeví v samostatné kapitole v závěru práce.

5.1 Mediální obraz NATO v roce 1999

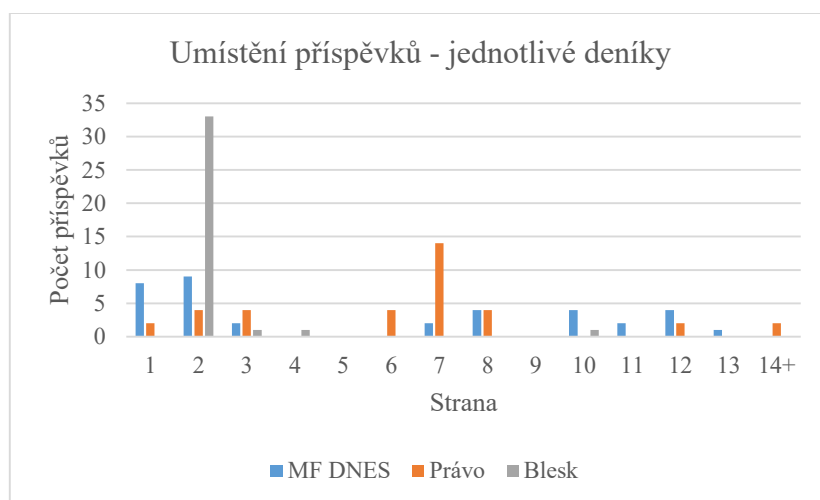
Jak již bylo uvedeno dříve, v prvním období (od 1. ledna do 31. prosince 1999) autorka podrobila analýze pouze tištěné deníky Mladou frontu DNES, Právo a BLESK, přičemž výzkumný vzorek čítal celkem 108 článků (3 z každého měsíce z každého periodika).

Umístění

Pomocí této proměnné bylo sledováno umístění příspěvků týkajících se NATO v jednotlivých denících. Ze 108 zkoumaných článků se jich na titulních stranách (označené číslem 1) objevilo pouze 9 %, z toho většina byla v MF DNES, jak vyplývá z níže uvedených grafů. V deníku Blesku se příspěvky o NATO nevyskytly na titulní stránce ani jednou. Všechny články se v tomto deníku, kromě pár výjimek, nacházely na straně 2 v rubrice „Politika“. Deník Právo pak velkou část svých výstupů o Severoatlantické alianci soustředil na strany 7 a 8 do rubriky „Ze zahraničí“. Největší „důležitost“ tak byla přisouzena příspěvkům o NATO v Mladé frontě DNES.

Zdroj: vlastní zpracování

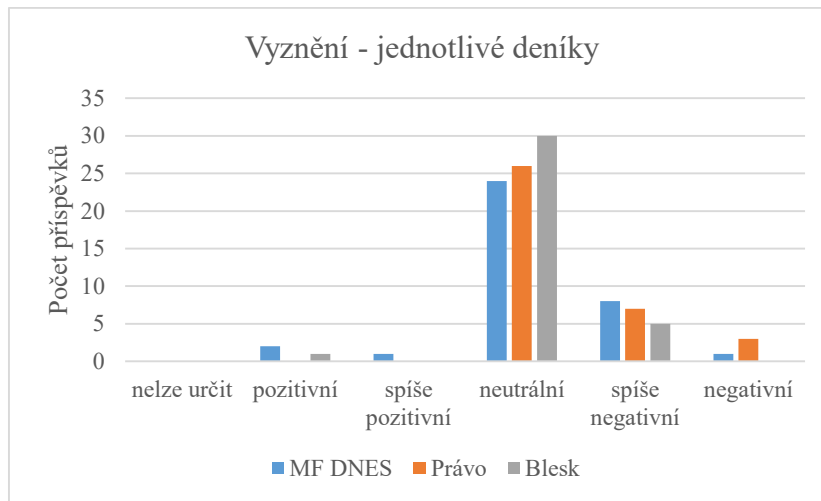

Zdroj: vlastní zpracování

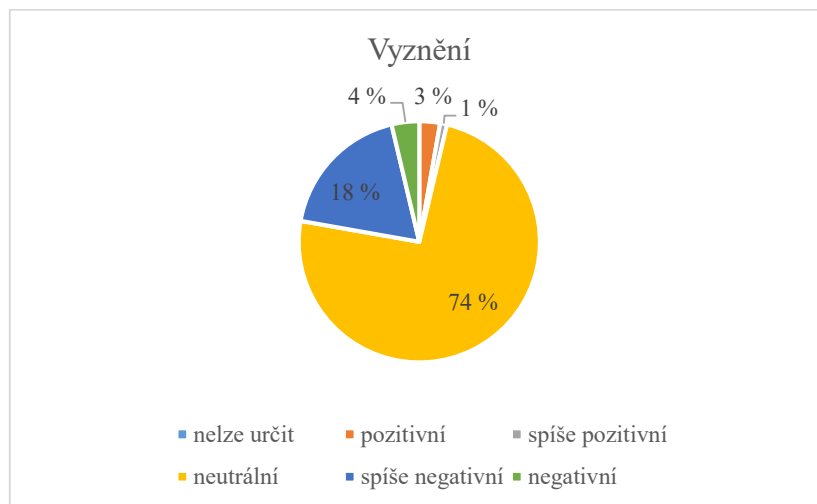
Vyznění

Po vyhodnocení dat týkajících se emocionálního zabarvení příspěvků ve spojitosti s NATO a následném vytvoření grafu autorka došla k závěru, že 74 % všech analyzovaných výstupů z roku 1999 bylo neutrálních. Negativní či spíše negativní konotace vyvolávalo 22 % příspěvků. Články s pozitivním a spíše pozitivním vyzněním pak tvořily v součtu pouze 4 % z celkového počtu. Jak lze vidět níže, i deník Blesk, jakožto představitel bulvárního média, měl více jak tři čtvrtiny neutrálních článků. Velmi obecně lze tedy říci, že zhruba tři čtvrtiny zkoumaných příspěvků ve všech tištěných denících bylo neutrálních a necelá čtvrtina vyvolávala spíše negativní konotace v souvislosti s NATO. Spíše negativně laděné články byly navázané zejména na téma „mise a operace“, kde se často skloňovalo zapojení NATO do války ve Svazové republice Jugoslávie.

Zdroj: vlastní zpracování

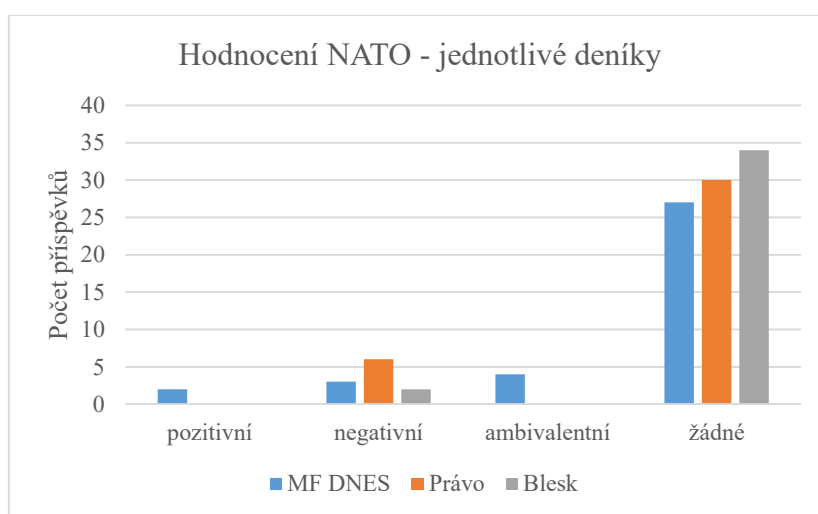
Zdroj: vlastní zpracování

Hodnocení NATO

Proměnná „hodnocení“ úzce souvisí s předchozí proměnnou „vyznění“, ale zaměřuje se přímo na (ne)přítomnost hodnotících výroků v jednotlivých příspěvcích. Jak je vidět v grafech, většina mediálních výstupů neobsahovala žádné hodnotící soudy. Když už se v některých článcích hodnotící výroky vyskytly, jednalo se primárně o slova či věty s negativní konotací, pozitivní hodnocení Aliance se objevilo pouze u dvou článků v Mladé frontě DNES. Vyjádřeno procentuálně, 84 % všech analyzovaných příspěvků z roku 1999 neobsahovalo žádné hodnocení NATO, 10 % obsahovalo negativní výroky vůči Alianci, 4 % ambivalentní hodnocení a pouze 2 % výstupů hodnotila Severoatlantickou alianci kladně.

Jak lze předpokládat, negativní hodnocení NATO bylo spojené se zapojením Aliance do války ve Svazové republice Jugoslávie. Aliance se stala terčem kritiky především za své

letecké údery. Nutno však podotknout, že negativní výroky pocházely zejména od českých komunistů, kteří „[...] pranýřovali všechno od zmíněných vojenských úderů NATO [...]“¹⁸⁰ a „[...] obviňovali alianci z genocidy [...]“.¹⁸¹ Například tehdejší předseda KSČM Miroslav Grebeníček nazval NATO zločineckou organizací: „Zločineckou organizací nazval Severoatlantickou alianci v sobotu při tradičním setkání tisíců levicově smýšlejících občanů pod Kunětickou horou na Pardubicku předseda KSČM Miroslav Grebeníček.“¹⁸² Titulky některých článků pak vypadaly například takto: „Komunisté při prvomájových oslavách kritizovali NATO“, „Mladí demonstrovali proti NATO“ nebo „Brněnští komunisté protestovali proti Severoatlantické alianci“.

Zdroj: vlastní zpracování

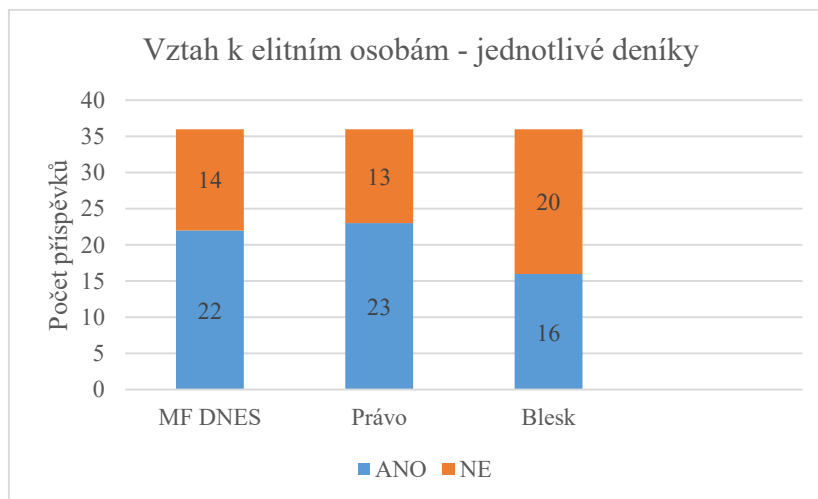
Vztah k elitním osobám

Zpravodajská hodnota „vztah k elitním osobám“ se nejvíce projevovala v MF DNES a Právu, kde byl počet článků, v nichž figurovaly významné osoby z alianční sféry téměř totožný – okolo 60 % výstupů významné osoby zmiňovalo, 40 % nikoliv. V Blesku tomu bylo přesně naopak – zhruba 40 % ano, 60 % ne. Pokud bychom sečetli všechny články dohromady, pak se proměnná vztah k elitním osobám vyskytuje v 56 % zkoumaných příspěvků.

¹⁸⁰ „Brněnští komunisté protestovali proti Severoatlantické alianci,“ *MF DNES*, 30. března 1999.

¹⁸¹ „Parlament plně nepodpořil akce Severoatlantické aliance,“ *MF DNES*, 15. dubna 1999.

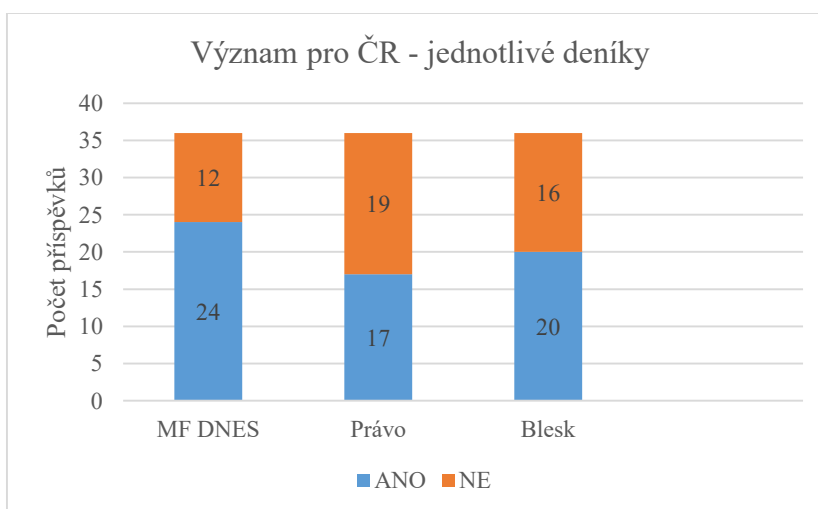
¹⁸² „Grebeníček: NATO je zločinecké,“ *Právo*, 6. září 1999.

Zdroj: vlastní zpracování

Význam pro ČR

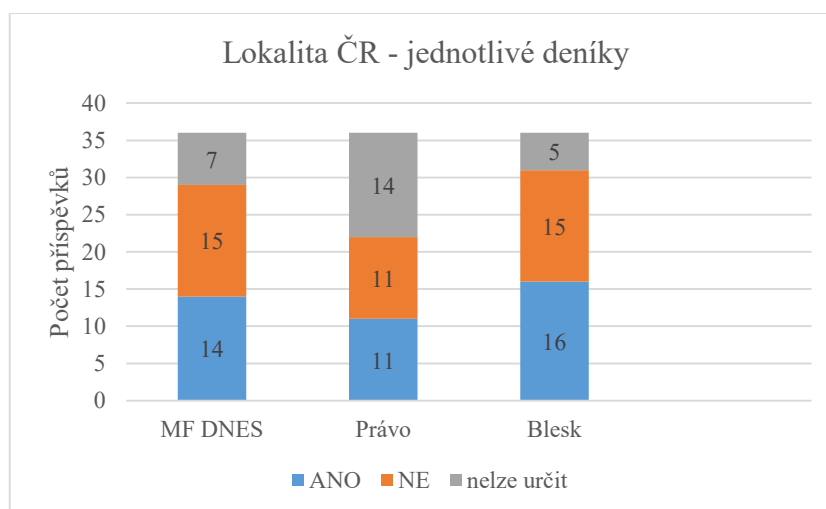
Události referující o Severoatlantické alianci se v 56 % případů nějakým způsobem dotýkaly České republiky. V ostatních případech výstupy nezmiňovaly ani ČR ani konkrétního českého aktéra. V případě jednotlivých médií byla procenta následující – v MF DNES souviselo s Českou republikou 67 % článků, v Právu 47 % a v Blesku 56 %. Týkaly se například jednání vysokých státních činitelů o rozšíření NATO včetně přístupu ČR či o přípravě české armády na nové úkoly v rámci Aliance – „Liberecká chemická rota sil NATO odjede do Bosny“, „Vyškov chce mít školicí středisko NATO“ – ale také již zmiňovanými protesty proti zapojení NATO do války v bývalé Jugoslávii.

Zdroj: vlastní zpracování

Lokalita

Po zanalyzování článků s ohledem na proměnnou „lokalita“ autorka zjistila, že počet zpráv souvisejících s NATO, které popisovaly události z České republiky, byl stejný jako počet výstupů řešící události ze zahraničí. Procentuálně vyjádřeno: 38 % pro události z ČR, 38 % pro události ze světa a zbylých 24 % nebylo možné určit. Porovnání jednotlivých deníků se věnuje následující graf, kde je uveden přesný počet příspěvků. Zprávy informovaly jak o akcích oslavy vstupu ČR do NATO, tak protestech proti Alianci, které probíhaly napříč Českou republikou, ale samozřejmě se prolínaly i s některými články z kategorie „význam pro ČR.“

Zdroj: vlastní zpracování

Tematická agenda

V prvním zkoumaném období byly nejčastěji nastolovanými tématy ve zvolených médiích „mise a operace“ a „rozšiřování“. První zmíněná kategorie obsahuje 36 příspěvků, což je 33% podíl všech zveřejněných výstupů. Články z této tematické skupiny rozebíraly výhradně alianční zapojení do války v bývalé Jugoslávii. Titulky se nesly v tomto duchu: „NATO čeká, ale bombarduje dál“, „NATO už útočí jenom v Kosovu“, „Kosovská krize spěje ke konci“, „Severoatlantická aliance vyzvala Srby i Albánce k jednání“ a další.

V kategorii „rozšiřování“ se pak objevilo příspěvků 19, resp. 17 %. Velká část korespondovala s vývojem událostí na domácí půdě, kdy se Česká republika chystala vstoupit do NATO a následně tak v březnu 1999 učinila. Zprávy informovaly zejména o požadavcích, které ČR splnila, aby se stala plnohodnotným členem Aliance, o ratifikaci posledních dokumentů a současném vstupu Polska a Maďarska, visegrádských partnerů. Jednalo se například o články: „Summit hlav států Visegrádu podpoří integrační snahy SR“, „Clinton uvítal rozšíření NATO“, apod.

Další početnou kategorií jsou „ostatní“ články (14 %), kam byly zařazeny i výstupy týkající se protestů proti vstupu ČR do NATO či proti aliančním operacím v bývalé Jugoslávii. Zařazeny sem byly proto, že většina zpráv se týkala popisu průběhu protestů či demonstrací, tudíž příspěvek přímo nespadal do žádné konkrétní kategorie. Zároveň některé protestní akce byly zaměřené jak proti vstupu do NATO (což by spadalo do kategorie „rozšiřování“), tak proti alianční misi v Jugoslávii (což by připadlo do kategorie „mise a operace“). Dalším z článků spadajícím do této tematické skupiny byl pak například takový, který kritizoval některé novináře, neb jim „[...] chybí zodpovědnost [...] a příliš podléhají senzacím, [což] se ukázalo [...] právě během letecké války aliance proti JSR.“¹⁸³ Jiný z článků pak například hovořil o neúspěšných švédských snahách nakoupit v USA jaderné zbraně, jakými disponovala Severoatlantická aliance, pro svá bojová letadla. „Washington švédské snahy odmítl kvůli tehdejšímu odmítavému postoji skandinávských států k NATO.“¹⁸⁴

Následující místo v pomyslném žebříčku obsadily se stejným počtem článků (10) skupiny „ČR v rámci NATO“ a „významné osoby.“ Příspěvky z první uvedené kategorie korespondují s tím, co již bylo zmíněno v rámci proměnných „význam pro ČR“ a „lokalita“. Články se vztahují k přípravě českých vojáků, resp. české armády na působení v NATO a taktéž je diskutováno vojenské vybavení ČR. Pro ilustraci je uvedeno několik titulků a úryvků. „Důstojníci se školí na vstup do NATO“: „*Osmdesát důstojníků všech stupňů velení a druhů vojsk, s nimiž se počítá pro práci v Severoatlantické alianci, se včera začalo ve Vyškově seznamovat s jejími strukturami a operacemi.*“¹⁸⁵ Dalšími jsou například: „Vojáci nevědí, jak používat vlajku NATO“, „NATO školí vojáky pro styk s veřejností“, „Liberecká rota okamžité reakce NATO je od nového roku téměř kompletní“, „NATO obstará české armádě zdarma radary za 1,4 miliardy“: „*Severoatlantická aliance nakoupí pro ČR dva speciální trojrozměrné radary v hodnotě 1,4 miliardy korun. Česká armáda se tak zdarma dostane ke špičkové technologii.*“¹⁸⁶

Články o odcházejícím generálním tajemníkovi NATO a jeho nástupci patří do tematické skupiny „významné osoby“ a představují zhruba 9% podíl všech analyzovaných článků. Věnují se primárně odchodu Španěla Javiera Solany z pozice generálního tajemníka NATO – „Solana se rozloučil s NATO“ – a jeho nástupci, bývalému britskému ministru obrany Georgi Robertsonovi, který úřad převzal 14. října 1999 – „Robertson začal šéfovat NATO“.

---

¹⁸³ „Shea: Novináři jsou závislé stádo podléhající senzacím,“ *Právo*, 5. listopadu 1999.

¹⁸⁴ „Švédsko chtělo v USA koupit jaderné zbraně,“ *Právo*, 15. července 1999.

¹⁸⁵ „Důstojníci se školí na vstup do NATO,“ *MF DNES*, 16. února 1999.

¹⁸⁶ „NATO obstará české armádě zdarma radary za 1,4 miliardy,“ *Právo*, 9. listopadu 1999.

Dalšími, již méně zastoupenými, kategoriemi jsou „ankety“ a „vztahy NATO-EU“. Počet příspěvků v „anketách“, stejně jako počet příspěvků ve skupině „vztahy NATO-EU“ tvoří pouhých 5 % všech výstupů. Ankety a průzkumy, které deníky zveřejnily, jsou různorodé, od (ne)spokojenosti se vstupem do NATO, kdy „*podle průzkumu agentury IVVM je pouze 46 procent obyvatel spokojeno s tím, že Česká republika vstoupila do Severoatlantické aliance,*“¹⁸⁷ po otázku, kdo by měl uhradit náklady spojené s poválečnou obnovou Jugoslávie – „*Severoatlantická aliance a USA mají podle 70,1 respektive 66,5 procenta uhradit náklady spojené s poválečnou obnovou Jugoslávie. Uvedl to červnový výzkum agentury Sofres-Factum.*“¹⁸⁸

Poslední kategorií, kterou je třeba alespoň v krátkosti zmínit, jsou „vztahy NATO-EU“, aneb o rovnováze v transatlantickém prostoru, kam spadá necelých 5 % veškerých článků, jak již bylo zmíněno výše. Konkrétním tématem nejvíce diskutovaným v příspěvcích v této skupině byla hlavně obranná iniciativa Evropské unie. „*Evropa [...] potřebuje mít účinnou sílu, která je schopna vyrovnat se s konflikty, v nichž se Spojené státy nechtějí angažovat,*“ stojí v článku s titulkem „*Síla rychlého nasazení není konkurencí NATO, řekl Blair*“.¹⁸⁹ „*V debatě o rozhodnutí summitu Unie v Helsinkách vybudovat do roku 2003 vlastní vojenské síly se ministři aliance shodli, že je třeba dosáhnout harmonického propojení obou organizací bez zbytečného paralelismu. [...] Dialog aliance a EU o harmonizaci vojenských aktivit je však ve zcela zárodečném stavu.*“¹⁹⁰

Nejméně zastoupenými kategoriemi pak byly cvičení a manévry, ekonomické aspekty, technologické aspekty, akce, dokumenty a vztahy NATO – RUS. Články spadající to těchto skupin dohromady tvořily pouhých 8 % z celkového podílu 108 vybraných příspěvků. Výstupy, které by spadaly do tematických kategorií formální setkání, bilancování NATO a bezpečnostní hrozby se mezi analyzovanými zprávami v tomto období nevyskytly.

---

¹⁸⁷ „V NATO se nám nelíbí,“ *Blesk*, 25. května 1999.

¹⁸⁸ „Factum: Obnovu Jugoslávie mají uhradit aliance a USA,“ *Právo*, 16. července 1999.

¹⁸⁹ „Síla rychlého nasazení není konkurencí NATO, řekl Blair,“ *Právo*, 26. listopadu 1999.

¹⁹⁰ „Obranné kroky EU jsou i věcí kandidátů, soudí NATO,“ *Právo*, 16. prosince 1999.

Zdroj: vlastní zpracování

5.1.1 Shrnutí

Po analýze první části autorka může předběžně zodpovědět některé z podotázek, které si stanovila a potvrdit či vyvrátit některé z hypotéz (vztaženo zatím pouze k prvnímu zkoumanému období). Jak se dalo předpokládat, tematická agenda v prvním analyzovaném období korespondovala s tehdejšími zásadními událostmi, kterými byly válka v Jugoslávii a vstup ČR do Severoatlantické aliance, tudíž bylo nejvíce prostoru věnováno tematickým okruhům „mise a operace“ a „rozšiřování“. Tato témata se shodovala i s tehdejšími bezpečnostními strategiemi, které uvádí, že nejpálčivější hrozbou pro evropskou bezpečnost byl vývoj v jihovýchodní Evropě a základem zajištění bezpečnosti České republiky je její členství v Severoatlantické alianci. Na titulních stranách vybraných médií se příspěvky vyskytovaly minimálně, přesto lze hodnotit, že byly považovány za důležité, neboť většina se objevila v první polovině mediální agendy všech periodik (do strany 8).

Vzhledem k tomu, že válka v Jugoslávii byla poměrně kontroverzním tématem, dalo by se očekávat více hodnotících soudů v příspěvcích, nicméně se potvrzuje, alespoň v tomto případě, že se média opravdu snaží o to, aby zpravodajství byla co nejvíce objektivní, neobsahovala žádné názory, postoje a hodnocení. 84 % článků neobsahovalo žádné hodnotící výroky. Ve zbylých 16 % se nějaké vyskytly, což potvrzuje teorii mediálních studií, že 100% objektivita médií není možná. S tím souvisí i celkové vyznění příspěvků, kdy tři čtvrtiny všech

výstupů byly neutrální a zbývající čtvrtina byla nějakým způsobem emocionálně zbarvená. Autorka tedy potvrzuje, že první část **hypotézy č. 1** je v roce 1999 pravdivá. Většina analyzovaných příspěvků v tomto roce byla neutrálního vyznění. Nicméně již nelze potvrdit, že příspěvky s pozitivní konotací by převažovaly v MF DNES a Právu a ty s negativní konotací naopak v bulváru. I Deník Blesk, jakožto bulvární médium s tendencí k senzacechtivosti se snažil zachovávat neutralitu a většina jeho příspěvků byla bez emocionálního zbarvení. Počet neutrálních článků v Blesku byl dokonce vyšší než v MF DNES a Právu.

Ačkoliv nebyl mediální obraz NATO v roce 1999 primárně zprostředkován pomocí významných osob, i přesto se v některých článcích důležité osoby z alianční sféry vyskytovaly. Nicméně se nejednalo o většinu příspěvků, v tomto případě to bylo poměrně vyrovnané, kdy 56 % všech výstupů bylo spojeno s nějakou významnou osobou z NATO a 44 % nikoliv. K úplně stejným číslům autorka došla i v případě proměnné „význam pro ČR“, kdy se 56 % článků dotýkalo přímo České republiky a 44 % ne. Podobně vyrovnaně na tom byly i příspěvky s ohledem na proměnnou „lokalita“, kdy 38 % zpráv (souvisejících s NATO) popisovalo události z České republiky, stejně jako 38 % zpráv řešilo události ze zahraničí, zbylých 24 % nebylo možné určit. **Hypotézu č. 3** v tomto období tudíž nelze potvrdit, neboť ani mediovaná sdělení spojená s nějakou významnou osobou z bezpečnostní sféry ani příspěvky dotýkající se ČR nedosáhly požadovaných 60 %. Předpoklad autorky, že na základě teorie nastolování agendy by měla velká většina příspěvků přímo souviset s ČR či českými aktéry z bezpečnostní sféry, protože čtenáře zajímají zejména události z prostředí kulturně a sociálně blízkého, resp. týkající se jejich země a společnosti, se nepotvrdil. Je však třeba brát v potaz, že se stále pohybujeme pouze v rámci tématu NATO, tudíž je velmi pravděpodobné, že při analýze celé mediální agendy, tzn. všech výstupů v daných denících, by byla s ČR spojena velká část.

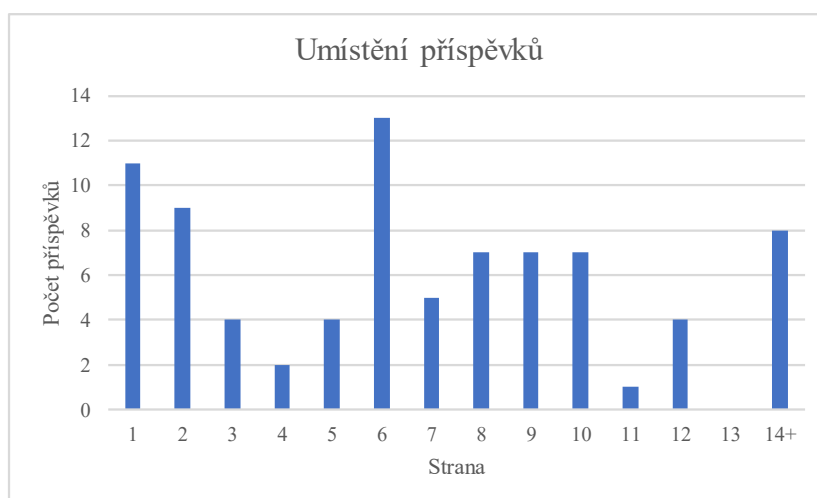
5.2 Mediální obraz NATO v roce 2009

V tomto časovém úseku (1. 1. 2009 – 31. 12. 2009) již množství zkoumaných příspěvků vzrostlo, neboť k analýze přibyla online média Parlamentní a Britské listy. Předpokládaný počet výstupů byl 180 (z každého média tři články za každý měsíc), nicméně reálně je zpráv jen 154, protože deník Blesk v některých měsících vydal o NATO článků méně či vůbec žádné (konkrétně v lednu, únoru, květnu a červnu). U Parlamentních listů je pak zkoumán rok 2010 (1. 1. 2010 – 31. 12. 2010), jak již bylo podrobněji popsáno v metodologické části práce.

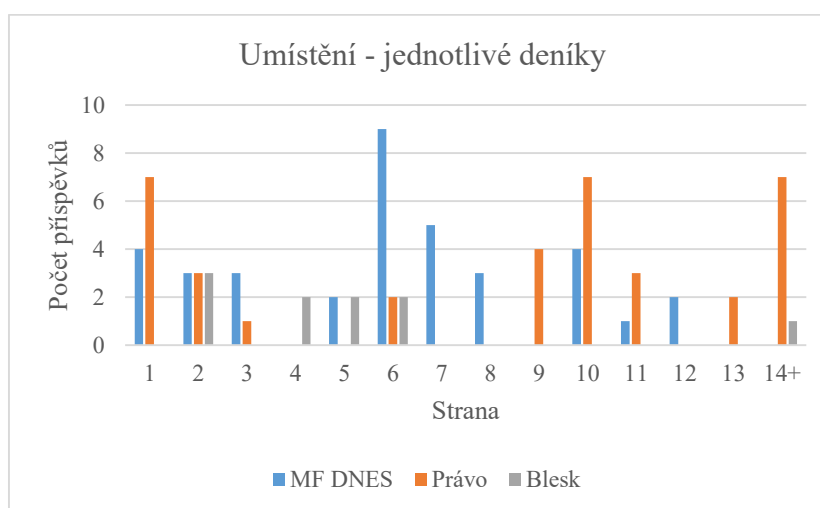

Umístění

Stejně jako v předchozí části autorka začala proměnnou „umístění“ a zkoumala počet článků o Severoatlantické alianci na titulních stranách tištěných deníků. Z celkového počtu 82 zpráv z Mladé Fronty DNES, Práva a Blesku se objevilo na první stránce 11 příspěvků (13 %) z toho 7 v Právu a 4 v MF DNES. V deníku Blesk se příspěvky o NATO opět nevyskytly na titulní stránce ani jednou, celkově jich však bylo tentokrát i mnohem méně (pouze 10 zpráv k analýze). Konkrétní rozložení zpráv napříč médii si lze podrobněji prohlédnout v následujících grafech.

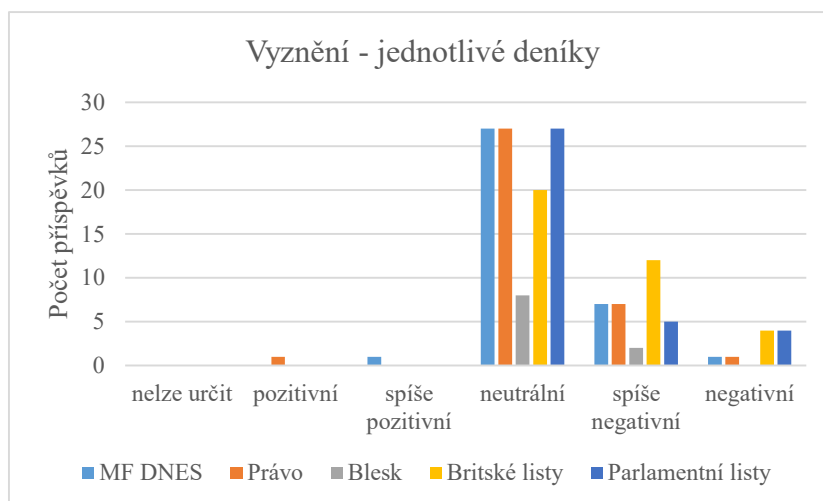
Zdroj: vlastní zpracování

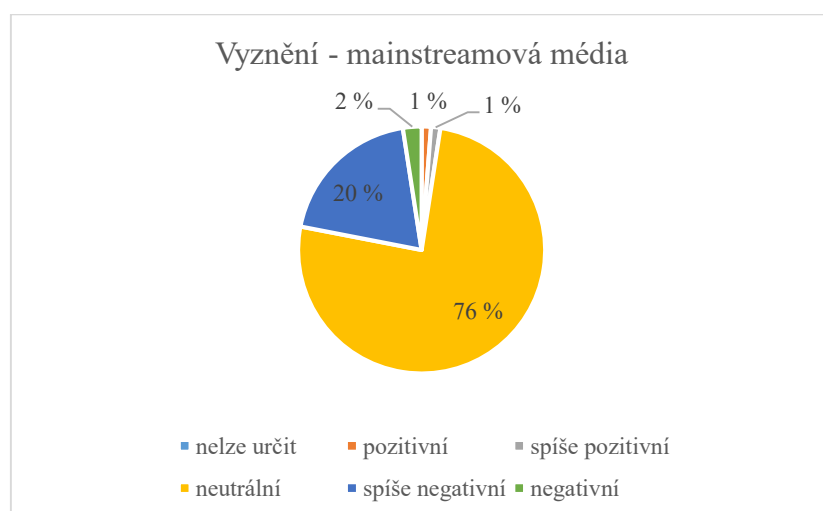
Zdroj: vlastní zpracování

Vyznění

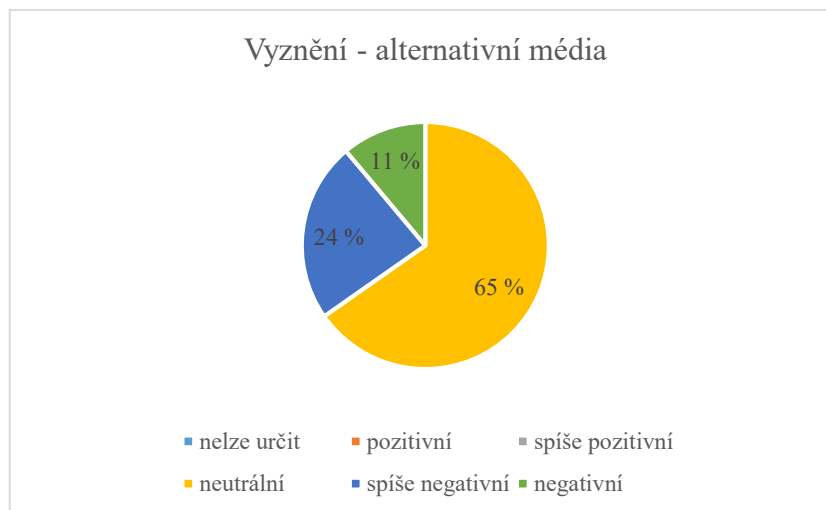
Od tohoto momentu již budou proměnné zkoumané ve všech představených médiích. Ze 154 analyzovaných článků autorka zjistila, že pouhé 2 % zpráv byla pozitivního a spíše pozitivního vyznění. Jednalo se konkrétně o dva články z MF DNES a Práva. Neutrálních příspěvků bylo 71 %. Spíše negativní konotace pak vyvolávalo 21 % zpráv a vyloženě negativní vyznění mělo 6 % výstupů, nejčastěji se jednalo o články v kategorii „mise a operace“ hovořící o operacích v Afghánistánu. Spíše negativně pak také vyznívaly některé zprávy týkající se nové protiraketové obrany, které spadaly do skupiny „technologické aspekty“ (podrobněji viz tematická agenda). Větší počet spíše negativních a negativních příspěvků byl zaznamenán v alternativním online médiu Britské listy. Porovnání tištěných mainstreamových médií a online alternativních médií lze vidět v posledních dvou grafech.

Zdroj: vlastní zpracování

Zdroj: vlastní zpracování

Zdroj: vlastní zpracování

Hodnocení

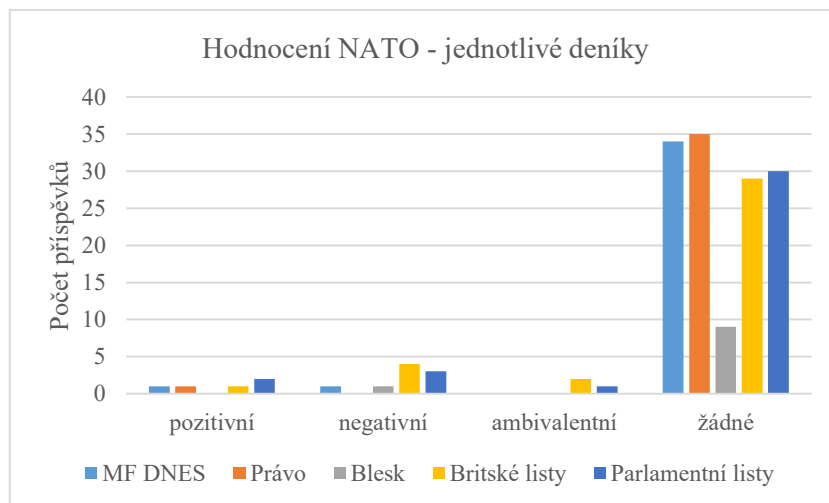
Stejně jako v předchozím období (1999), většina mediálních výstupů neobsahovala žádné hodnotící soudy, tj. 89 % všech článků. Pozitivní hodnocení se vyskytlo u 3 % příspěvků, negativní u 6 % zpráv a ambivalentní v případě 2 % všech výstupů. Hodnotící výroky s negativní konotací se objevily zejména v Britských a Parlamentních listech a týkaly se primárně operací a misí Severoatlantické aliance.

Některé články se ještě vracely k zapojení NATO v bývalé Jugoslávii, viz „*V průběhu celé operace NATO v březnu až červnu 1999 zahynulo zhruba 500 civilistů a 900 bylo zraněno. Mnohé z těchto ztrát byly způsobeny nerozlišujícími a nepřiměřenými útoky,...*“¹⁹¹, většina již však komentovala alianční angažmá v Afghánistánu. „*Podívejte se na masakry spáchané silami NATO v Afghánistánu. Podívejte se, co v květnu udělali v provincii Farah, kde bylo zabito více než 150 civilistů, většinou ženy a děti,*“¹⁹² stojí v jednom z příspěvků Britských listů. Další příspěvek, tentokrát z Parlamentních listů pak uvádí, že „*bezprostředně nadcházející masakr obyvatel afghánského města Mardžah jednotkami Severoatlantické aliance ISAF, dodává snůšce blábolů o nutnosti vyslat jednotky AČR do Afghánistánu morbidně hořkou pachut',...*“¹⁹³

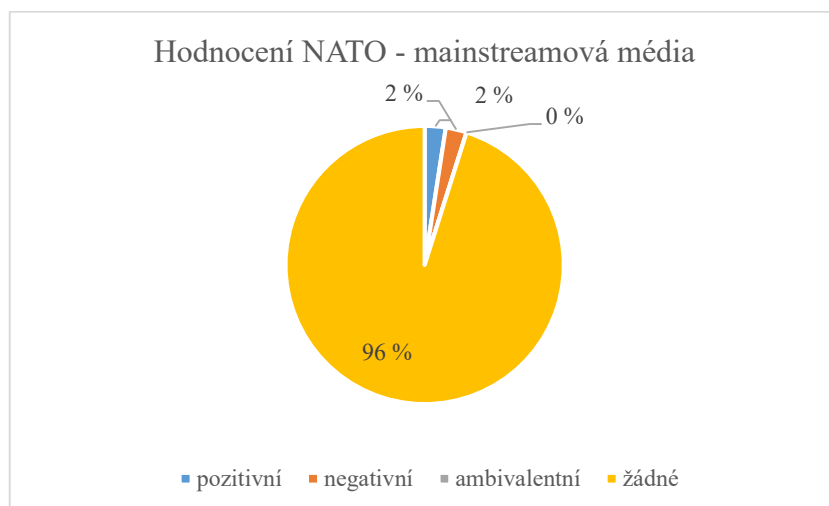
¹⁹¹ „10 let po útoku sil NATO na srbskou televizi,“ *Britské listy*, 23. dubna 2009.

¹⁹² „Opium a znásilňování na americký způsob,“ *Britské listy*, 3. listopadu 2009.

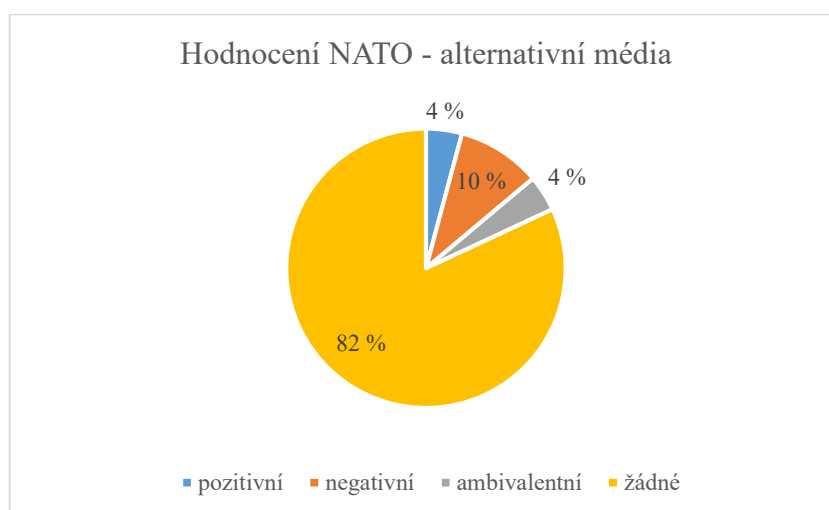
¹⁹³ „Endlösung pro afghánské město Mardžah a afghánská mise AČR 2010,“ *Parlamentní listy*, 12. února 2010.

Zdroj: vlastní zpracování

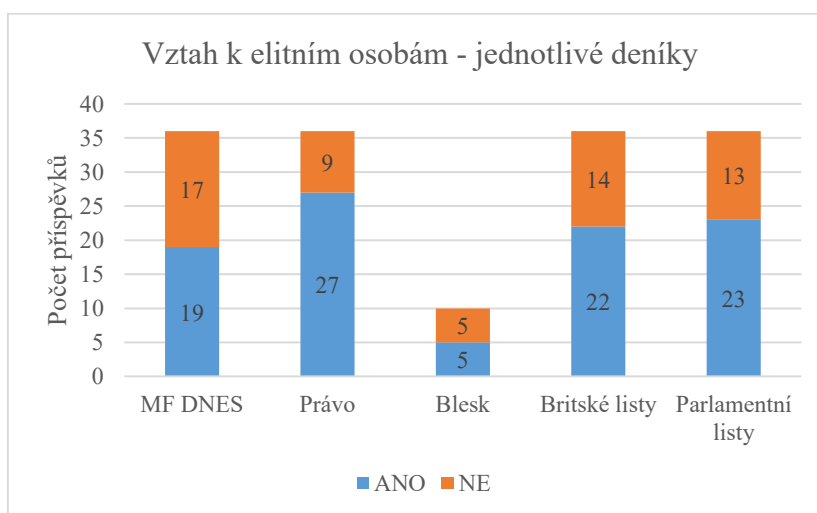
Zdroj: vlastní zpracování

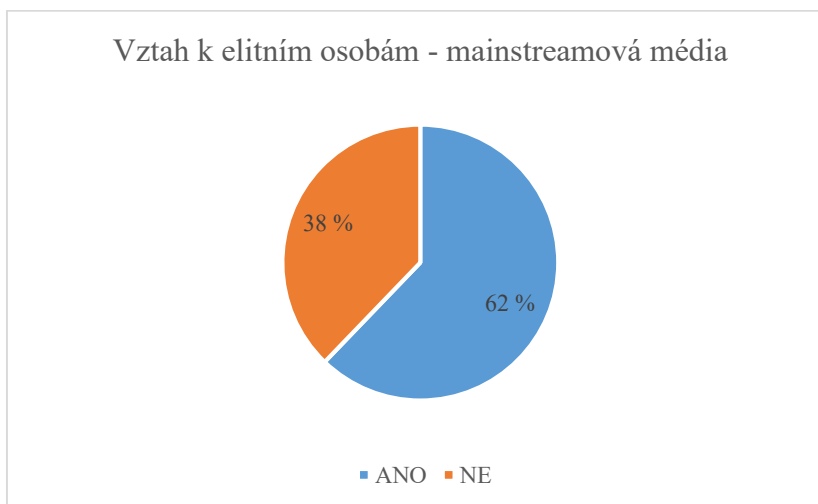
Zdroj: vlastní zpracování

Vztah k elitním osobám

Další zkoumanou proměnnou byl „vztah k elitním osobám“. V 62 % případů se tato zpravodajská hodnota objevila, ve zbylých 38 % nikoliv. Všechna média jsou na tom velmi podobně a žádné vyloženě nevyčnívá. V každém jednotlivém deníku měly převahu články, ve kterých se vyskytly významné osoby spojené se Severoatlantickou aliancí. Konkrétní čísla jsou vidět na prvním grafu. Zbylé dva grafy pak ukazují procentuální zobrazení pro mainstreamová a alternativní média zvlášť.

Zdroj: vlastní zpracování

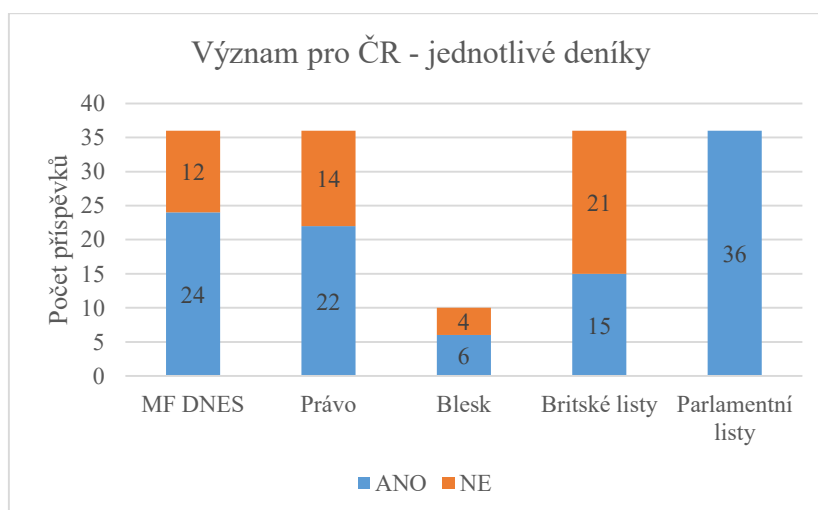
Zdroj: vlastní zpracování

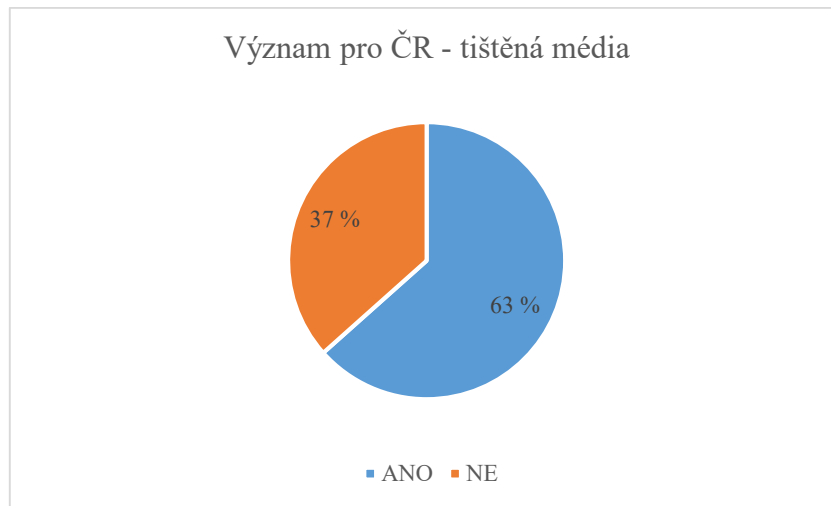
Zdroj: vlastní zpracování

Význam pro ČR

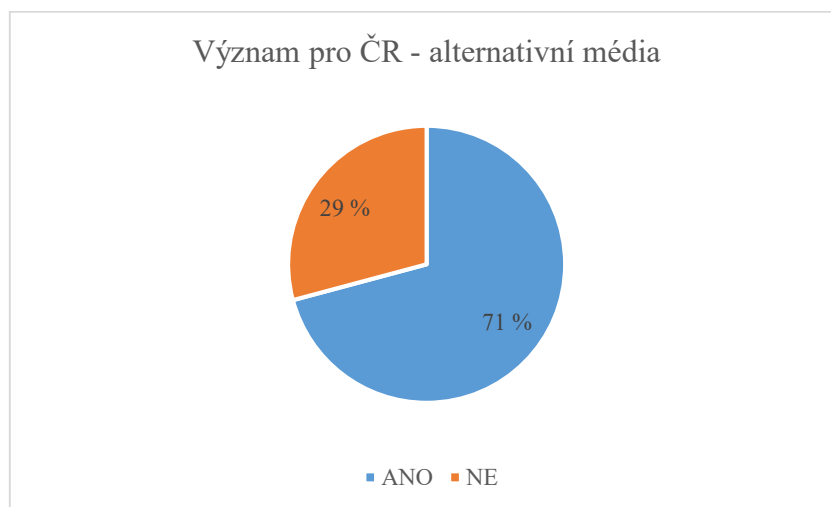
Ze všech analyzovaných příspěvků se tato proměnná vyskytla v 68 % případů, což znamená, že dvě třetiny článků souvisely s Českou republikou. Zajímavé je, že v Parlamentních listech se 100 % příspěvků dotýkalo nějakým způsobem ČR či českého aktéra. V ostatních médiích pak byla procenta následující – v MF DNES bylo s ČR spojeno 69 % článků, v Právu 61 %, v Blesku 60 % a v Britských listech 42 %. Výstupy byly různorodé, od zpráv informujících o české armádě v misích NATO („Čeští vojáci v misích zůstanou“ nebo „České gripeny letěly chránit Pobaltí“ či „Češi nejedou na plánované manévry NATO do Gruzie“), přes obnovu vztahů NATO – Rusko („NATO obnoví dialog s Ruskem, zmrazený válkou v Gruzii“), až po diskuzi o raketovém štítu („NATO: nový raketový štít bude alianční“).

Zdroj: vlastní zpracování

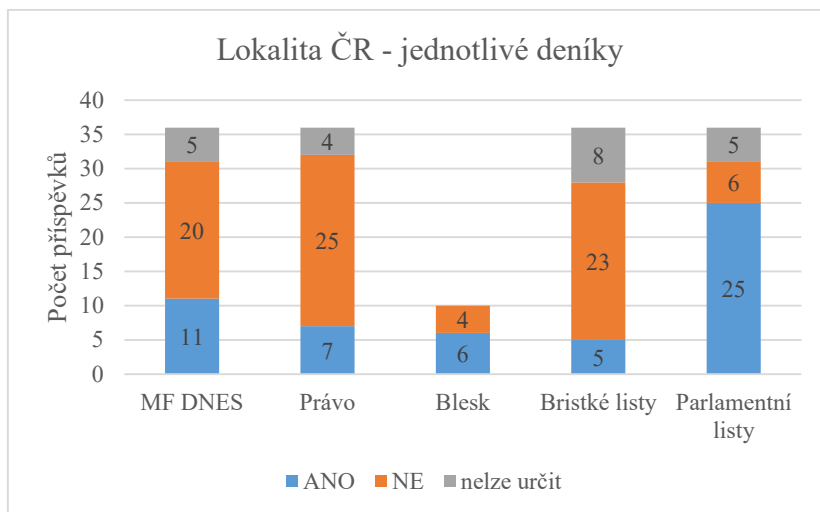
Zdroj: vlastní zpracování

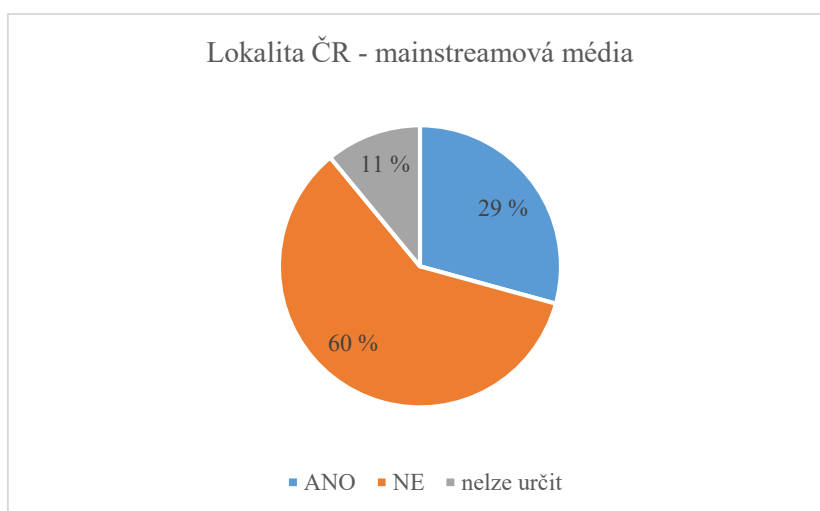
Zdroj: vlastní zpracování

Lokalita

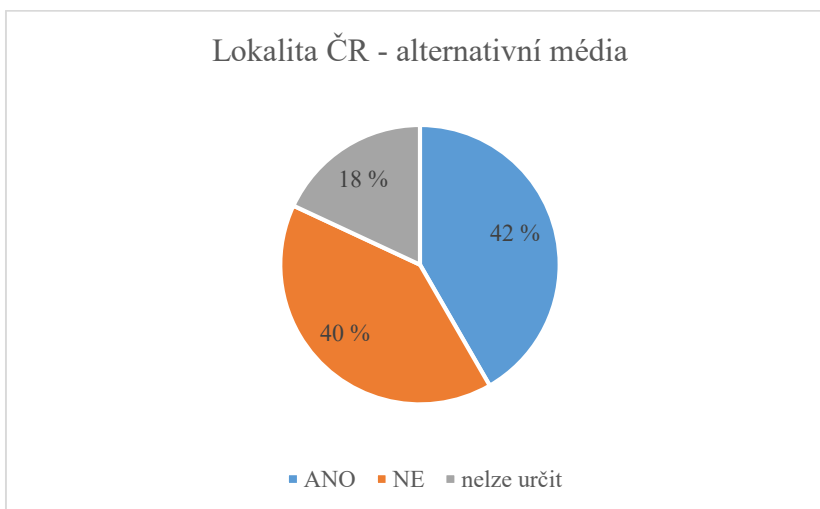
Po provedení analýzy autorka dospěla k následujícím číslům: 35 % všech článků popisovalo události přímo z České republiky, 51 % příspěvků informovalo o událostech ze světa a ve 14 % nebylo možné lokalitu určit. Počet výstupů s ohledem na tuto proměnnou v jednotlivých médiích lze vidět na grafu níže. I zde je patrné, že Parlamentní listy měly větší tendenci referovat o událostech úzce spjatých s ČR (oproti ostatním médiím). Jak bylo zmíněno v teoretické části na začátku práce, události mající blízko (teritoriálně, kulturně,...) k předpokládanému publiku se téměř jistě ve zpravodajství objeví, neboť dokážou přitáhnout pozornost, a to je něco, o co (nejen) Parlamentní listy usilují – mít co největší čtenářskou základnu. Zbylé dva grafy pak opět nabídnou procentuální porovnání mainstreamových a alternativních médií.

Zdroj: vlastní zpracování

Zdroj: vlastní zpracování

Zdroj: vlastní zpracování

Tematická agenda

V roce 2009 (v případě Parlamentních listů v roce 2010) se v analyzovaných médiích nejčastěji objevovalo téma „mise a operace“, stejně jako v roce 1999. Do této kategorie spadalo 21 % všech článků. V drtivé většině se tyto příspěvky týkaly Afghánistánu, kde v té době probíhala operace ISAF (International Security Assistance Force), jejíž role spočívala „v asistenci afghánské vládě a mezinárodnímu společenství při udržování bezpečnosti v místě působení aliančních jednotek.“¹⁹⁴ K vytvoření jednotek ISAF došlo v roce 2001 po svržení Talibanu a NATO převzalo jejich velení o dva roky později v roce 2003. Titulky některých článků zněly například takto: „Nový šéf Talibanu se chce proslavit útoky na NATO“, „Afghánistán: nejsložitější výzva v dějinách NATO“, „Šéfové NATO schválili nový přístup k Afghánistánu“, „Barták: Afghánistán zůstává i nadále prioritou“, „USA chtějí po NATO dalších 10 tisíc vojáků“, „NATO: Afghánistán se prodraží“, apod.

Další početnou skupinou byly „technologické aspekty“, kde se objevilo 15 % všech příspěvků. Velká část článků z této kategorie referovala o protiraketové obraně a v souvislosti s Českou republikou primárně o potenciálním umístění amerického radaru ve vojenském prostoru v Brdech. „*Hádky o tom, zda v Česku protiraketový štít postavit nebo ne, vedou politici už tři roky.*“¹⁹⁵ Tehdejší americký viceprezident Joseph Biden při návštěvě Prahy prohlásil, že *Česká republika by mohla hrát [úlohu] v nové, lepší architektuře, jež má schopnost skutečně ochránit Evropu a nezaměřuje se jen na USA, [...] nový projekt posiluje i obranu NATO.*¹⁹⁶ Z tohoto konkrétního plánu nakonec sešlo, ale diskuze o protiraketové obraně pokračovaly dál s tím, že „*jakýkoli budoucí systém protiraketové obrany rozmístěný v Evropě musí být součástí celkového způsobu jak čelit nejpravděpodobnějším hrozbám na základě priorit.*“¹⁹⁷ Další z výstupů v deníku Právo pak například komentoval „*nový plán raketové obrany v Evropě, který na schůzce v Bratislavě poprvé představil ministrům obrany NATO bývalý šéf Pentagonu Robert Gates, [kdy] modifikovaný protiraketový projekt [byl] zamýšlen jako alianční systém.*“¹⁹⁸ „*Plán zatím není ve fázi konkrétních rozhodnutí, doplnil tehdejší ministr obrany Martin Barták s tím, že další postup posoudí v prosinci šéfové diplomacii.*“¹⁹⁹

Pomyslnou třetí příčku obsadila kategorie „vztahy NATO – Rusko“ s 19 články, což je 12% podíl všech zveřejněných výstupů. Dvě třetiny příspěvků z této skupiny se objevily

---

¹⁹⁴ natoaktual.cz, „International Security Assistance Force (ISAF),“ https://www.natoaktual.cz/zpravy/Imise_isaf (shlédnuto 18. 12. 2022).

¹⁹⁵ „Radar u vás nebude!“, *Blesk*, 18. září 2009.

¹⁹⁶ Biden konkrétní návrh ke štítu nepřivezl, *Právo*, 24. října 2009.

¹⁹⁷ „Evropská protiraketová obrana musí odpovídat skutečným hrozbám,“ *Britské listy*, 19. června 2009.

¹⁹⁸ „NATO: nový raketový štít bude alianční,“ *Právo*, 24. října 2009.

¹⁹⁹ Ibidem.

v tištěných denících. Nejčastěji se týkaly obnovení spolupráce mezi Severoatlantickou aliancí a Ruskem, která byla přerušena po rusko-gruzínské válce v roce 2008. „*Restartovali jsme naše vztahy na politické úrovni, souhlasili jsme také s obnovením vojenských kontaktů, které byly zmrazené od loňského srpna,*“ prohlásil generální tajemník Aliance Jaap de Hoop Scheffer. *Obnovená spolupráce se má týkat Afghánistánu, boje proti terorismu, šíření jaderných zbraní, potírání pirátství a obchodu s drogami.*“²⁰⁰ Další články pak hojně pojednávali o spolupráci mezi NATO a Ruskem při plánování obrany. „*Severoatlantické společenství [...] oznámilo, že raketové štíty, vyvíjené v USA a v Evropě, by mohly být integrovány do ruských systémů. Rasmussen konstatoval, že je jeho cílem, aby se Spojené státy, evropští spojenci v NATO a Rusko, podílely na integrované raketové obraně, která by neutralizovala možné nebezpečí od útoků raketami ze země, jako je Írán.*“²⁰¹

Témata mise a operace, technologické aspekty a vztahy NATO – RUS se dohromady objevily téměř v polovině všech zkoumaných článků (48 %). V druhé necelé polovině (48 %) figurovala témata následující: ostatní, ČR v NATO, rozšiřování, akce, významné osoby, bilancování NATO, dokumenty, vztahy NATO-EU, bezpečnostní hrozby, formální setkání. Zbývá 4 % tvořily články spadající do kategorií cvičení a manévry, ankety a ekonomické aspekty.

Výstupy v méně zastoupených kategoriích byly povětšinou různorodé, kdy každý článek informoval o něčem jiném v rámci daného tématu. Jeden z příspěvků spadajících pod „ČR v NATO“ pojednával například o setkání tehdejšího ministra zahraničí Karla Schwarzenberga s novým generálním tajemníkem NATO Andersem Foghem Rasmusem v Bruselu („Schwarzenberg jedná v sídle NATO o české armádě“), další naopak informoval o změně hodností českých vojáků kvůli synchronizaci se systémem hodností v Severoatlantické alianci („Vojáky čeká odebírání hodností“) a další zase řešil přípravu příslušníků české armády na vyslání do programu AWACS (z anglického originálu Airborne Warning And Control System).²⁰²

V kategorii „rozšiřování“ se pak objevil článek informující o vstupu Chorvatska a Albánie do NATO nebo o Kazachstánu, jenž rozvíjel partnerství s NATO, ale neměl v úmyslu stát se členem této organizace. Byl sem nakonec zařazen i příspěvek o návratu Francie

---

²⁰⁰ „NATO a Rusko obnovily spolupráci,“ *MF DNES*, 29. června 2009.

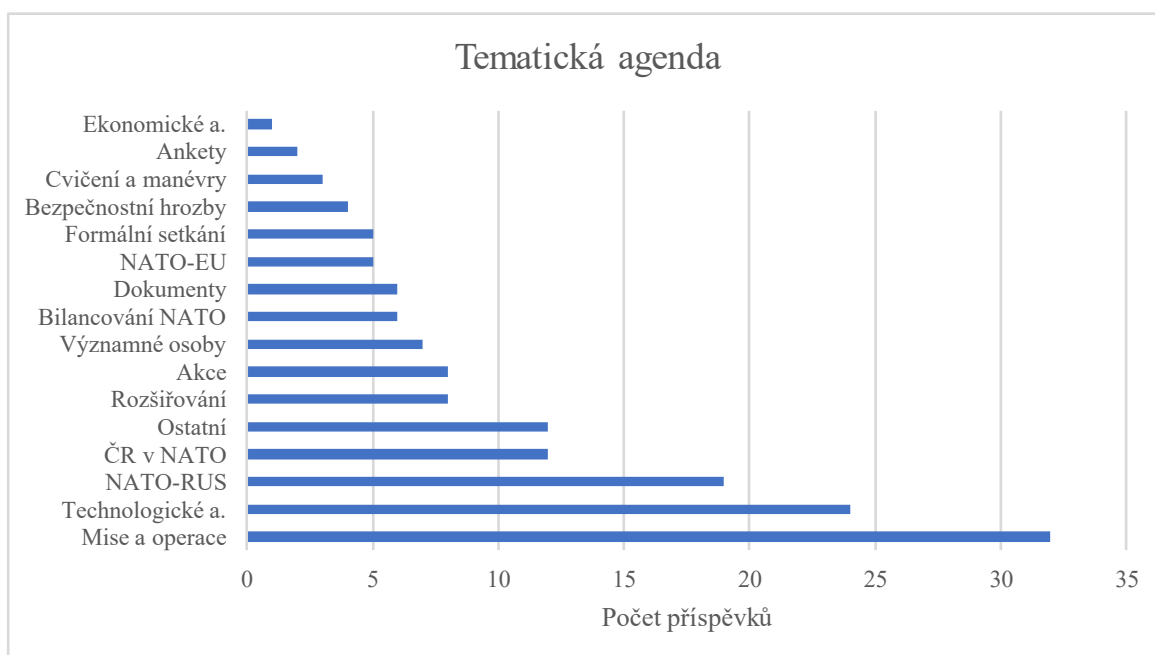
²⁰¹ „NATO nabídlo Moskvě spolupráci na obraně,“ *Britské listy*, 18. září 2009.

²⁰² „Do aliančního systému letadel AWACS míří tři Češi,“ *Parlamentní listy*, 20. ledna 2010.

do integrovaného vojenského velení NATO,²⁰³ ačkoliv Francie byla zakládajícím členem NATO, tudíž se o rozšiřování per se hovořit nedá.

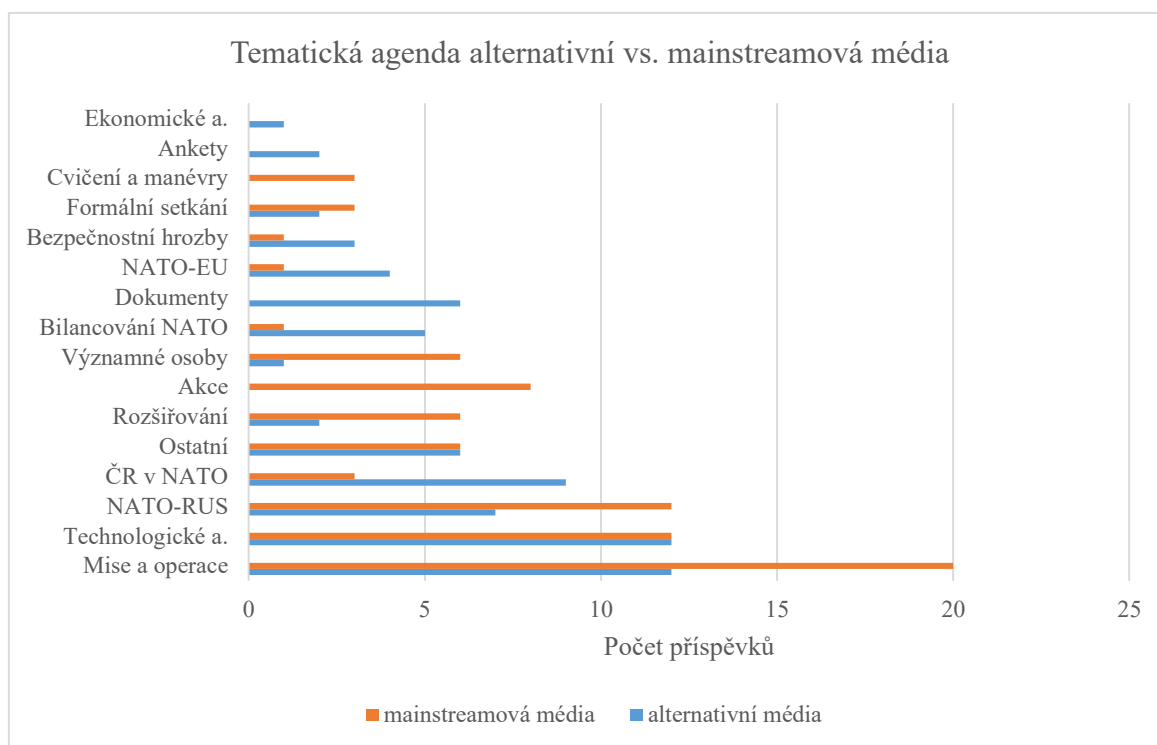
Více článků se stejným zaměřením – na novou strategickou koncepci NATO – se vyskytlo v kategorii „dokumenty“ (viz „Vláda: Na stole je nová Strategická koncepce NATO“; „Zaorálek: Novou strategickou koncepci NATO vítáme“; „NATO hledá novou strategickou koncepci“). Jednotlivým prvkem některých výstupů v tematické oblasti „významné osoby“ bylo zvolení nového generálního tajemníka NATO Fogha Rasmussena a odstoupení stávajícího Jaapa de Hoop Scheffera.

Jak se lišila tematická agenda alternativních a mainstreamových médií lze vidět na druhém grafu. Témata mise a operace, vztahy NATO – Rusko, rozšiřování, akce, významné osoby a cvičení a manévry se častěji vyskytovaly v Mladé Frontě DNES, Právu a Blesku. Naopak příspěvky týkající se působení ČR v NATO, bilancování NATO, aliančních dokumentů, euroatlantických vztahů, bezpečnostních hrozeb, ekonomických aspektů a různých anket a výzkumů převažovaly v Britských a Parlamentních listech.

Zdroj: vlastní zpracování

²⁰³ „Francie se vrací do velení Severoatlantické aliance,“ *Právo*, 12. března 2009.

Zdroj: vlastní zpracování

5.2.1 Shrnutí

S proměňujícím se bezpečnostním prostředím se proměnila i témata obsažená v příspěvcích. Zatímco v roce 1999 se o „technologických aspektech“ téměř nepsalo, stejně jako o „vztazích NATO – RUS,“ v roce 2009 (2010) se tyto kategorie objevily na předních příčkách pomyslného žebříčku. Na vrcholu zůstaly „mise a operace“, přičemž tentokrát byly výstupy zaměřeny primárně na Afghánistán, který jako jediný konkrétně zmiňuje i Bezpečnostní strategie z roku 2011 s tím, že se ČR snažila aktivně zapojovat do misí jak NATO, tak EU a OSN. Strategie dále uvádí, že se česká vláda zaměřovala zejména na země východní Evropy a západního Balkánu kvůli přetrvávající nestabilní situaci, která by mohla mít negativní vliv na bezpečnost ČR. Tato skutečnost již však v mediálních výstupech v druhém zkoumaném období nebyla reflektovaná. Stejně jako první zmínky o tom, že některé státy začínaly nadřazovat národní zájmy na úkor zájmů společných a snižovat výdaje na obranu, což by mohlo vést ke snížení efektivity NATO.

Objevila se témata, která byla více akcentovaná v alternativních médiích, a naopak témata, o kterých se více psalo v tištěných denících. Nicméně abychom mohli s jistotou potvrdit či vyvrátit hypotézu č. 2, budou zapotřebí ještě data z posledního období.

Více než polovina článků (61 %) se opět objevila v první polovině mediální agendy tištěných periodik, přičemž na titulních stránkách se vyskytlo 13 % příspěvků, což je o 4 % více

než v roce 1999. Stejně jako v předchozím zkoumaném období většina (89 %) příspěvků neobsahovala žádné hodnotící soudy. Celkově neutrálního vyznění bylo 71 % článků, pouze o 3 % méně než v prvním zkoumaném období. Je třeba brát v potaz i to, že tentokrát již analýze podléhala i alternativní média, která se také částečně podílela na procentuálním snížení neutrálních příspěvků. V případě tištěných deníků bylo neutrálních výstupů 76 %, v online médiích o 11 % méně (65 %). Opět lze tedy potvrdit, že v tomto případě je první část **hypotézy č. 1** pravdivá – téměř tři čtvrtiny článků byly neutrálního vyznění. Nelze však jednoduše říct, že pozitivně laděné články se vyskytovaly v seriózních denících a články s negativní konotací v bulvárních a alternativních médiích. Příspěvky s pozitivním a spíše pozitivním nádechem se v analyzovaném materiálu téměř nevyskytovaly, nicméně těch několik se objevilo pouze v MF DNES a Právu, tedy v denících označovaných jako seriózní, což by odpovídalo druhé části první hypotézy. Výstupy negativního a spíše negativního vyznění jsme však mohli najít napříč všemi zkoumanými médii, nejen v bulváru a v alternativních denících, ačkoliv v těch měly zastoupení mnohem vyšší.

S nějakou významnou osobou bylo v roce 2009 (2010) spojeno 62 % článků, což je mírný nárůst oproti roku 1999 (56 %). Alternativní a tištěná média na tom byla téměř totožně. Co se týká proměnných „význam pro ČR“ a „lokalita“, tak se České republiky dotýkalo 68 % článků a 35 % hovořilo o událostech přímo z ČR. V tomto případě lze potvrdit **hypotézu č. 3**, protože jak mediovaná sdělení spojená s významnou osobou, tak ty dotýkající se ČR přesahovaly v tomto zkoumaném období hranici 60 % definovanou na začátku výzkumu.

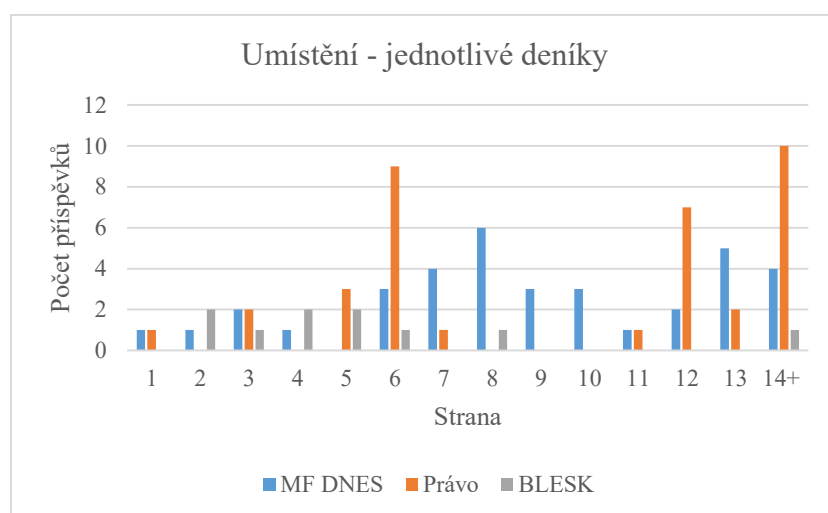
5.3 Mediální obraz NATO v roce 2019

Umístění

V roce 2019 se na titulních stranách tištěných deníků objevily pouze 2 výstupy (2 %) o NATO. I v tomto období byl celkový počet analyzovaných článků nižší – 82 v případě tištěných deníků, neboť v Blesku opět v některých měsících vyšlo příspěvků spojených s Aliancí málo, případně vůbec žádné (viz kódovací kniha). Jak lze vidět na druhém grafu, v MF DNES a v Právu byly výstupy rozloženy napříč celou mediální agendou, v deníku BLESK se těch pár příspěvků vyskytlo primárně v první polovině (do strany 8).

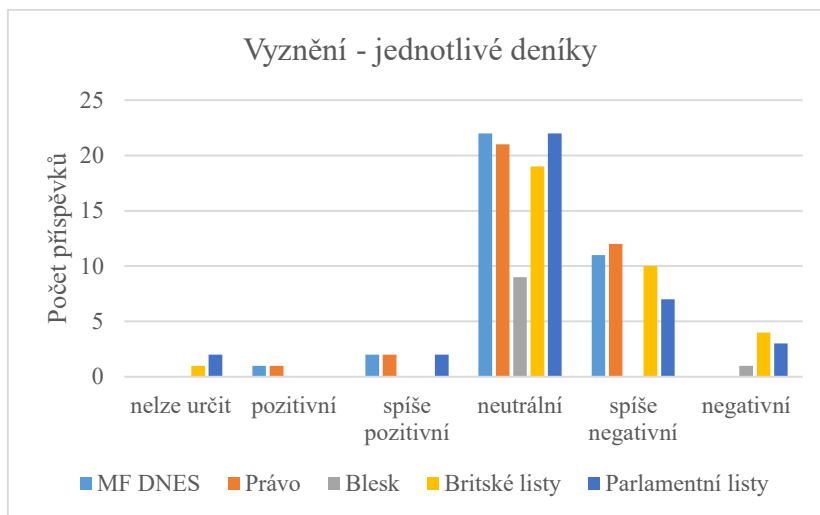
Zdroj: vlastní zpracování

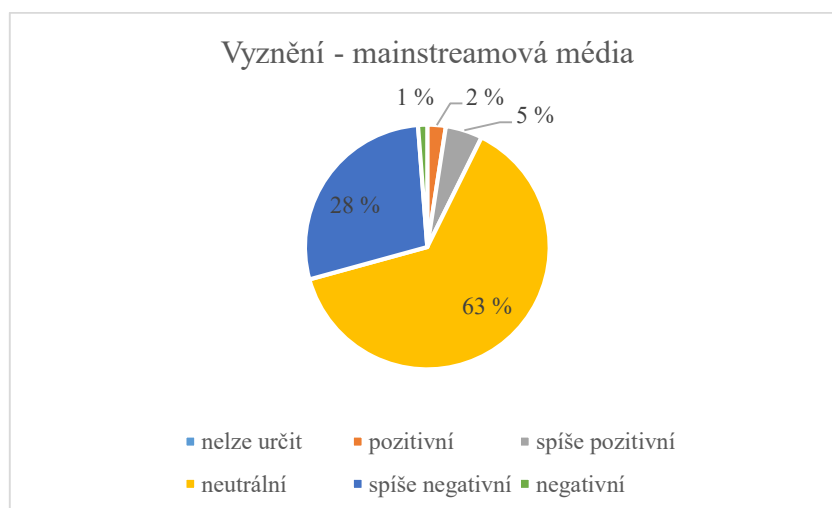
Zdroj: vlastní zpracování

Vyznění

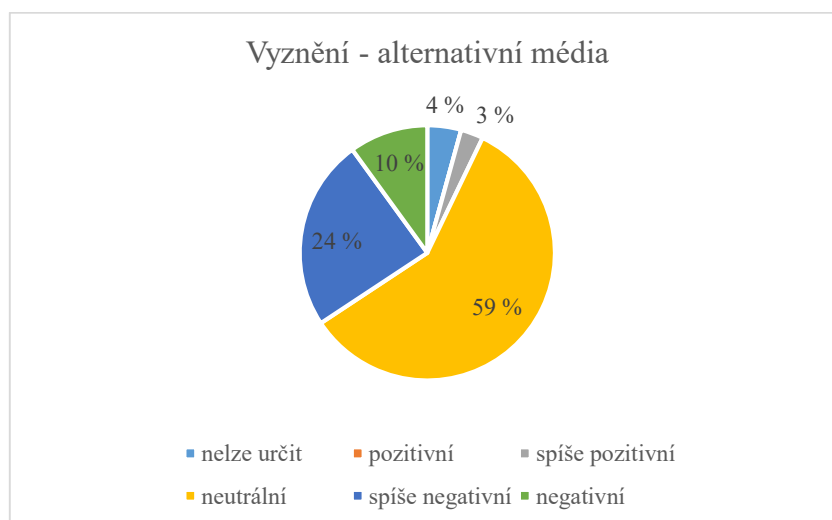
Proměnná „vyznění“, stejně jako všechny následující proměnné, byla v tomto období zkoumaná u 152 článků, protože nejen Blesk, ale i Britské listy v některých měsících vydaly článků o NATO méně (či žádné). Celkový počet neutrálních příspěvků byl v tomto roce nejnižší – 61 %. Přibylo spíše negativně zabarvených výstupů (26 %) a v případě alternativních médií vzrostl i počet článků s negativním vyzněním (10 % dohromady). Spíše pozitivně a pozitivně laděných článků se opět příliš nevyskytlo (5 % v součtu) a objevily se primárně v mainstreamových denících, konkrétně v Mladé frontě DNES a Právu. V deníku Blesk byly v roce 2019 všechny zkoumané zprávy, kromě jedné, neutrálního vyznění. Spíše negativně a negativně vyznívaly v tomto období zejména příspěvky na téma „bilancování NATO“.

Zdroj: vlastní zpracování

Zdroj: vlastní zpracování

Zdroj: vlastní zpracování

Hodnocení

V roce 2019 obsahovalo hodnotící soudy 20 % výstupů, přičemž pozitivní hodnocení Aliance se vyskytlo u 3 % článků, negativní u 10 % a ambivalentní v případě 7 % všech zkoumaných příspěvků. U zbytku (80 %) zpráv se žádné přímé hodnotící výroky nevyskytly, ačkoliv celkové vyznění některých příspěvků mohlo být (spíše) negativní, resp. (spíše) pozitivní.

Na nárůst výroků s negativní konotací v deníku Právo měla velký vliv tehdejší situace, kdy francouzský prezident Emmanuel Macron prohlásil, že Aliance se nachází ve stavu „mozkové smrti“. Toto vyjádření bylo skloňováno v mnoha mediálních výstupech a zejména v Právu pak zvýšilo počet příspěvků s negativním hodnocením NATO. Hodně článků v tomto období se týkalo právě bilancování Severoatlantické aliance, jak si v předchozích letech vedla, co se jí povedlo a co naopak nikoliv, zdali má nějaké rezervy apod. „*To, co právě zažíváme, je mozková smrt NATO,*“ řekl Macron.²⁰⁴ S jeho tvrzením však vyjádřili nesouhlas například bývalá německá kancléřka Angela Merkelová a šéf NATO Jens Stoltenberg. „*Tento názor neodpovídá mému,‘ poznamenala šéfka německé vlády, podle níž je aliance nepostradatelná a v řadě oblastí dobře pracuje. Stoltenberg pak podotkl, že ‚NATO je silné.’*“²⁰⁵ V dalším z příspěvků se pak generální tajemník NATO vyjádřil o Alianci jako o „kotvě stability“. „*NATO bylo vždy daleko víc než jen obranným štítem. Byli jsme symbolem naděje, hnací silou reformy. Zatímco [...] mnozí vyjadřují obavy o sílu mezinárodních institucí a partnerství, zůstává NATO jak silou pozitivní změny, tak kotvou stability. [...] závazek [společně se chránit a bránit] a jedinečné společenství svobodných zemí z nás dělá nejúspěšnější alianci v dějinách.*“²⁰⁶ Hodnotící výroky se pak objevily i v souvislosti s „ekonomickými aspekty“, navázané zejména na finanční příspěvky do NATO a obranné výdaje (viz „Trump chválil země NATO za příspěvky. Chce ale víc“; „Dvě procenta, ale s podmínkou“; „Je třeba nahradit matematicky absurdní cíl obranných výdajů ve výši 2 % HDP plánováním reálných kapacit“).

V rámci tématu „bilancování NATO“ si Parlamentní listy v některých vydaných výstupech servítky příliš nebraly. Příspěvek s titulkem „STOP podpory zabíjení pomocí totalitního NATO“ uvádí, že „*Severoatlantická aliance se ze zamýšlené kolektivní obrany změnila na agresivní vojenský pakt hájící zejména zájmy Spojených států amerických.*“²⁰⁷ V jiném výstupu byla naopak Aliance hodnocena pozitivně, neboť „*členství v Severoatlantické*

---

²⁰⁴ „NATO je ve stavu mozkové smrti,“ *MF DNES*, 8. listopadu 2019.

²⁰⁵ *Ibidem*.

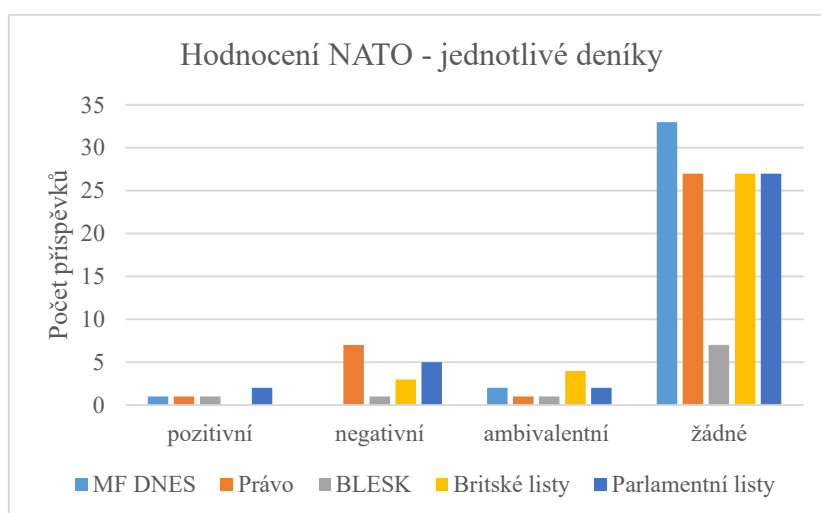
²⁰⁶ „Severoatlantická aliance zůstává kotvou stability,“ *Právo*, 18. března 2019.

²⁰⁷ „STOP podpory zabíjení pomocí totalitního NATO,“ *Parlamentní listy*, 8. března 2019.

alianci, do níž Česká republika vstoupila před 20 lety, zakotvilo zemi na Západě a zajistilo její bezpečnost.“²⁰⁸ V témže článku byl citován Petr Boháček z Asociace pro mezinárodní otázky (AMO), který uvedl, že „díky NATO jsme součástí nejsilnější bezpečnostní komunity (...).“²⁰⁹ Další článek pak zase reagoval na situaci, kdy Turecko, jakožto členský stát NATO, napadl Sýrii a autor v něm uvedl, že „NATO jako obranná organizace svéprávných a samostatných států, signatářů Severoatlantické smlouvy, je pouhou iluzí, která ve skutečnosti neexistuje.“²¹⁰

Britské listy byly ve svých příspěvcích umírněnější. Kromě důležitosti NATO, jež zpochybnil Emmanuel Macron a Britské listy tuto skutečnost v některých svých článcích také neopomněly s různým hodnocením okomentovat (např.: „Macron: Evropa končí“²¹¹), se negativnímu hodnocení nevyhnulo například rozšiřování Aliance směrem na východ. „NATO se během následující dekády rozšířilo o několik dalších zemí – a tím riskantní nafukování této anachronické studenovělečnické organizace nekončí.“²¹²

Zdroj: vlastní zpracování

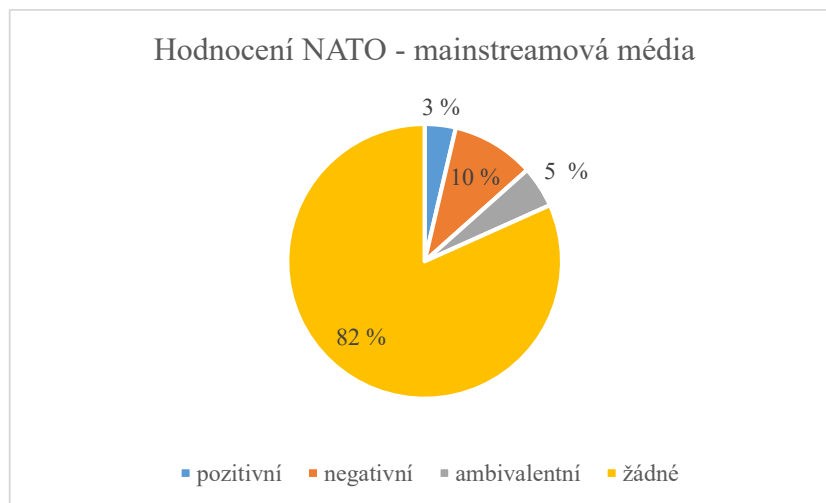
²⁰⁸ „Členství v NATO podle analytiků zakotvilo Česko na Západě,“ *Parlamentní listy*, 22. února 2022.

²⁰⁹ Ibidem.

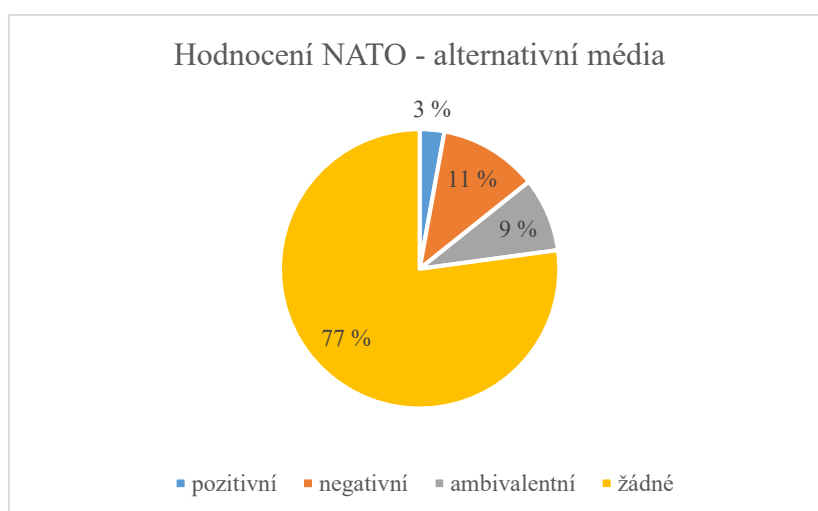
²¹⁰ „Chiméra zvaná NATO,“ *Parlamentní listy*, 15. října 2019.

²¹¹ „Macron: Evropa končí,“ *Britské listy*, 8. listopadu 2019.

²¹² „NATO slaví 70 let: Ptejme se, jaký je smysl jeho dalšího rozšiřování,“ *Britské listy*, 8. dubna 2019.

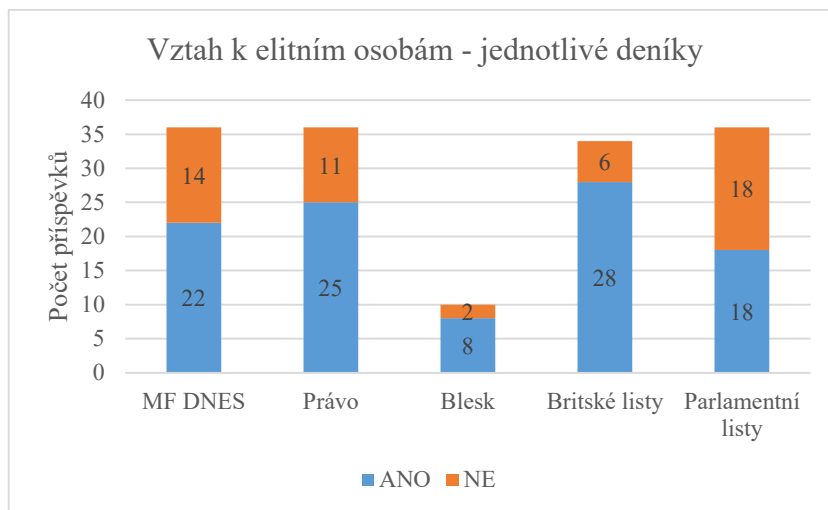
Zdroj: vlastní zpracování

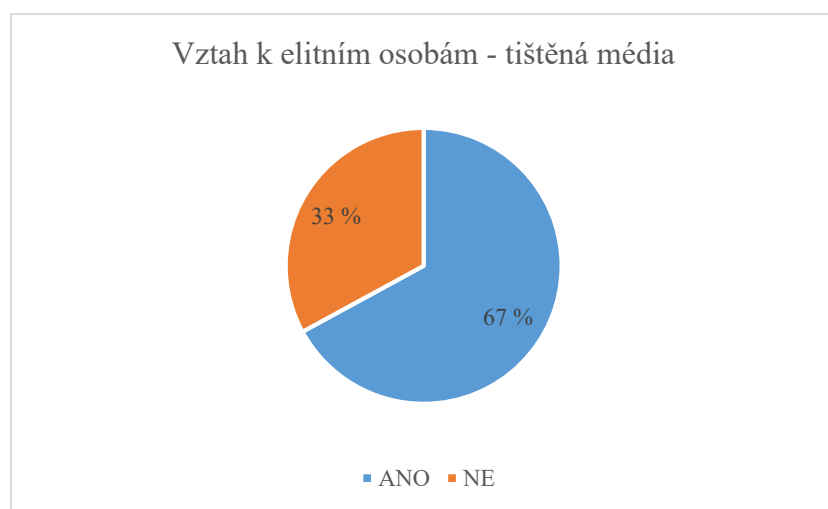
Zdroj: vlastní zpracování

Vztah k elitním osobám

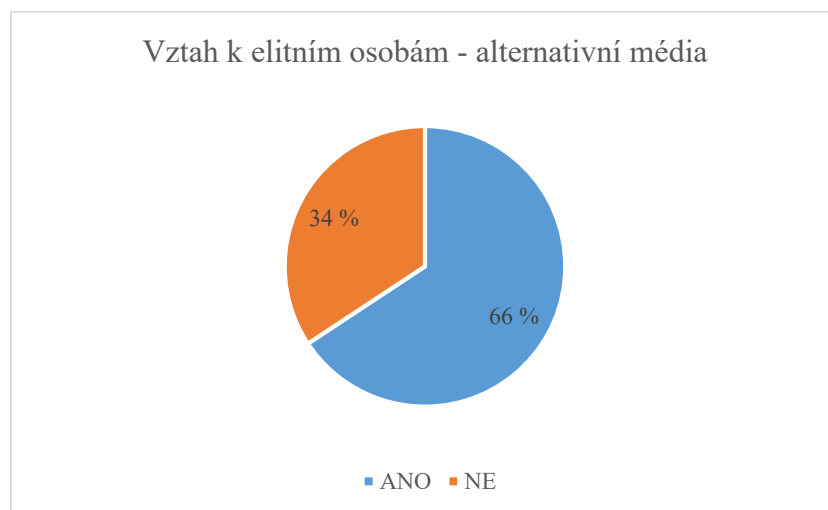
„Vztah k elitním osobám“ byla další zkoumaná proměnná. Vyskytla se v 66 % všech výstupů, tzn., že 101 článků ze 152 bylo spojeno s nějakou klíčovou osobou ve vztahu k NATO. Zbýlých 34 % žádnou takovou osobnost nezmiňovalo. Alternativní i mainstreamová média na tom byla opět velice podobně, jak vyplývá z následujících dvou grafů.

Zdroj: vlastní zpracování

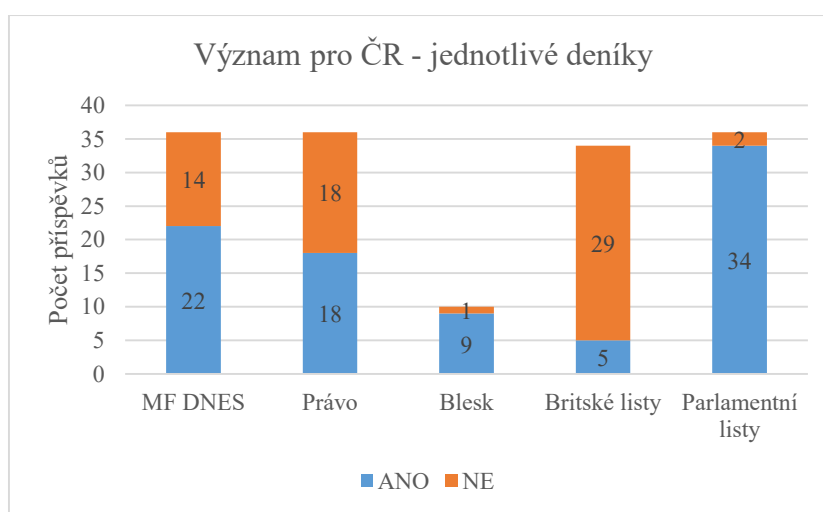
Zdroj: vlastní zpracování

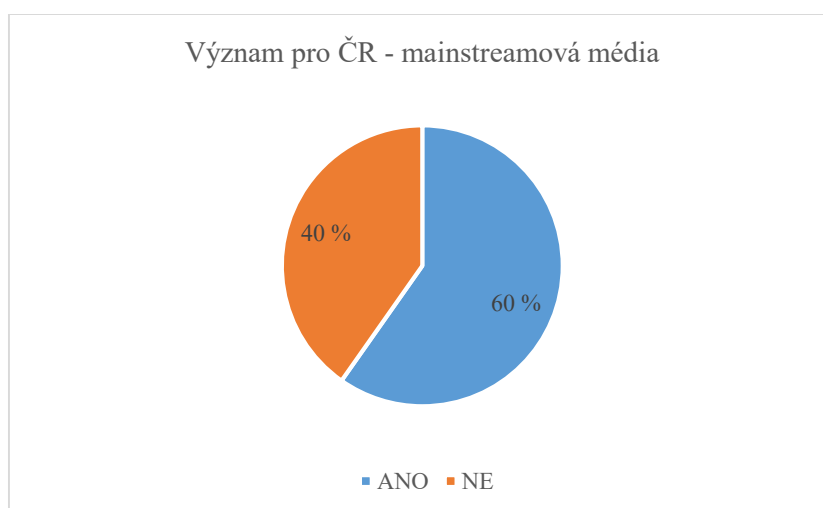
Zdroj: vlastní zpracování

Význam pro ČR

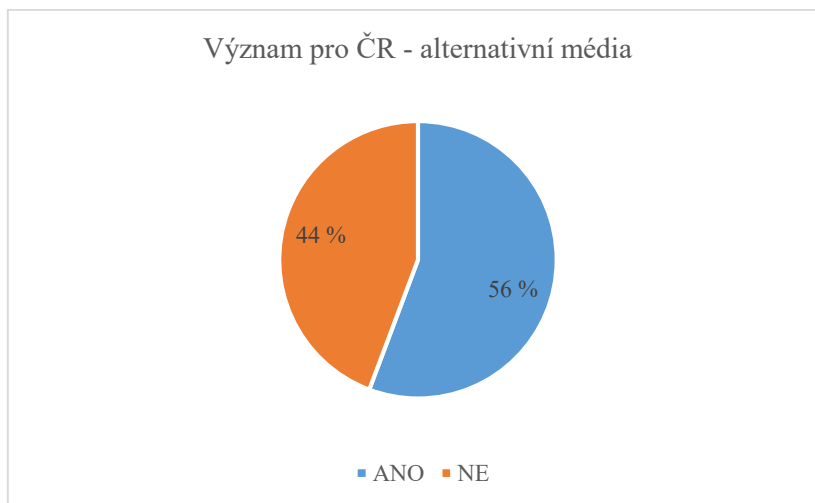
Příspěvky spojené s Českou republikou či českými aktéry tvořily 58 % všech analyzovaných mediálních výstupů v roce 2019. Nejvíce se objevovaly opět v Parlamentních listech, kde tvořily 94% podíl všech článků a v Blesku (90 %), kde byl však počet analyzovaných článků výrazně nižší oproti ostatním médiím. Mladá Fronta DNES, Právo a Britské listy na tom byly následovně – 61 %, 50 % a 14 % (uvedeno ve stejném pořadí). Britské listy ve svých výstupech o České republice nebo o českých významných osobách hovořily minimálně a každý článek se týkal jiného tématu. Jeden spadal například do kategorie „bezpečnostní hrozby“, další do „vztahy NATO-RUS“, následující pak pod „bilancování NATO“ nebo „cvičení a manévry“.

Zdroj: vlastní zpracování

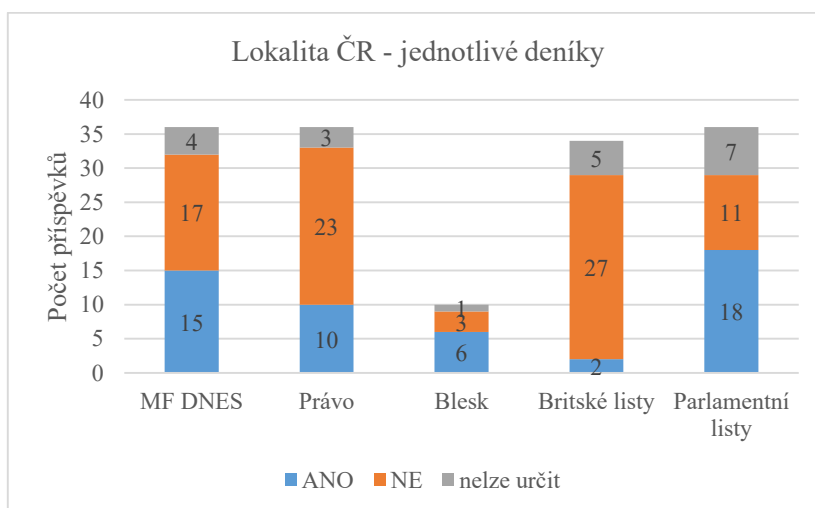
Zdroj: vlastní zpracování

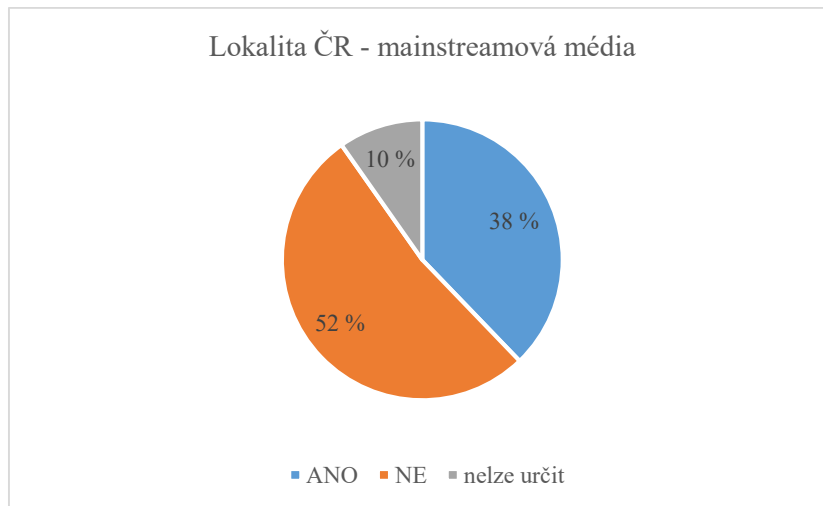
Zdroj: vlastní zpracování

Lokalita

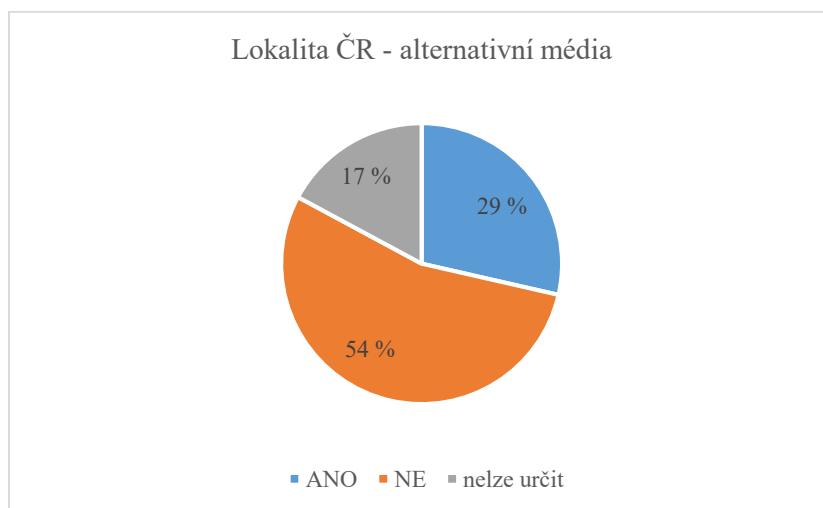
V roce 2019 referovalo o událostech (spojených se Severoatlantickou aliancí) z České republiky 34 % analyzovaných článků. 53 % výstupů se týkalo zpravodajství ze světa a u 13 % nebylo možné lokalitu určit. U deníku Právo a u Britských listů byl patrný velký podíl událostí o NATO ze zahraničí. Naproti tomu u Blesku a Parlamentních listů více převažovaly „zprávy z domova“. V případě Mladé fronty byla čísla poměrně vyrovnaná. Na následujících grafech lze vidět porovnání mezi jednotlivými deníky a následně mezi mainstreamovými a alternativními médii.

Zdroj: vlastní zpracování

Zdroj: vlastní zpracování

Zdroj: vlastní zpracování

Tematická agenda

Nejčastěji mediováným tématem v roce 2019 již nebyly „mise a operace“ jako v předchozích zkoumaných obdobích, ale „bilancování NATO“, kam bylo přiřazeno 20 % všech článků. V tomto roce Severoatlantická aliance slavila své 70. výročí a Česká republika si připomínala 20 let od vstupu, takže hodně článků se zabíralo fungováním Aliance, její rolí a významem, dosavadními úspěchy či neúspěchy, a plány do budoucna (viz „Rozporuplné oslavy NATO“, „Dvacet let ČR v NATO. Děkujeme“, „Severoatlantická aliance zůstává kotvou stability“, „Čas na přemýšlení o NATO“, a další). Jak se píše v jednom z příspěvků: „Dvacet let od vstupu Česka do NATO a sedmdesát let od jeho vzniku Alianci tíží zásadní otázky. Kam až se má rozšířit? Kdo je dnes hlavním protivníkem Západu? Jak vážné jsou

výhrůžky Donalda Trumpa, že USA pakt opustí?²¹³ Tyto otázky a další podobné byly v článcích hojně diskutovány a autoři se snažili o jakési stručné shrnutí působení NATO.

Zatímco některé výstupy se na adresu NATO vyjadřovaly kladně, další již tak pozitivní nebyly, viz již zmiňovaný výrok francouzského prezidenta Macrona, že „NATO se nachází ve stavu mozkové smrti“ a „[všichni] bychom měli přehodnotit realitu toho, čím se v současnosti NATO stalo (...).“²¹⁴ Macron tímto narážel zejména na tehdejší invazi členského státu NATO – Turecka do Kurdy ovládané oblasti na severu Sýrie. Kritizoval neschopnost Aliance reagovat na tuto ofenzívu a Spojené státy za to, že stáhly americké jednotky ze severovýchodní Sýrie, aniž by přitom konzultovaly spojence. Tehdejší německá kancléřka Angela Merkel Alianci naopak hájila s tím, že „[Macron] použil drastických slov, které podle mého názoru nevystihují spolupráci v NATO, [...] i když máme problémy a musíme se stmelit.“²¹⁵ Nedostatečná jednota v rámci Aliance byla také často probíraným tématem ve výstupech v této kategorii.

Jak již bylo uvedeno v metodologii, v některých článcích se prolínala různá témata, ale vždy bylo vybráno to hlavní, zastřešující. Tak tomu bylo i v tomto případě, kdy se ve výstupech v této kategorii („bilancování NATO“) objevilo například i téma vztahů mezi NATO, potažmo USA a Evropou, což bylo patrné například v článku „NATO a Stoltenbergův paradox“. „Je pravda, že se USA a evropští spojenci rozcházejí v důležitých věcech, jako jsou obranné výdaje, obchod, změna klimatu a jaderná dohoda s Íránem, [ale současně je] vojenská spolupráce v rámci NATO lepší, než byla po mnoho let, [což je] zřejmě nejviditelnější v rámci progresivního posilování východního křídla, včetně NATO.“²¹⁶

Pomyslnou druhou příčku obsadila kategorie „vztahy NATO-RUS“, do které spadá 10 % z celkového počtu 152 analyzovaných příspěvků. Většina z nich řešila zánik Smlouvy o likvidaci raket středního a krátkého doletu, tzv. Smlouvy INF (z anglického originálu Intermediate-Range Nuclear Forces Treaty) z roku 1987, kterou mezi sebou uzavřely Spojené státy americké a Sovětský svaz. Předmětem sporu se stala ruská raketa s plochou dráhou letu SSC-8 (v Rusku pod značením 9M729), která dle NATO a USA smlouvu porušovala. „Pokud se Rusko nevrátí do srpna k naplňování Smlouvy o likvidaci raket středního a krátkého doletu (INF), chystá NATO společnou reakci, prohlásil generální tajemník [NATO] Jens Stoltenberg. Doplnil, že „(...) reakce [NATO] bude obranná, vyvážená a koordinovaná.“²¹⁷ Titulky článků

---

²¹³ „Rozporuplné oslavy NATO,“ *MF DNES*, 30. března 2019.

²¹⁴ „Macron: Evropa končí,“ *Britské listy*, 8. listopadu 2019.

²¹⁵ *Ibidem*.

²¹⁶ „NATO a Stoltenbergův paradox,“ *Britské listy*, 10. dubna 2019.

²¹⁷ „Šéf NATO přislíbil reakci ve sporu o zakázané rakety,“ *Právo*, 26. června 2019.

pak zněly následovně: „Rusko a USA pohřbily smlouvu o raketách“, „Šéf NATO vyzývá k akci, pokud Rusko odstoupí od smlouvy INF“, „NATO se snaží čelit ruské raketové hrozbě“ apod.

O třetí a čtvrté a páté místo se stejným počtem článků dělily kategorie „rozšiřování“, „technologické aspekty“ a „akce“. Na základě kódování bylo do každé skupiny přiřazeno 8 % ze všech článků. V případě „rozšiřování“ se většina výstupů objevila v alternativních online médiích. Naopak příspěvky týkající se technologických aspektů převažovaly v mainstreamových tištěných denících. Pokud se nejprve podíváme podrobněji na kategorii „rozšiřování“, tak zjistíme, že se články týkaly primárně plánovaného přístupu Severní Makedonie k Severoatlantické alianci. „*Severní Makedonie se má stát 30. členskou zemí NATO. Musí to schválit všechny státy sdružené v alianci. Senát [ČR] dal souhlas s ratifikací [smlouvy o přistoupení] už v polovině června.*“²¹⁸ Objevily se jak články citující politické představitele podporující vstup Severní Makedonie, tak příspěvky s nesouhlasnými reakcemi. Tehdejší ministr vnitra Jan Hamáček například prohlásil, že je „*přesvědčen, že vstupem Severní Makedonie do NATO dojde k posílení euroatlantického ukotvení země, celkové stability a bezpečnosti na Balkáně a současně i samotné Aliance.*“²¹⁹ Radovan Vích z hnutí SPD naopak uvedl, že „*(...) [není] v tomto okamžiku pro, aby se NATO rozšiřovalo o nestabilní státy, které (...) na to nemají ani politicky, ani vojensky. A podle [něj] mezi ně Severní Makedonie patří.*“²²⁰

Články spadající do kategorie „technologické aspekty“ často hovořily o nákupu ruského protiraketového systému S-400 Tureckem. „*Plány Turecka na nákup ruského protiraketového systému S-400 znervóznil spojence Ankary v NATO. Ruské rakety totiž nejsou kompatibilní s aliančním systémem protivzdušné obrany.*“²²¹ „*[Američané se obávají], že Turci budou současně provozovat jak jejich vyspělé letouny F-35, tak ruský systém S-400 (...) a že jejich letouny by v případném střetu byly vůči ruským zbraním zranitelné.*“²²² Titulky ostatních článků spadajících do této skupiny zněly například takto: „NATO omylem vyradilo, kde má v Evropě atomovky“, „Aliance tvrdí, že nerozmístí pozemní jaderné rakety v Evropě“, „Norsko se rozhodlo nepodílet na protiraketovém systému NATO“, nebo „NATO zřídí v Polsku sklad pro americkou armádu“.

V rámci kategorie „akce“ se nejčastěji psalo o největší bezpečnostní přehlídce v Evropě – Dny NATO v Ostravě & Dny Vzdušných sil AČR. Titulky zněly například takto:

---

²¹⁸ „Sněmovna posoudí smlouvu o vstupu Severní Makedonie do NATO,“ *Parlamentní listy*, 12. září 2019.

²¹⁹ „Ministr Hamáček: Vstup Severní Makedonie do NATO posílí celé společenství,“ *Parlamentní listy*, 11. července 2019.

²²⁰ „Vích (SPD): Funguje NATO ještě tak, jak má, nebo pouze na papíře?,“ *Parlamentní listy*, 12. září 2019.

²²¹ „Erdogan dráždí spojence v NATO,“ *MF DNES*, 11. března 2019.

²²² „Nůž na turecký krk,“ *MF DNES*, 5. dubna 2019.

„Dny NATO přivábily přes 200 tisíc lidí“, „Na Dny NATO znovu přiletí obr“, Dny NATO ukážou nový stroj“ či „LETECKOU SHOW vidělo 220 000 lidí!“. Pár článků pak informovalo o oslavách k výročí vstupu ČR do NATO, viz „Oslavy dvaceti let v NATO povede prezident Zeman. Chce připomínat hodnoty, na kterých aliance stojí“ nebo „Čáslav: Na letecké základně si připomněli 20. výročí vstupu do Severoatlantické aliance“.

Na šestém místě byly „vztahy NATO-EU“. Příspěvky v této kategorii tvořily 7 % ze všech zkoumaných mediálních výstupů v roce 2019. O vztazích mezi NATO, potažmo USA a evropskými partnery se psalo kromě jednoho článku pouze v alternativních online médiích. Nejvíce se rozebírala budoucnost Aliance, pokud by byl prezidentem Spojených států znovu zvolen Donald Trump, který se v předvolební kampani v roce 2016 několikrát vyjádřil o NATO jako o zastaralé a dávno překonané alianci, která akorát příliš zatěžuje rozpočet Spojených států. „V pondělí přicestoval do Británie Donald Trump na setkání se spojenci v Severoatlantickém společenství. Ti se obávají, že pokud bude znovu v USA zvolen prezidentem, stane se vážnou hrozbou budoucnosti NATO.“²²³ „Rostoucí lhostejnost Ameriky k NATO je otázkou hlavně pro Evropu. Ta hrubě podcenila Trumpův předvolební výrok o tom, že ‚NATO je zastaralé‘.“²²⁴

Na sedmém místě se ocitly „bezpečnostní hrozby“, kam připadlo 7 % všech mediálních výstupů. Nejčastěji byla v této kategorii zmiňovaná Čína a kybernetické hrozby. „Čína se k nám blíží. Vidíme ji v Arktidě, spatřujeme ji v Africe, na všech kontinentech, investuje do evropské infrastruktury a samozřejmě do kyberprostoru,“ prohlásil šéf NATO Jens Stoltenberg.²²⁵ „Americký viceprezident Mike Pence během víkendové bezpečnostní konference v Mnichově varoval před spoluprací s čínskou telekomunikační firmou Huawei, kterou spojuje s rizikem špionáže.“²²⁶ Titulky dalších článků pak zněly například takto: „Generál Pavel a Petr Kolář varují: ČR zaostává v kybernetické obraně“, „Peking si zavazuje firmy“, „Ruská propaganda v českém kyberprostoru ve 4. čtvrtletí 2018“, Jeden z příspěvků v MF DNES pak citoval ředitele Bezpečnostní informační služby Michala Koudelku, který naopak upozorňoval na nárůst pravicového extremismu a na hrozby spojené se snahou „rozbit“ NATO.²²⁷

O osmé a deváté místo s 12 % článků se opět podělily dvě skupiny, a to „formální setkání“ a „ostatní“, kam byly zařazeny příspěvky, které nespadały do žádné z vytvořených kategorií, případně Alianci zmiňovaly jen velmi okrajově (např.: „Turecké hotovo“, „Bývalý

---

²²³ „Pokud bude Trump znovu zvolen, NATO skončí, obávají se spojenci,“ *Britské listy*, 3. prosince 2019.

²²⁴ „Peter Zvolenský: USA stále rychleji ztrácejí zájem o NATO. Co na to Praha?“, *Parlamentní listy*, 11. ledna 2019.

²²⁵ „Proč se bát Číny,“ *MF DNES*, 5. prosince 2019.

²²⁶ „Britové kontra USA. Huawei ohlídáme, tvrdí,“ *MF DNES*, 19. února 2019.

²²⁷ „Šéf BIS: Extremisté posilují,“ *MF DNES*, 21. května 2019.

auditor NATO Vylita peníze za nezákonný vyhazov nedostal“, „ČT? Prorežimní. NATO, EU, Západ. Hosté, moderátoři, všechno, říká ten, který ‚byl u toho‘. A umělci, kteří nadávají na lidi...“, „To, co dělá Minář, nemá smysl. Profesor Hořejší našťve demonstranty výroky o EU i o NATO“ apod.). V rámci kategorie „formální setkání“ se více než polovina článků věnovala summitu Severoatlantické aliance v Londýně. Další články pak byly různorodé, od setkání prezidentů takzvané bukurešťské devítky (zemí střední a východní Evropy, které patří k východnímu křídlu Severoatlantické aliance), přes setkání vlád České a Slovenské republiky, až po zasedání ministrů zahraničí Severoatlantické aliance ve Washingtonu.

Desáté místo patřilo České republice a jejímu zapojení v rámci NATO a připadlo sem 5 % ze všech zkoumaných výstupů. Ty byly různého zaměření, kdy některé se týkaly zhodnocení armády a plnění vojenských povinností ve spojitosti s aliančními závazky ČR, další pak průjezdu amerického konvoje bojových vozidel Českem s odkazem „*na standardy a procedury stanovující pravidla mj. pro přijímání a přesuny spojeneckých vojsk*“,“²²⁸ spolupráce českého průmyslu s partnery ze zemí NATO nebo vstupu do NATO jakožto významného dne v českém kalendáři.

Dále se stejným počtem příspěvků následovaly „ekonomické aspekty“ a „významné osoby“. Dohromady tvořily 8% podíl všech analyzovaných výstupů. V první zmíněné kategorii se všechny články týkaly navýšení obranných výdajů jednotlivých členských států Aliance alespoň na 2 % HDP, viz „Dvě procenta, ale s podmínkou“, „Česko zvýší příspěvek do NATO“, nebo „Trump chválil země NATO za příspěvky“. Chce ale víc. V tomto zkoumaném období se kategorie „ekonomické aspekty“ hodně prolínala s kategorií „vztahy NATO – EU“, neboť to byly primárně Spojené státy s Donaldem Trumpem, kdo tlačil na ostatní spojence v souvislosti s nutností zvýšit vojenské výdaje a navýšit členské příspěvky do NATO. „*Šéf Bílého domu podle nedávných informací amerických médií několikrát v soukromí naznačil, že by Spojené státy mohly NATO opustit, protože nesou neúměrné finanční břímě nesrovnatelné s příspěvky ostatních. Veřejně Trump opakovaně požaduje, aby všichni členové Aliance vydávali na zbrojení nejméně dvě procenta hrubého domácího produktu.*“²²⁹ Hlavním tématem však ve všech výstupech byly finance, tudíž byly tyto články zařazeny právě sem.

Co se týká článků o významných osobách v roce 2019, tak ty byly opravdu různorodé, od vyznamenání generála Petra Pavla, bývalého předsedy Vojenského výboru NATO a současného prezidenta ČR („Spory o vyznamenání generála Pavla“), přes ne příliš lichotivý článek o tehdejší americkém prezidentovi Trumpovi („Američtí voliči odmítají, co jim Trump

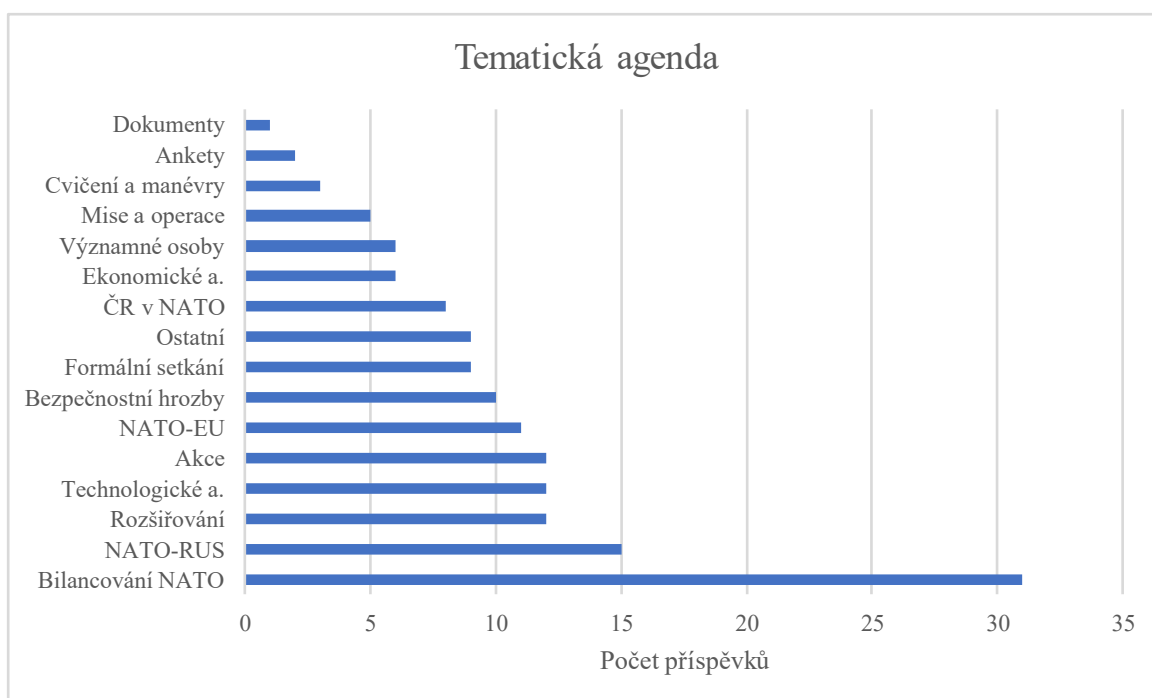
²²⁸ „Češi jsou mistři,“ *Právo*, 1. června 2019.

²²⁹ „Trumpův tlak na spojence zabírá, libuje si šéf NATO,“ *Právo*, 29. ledna 2019.

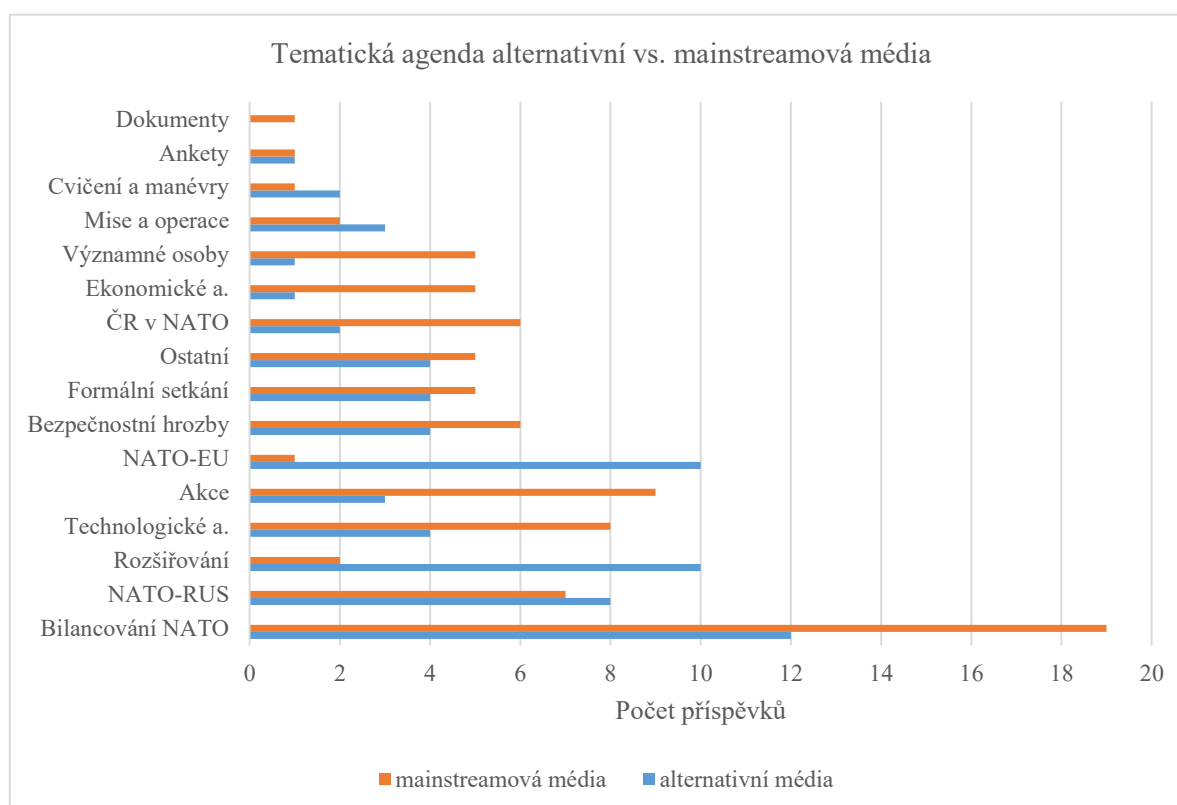
vnucuje“), až po rozhovor s českým velvyslancem při NATO Jakubem Landovským („Terazky som v NATO“).

Na posledních místech pomyslného žebříčku se pak objevily „mise a operace“, „cvičení a manévry“, „ankety“ a na posledním místě „dokumenty“. V těchto kategoriích se nacházelo dohromady pouze 11 článků, což tvořilo 7% podíl všech analyzovaných mediálních výstupů. Příspěvky z kategorie „mise a operace“ informovaly o alianční předsunuté přítomnosti v Pobaltí (tzv. eFP z anglického originálu Enhanced Forward Presence) související s posilováním východního křídla NATO a o baltském „air policingu“ (Baltic Air Policing). „Cvičení a manévry“ byla v roce 2019 zastřešující skupinou pro články s titulky „Norsko se napřesrok nezúčastní manévru NATO Defender-Europe 20“, „Manévry Anakonda ilustrovaly problémy NATO s palbou na velkou vzdálenost“, a „Vojáky čeká velké cvičení v Polsku“, Co se týká zbylých dvou kategorií, tak pro představu do nich byly přiřazeny články „Policii důvěřuje 72 procent lidí, NATO věří 60 procent občanů“ (ankety), či „Dusno u Hormuzu a právo na válku“ (dokumenty), kde autor polemizuje nad možností vyhlášení války dle Ústavy a Severoatlantické smlouvy.

Porovnání tematické agendy mainstreamových a alternativních médií lze vidět na druhém grafu. Některé kategorie se počtem článků příliš nelišily, v jiných byl nepoměr markantní. V tištěných denících výrazně převažovala témata bilancování NATO, technologické aspekty, akce, ČR v NATO, ekonomické aspekty a významné osoby. V online denících to byly zejména rozšiřování a vztahy mezi Severoatlantickou aliancí, potažmo USA a Evropu/Evropskou unií.

Zdroj: vlastní zpracování

Zdroj: vlastní zpracování

5.3.1 Shrnutí

Od roku 2009 se bezpečnostní prostředí opět proměnilo a s ním i témata, o kterých se psalo. „Mise a operace“ již nefigurovaly na první příčce, naopak se propadly až téměř nakonec pomyslného žebříčku nejčastěji zmiňovaných témat. Když už se příspěvky s tímto obsahem objevovaly, tak již nepsaly o misích NATO za jeho hranicemi, ale primárně o operacích na aliančním území, viz posilování bezpečnosti členů na východní hranici (např.: Enhanced Forward Presence, kterou spolu s dalšími počiny Aliance k zajištění své obrany zmiňovala i Obranná strategie ČR z roku 2017).

Na vrcholu se tentokrát objevila kategorie „bilancování NATO“, kde se nejčastěji probírala (ne)důležitost Aliance, následovaná kategorií „vztahy NATO – RUS“, v níž se vyskytly příspěvky o rozkolu s Ruskem (zánik Smlouvy INF) a obav z jeho mocenských ambicí. Ruská federace je přímo zmíněna i v Obranné strategii ČR z roku 2017 a je považována za narušitele mezinárodního práva, který proti státům NATO a EU využívá nástroje hybridního válčení. Hybridní hrozby jsou akcentované i v nejaktuálnější Bezpečnostní strategii (z roku 2015), ale v příspěvcích z roku 2019 se tato tematika příliš neobjevovala. Jako další hrozbu tato strategie zmiňuje nestabilitu a regionální konflikty v euroatlantickém prostoru a jeho okolí. Konkrétní jména států neuvádí, ale po zanalyzování příspěvků z roku 2019 by určitou takovou hrozbou mohlo být (mimo jiné) právě Turecko, které se dostalo do sporu s NATO kvůli nákupu ruského protiraketového systému a invazi do Sýrie.

Jako další, je jak v Bezpečnostní strategii (2015), tak ve výstupech z kategorie „ekonomické aspekty“, zdůrazňován příslib české vlády k postupnému navyšování obranných výdajů na 1,4 % HDP. V Obranné strategii (2017) už pak stojí, že vláda investice do obrany navýšila a v průběhu deseti let by se ráda přiblížila hranici 2 % HDP. Jak vyplývalo z článků, tak téma obranných rozpočtů a příspěvků do NATO se netýkalo jen ČR, ale i ostatních spojenců.

Pokud odhlédneme od shrnutí tematické agendy a podíváme se na důležitost příspěvků z hlediska umístění v tištěných denících, zjistíme, že oproti předchozím zkoumaným roků se počet článků na titulních stránkách výrazně snížil – na 2 % s tím, že výstupy se více objevovaly napříč celou mediální agendou. Snížil se i počet neutrálních výstupů, kterých v tomto roce bylo 61 %, což je o 10 % méně než v roce 2009 (2010), s čímž částečně souvisí i nárůst hodnotících soudů, které do určité míry mohou přispět k celkovému (spíše) pozitivnímu či (spíše) negativnímu vyznění příspěvků. Ty byly přítomné ve 20 % zpráv, zatímco v předchozím zkoumaném období to bylo pouze v 11 %. Přesto však lze znovu potvrdit první část **hypotézy**

č. 1, neboť většina článků byla neutrálního vyznění, ačkoliv v tomto roce došlo k výraznému poklesu oproti předchozím zkoumaným obdobím. Co se týče druhé části této hypotézy, autorka opět dospěla k závěru, že spíše pozitivně a pozitivně zbarvené články se objevovaly minimálně a primárně v seriózních denících. Vyloženě negativně vyznívající články byly tentokrát pouze v alternativních médiích a v bulváru, ale spíše negativně laděné výstupy se již zase vyskytly jak v alternativních denících, tak v těch mainstreamových, tzn. druhou část první hypotézy je potřeba vyvrátit, stejně jako v předchozích analyzovaných letech.

U proměnné „vztah k elitním osobám“ došlo opět k mírnému nárůstu – vyskytla se v 66 % všech výstupů. Naproti tomu příspěvky spojené s Českou republikou či českými aktéry tvořily 58 % všech výstupů, což je o 10 % méně než v roce 2009 (2010). O událostech (spojených se Severoatlantickou aliancí) přímo z České republiky referovalo 34 % analyzovaných článků, což je téměř totožné s předchozím zkoumaným rokem, kde to bylo pouze o 1 % více. **Hypotézu č. 3** lze v roce 2019 potvrdit jen částečně. Většina mediovaných sdělení sice byla spojená s nějakou významnou osobou, nicméně ČR se dotýkalo pouze 58 % příspěvků, což těsně nedosahuje předem stanovenou hranici 60 %.

5.4 Proměna mediálního obrazu NATO

Mediální obrazy NATO v jednotlivých zkoumaných obdobích jsou již vypracované. Nyní je potřeba je porovnat, případně seskupit výsledná data, aby bylo možné zodpovědět stanovené výzkumné otázky a potvrdit či vyvrátit hypotézy. Díky tomu bude možné říct, jak (a jestli vůbec) se změnil mediální obraz Severoatlantické aliance ve vybraných českých médiích po deseti a po dvaceti letech od přístupu České republiky k NATO.

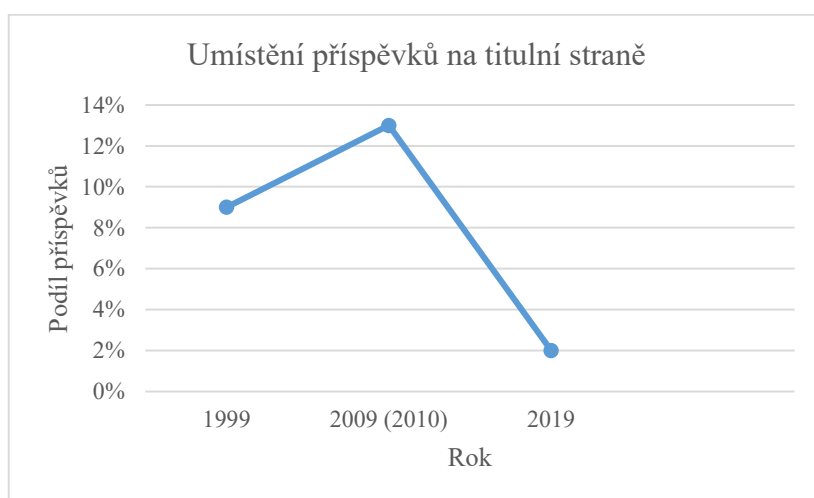
1) Jak velká důležitost byla výstupům o NATO přisouzena?

Tato otázka souvisí s proměnnou „umístění“, která byla zkoumaná jen v případě celostátních tištěných deníků (Mladá fronta DNES, Právo a Blesk), tudíž autorka vycházela z celkového počtu 272 článků (108 v roce 1999, 82 v roce 2009 (2010) a 82 v roce 2019). Z těchto 272 příspěvků se na titulních stranách objevilo 8 % výstupů, přičemž v roce 2019 bylo příspěvků nejméně, jak lze vidět na grafu níže. V první polovině mediální agendy (do strany 8 včetně) se většina článků vyskytovala v prvním (85 %) a v druhém období (61 %). V roce 2019 již byly články více rozložené napříč celou mediální agendou a v první polovině se jich objevila zhruba polovina (52 %). Dohromady bylo v první polovině mediální agendy vybraných

tištěných deníků zveřejněno 68 % příspěvků, což jsou více jak dvě třetiny analyzovaných zpráv. Na základě tohoto výsledku autorka považuje příspěvky o NATO za důležité. Přesto musí potvrdit **hypotézu číslo 4**:

S pokračujícím členstvím bude prioritizace NATO klesat, resp. bude klesat četnost výskytů článků s tematikou Severoatlantické aliance na titulní stránce, potažmo v první polovině mediální agendy.

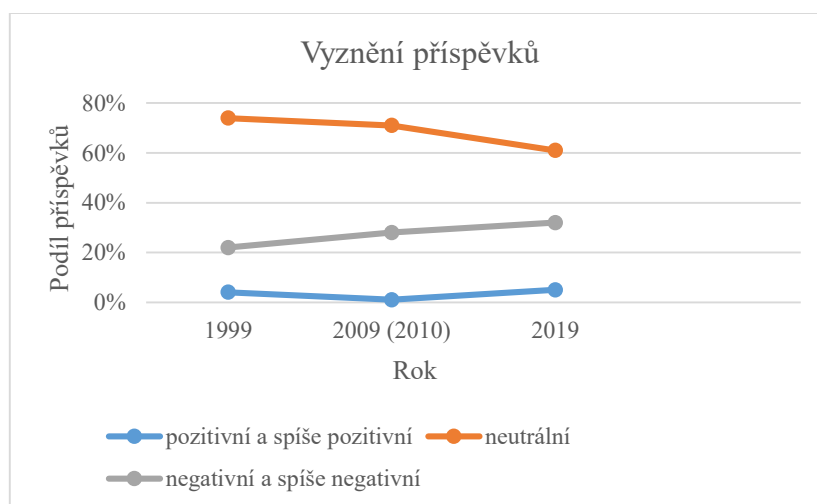
Co se týká první poloviny mediální agendy, tam je klesající tendence opravdu nesporná. Nicméně je potřeba brát v potaz, že samotné deníky a jejich rubriky (a jejich umístění v jednotlivých médiích) se liší, takže může být toto zhodnocení mírně zavádějící. V případě titulních stránek tento „problém“ odpadá. Ačkoliv je z grafu patrný nárůst při porovnání roku 1999 a 2009 (2010), ve skutečnosti se jedná o rozdíl pouhého jednoho článku. Ve druhém zkoumaném období však analýza vycházela z menšího počtu článků, proto je procentuální podíl markantnější. Propad v roce 2019 je potom již opravdu znatelný. Jak bylo uvedeno dříve, hypotéza vychází z vývoje politické a společenské situace spjaté s působením ČR v Severoatlantické alianci. V době vstupu ČR do NATO figurovaly výstupy spojené s touto organizací na prvních stránkách vybraných deníků. Pro mnohé bylo připojení se k Alianci jedním z největších úspěchů české zahraniční politiky, zatímco jiní se nezdráhali tento krok veřejně odsoudit. S postupem času příspěvky věnující se NATO z titulních stran mizely, aby je nahradila aktuálnější témata, případně témata považovaná za důležitější.

Zdroj: vlastní zpracování

2) Jakého vyznění byla většina článků o Severoatlantické alianci? Došlo k nějakým proměnám? Objevovaly se v příspěvcích často hodnotící soudy?

Proměnná „vyznění“, stejně jako všechny další, již byla zkoumaná ve všech příspěvcích všech analyzovaných médií (MF DNES, Právo, Blesk, Britské listy, Parlamentní listy). Celkem se tedy jednalo o 414 článků, z nichž 68 % bylo neutrálních. Spíše negativních a negativních výstupů bylo 28 %, a spíše pozitivně a pozitivně vyznívajících článků 3 %. U 1 % článků nebylo možné tuto proměnnou určit. Na následujícím grafu lze vidět porovnání jednotlivých roků.

Zdroj: vlastní zpracování

Vzhledem k získaným datům, **hypotézu č. 1** nelze celou potvrdit či celou vyvrátit.

Většina analyzovaných příspěvků bude neutrálního vyznění, nicméně budou se objevovat i emocionálně zabarvené články. Lze předpokládat, že ty s negativní konotací se vyskytnou v bulváru a v alternativních médiích. Pozitivně zabarvené články se dají očekávat v seriózních mainstreamových denících.

Tato hypotéza vychází z přístupu mediálních studií k objektivitě médií. Ačkoliv se média snaží být objektivní, jejich úplná objektivita není možná. Autorka předpokládala, že pokud se tedy v nějakém deníku vyskytnou pozitivně zabarvené příspěvky, bude to s největší pravděpodobností v MF DNES a v Právu, protože se jedná o celostátní seriózní deníky, které podporují liberálně-demokratický systém ČR a její orientaci na Západ, včetně členství v NATO a EU. Naopak alternativní média, která se snaží jít proti mainstreamu (mainstreamovému

mediálnímu diskurzu) by se měla o NATO vyjadřovat více kriticky, obzvláště Parlamentní listy, které se řadí mezi dezinformační alternativní média. Více článků s negativní konotací by se dle této teorie mělo očekávat i v bulvárním deníku Blesk, který se zaměřuje na senzace a negativní zprávy jsou jeho „denním chlebem“.

Jak už naznačovala i závěrečná shrnutí mediálních obrazů v jednotlivých zkoumaných obdobích, je první část hypotézy pravdivá. Většina (68 %) analyzovaných článků byla neutrálního vyznění. 31 % článků pak vyznívalo (spíše) pozitivně nebo (spíše) negativně. Nedá se však již říct, že (spíše) pozitivní články by se objevovaly primárně v seriózních médiích a (spíše) negativní články naopak v těch „neseriózních.“ Ačkoliv (spíše) pozitivně laděné výstupy se opravdu vyskytovaly zejména v seriózních denících, tak neplatí, že ty (spíše) negativně vyznívající by tam nebyly. Právě naopak, (spíše) negativně zabarvené články se objevovaly napříč všemi médii a i v MF DNES a Právu výrazně převažovaly nad těmi (spíše) pozitivními (viz grafy v jednotlivých zkoumaných obdobích).²³⁰ Související **hypotézu č. 5** lze potvrdit.

Negativně vyznívající příspěvků bude postupně přibývat.

Tato hypotéza částečně navazuje na H4 a dále se opírá o neorealistickou teorii ve vztahu k aliancím, dle které budou postupem času neshody mezi spojenci v NATO sílit. Soudržnost Aliance by měla postupně slábnout a jednotlivé země – v případě této práce zejména ČR – by k ní jako celku (a jejímu fungování) měly být více skeptické a kritické. Lze hovořit o jisté únavě z dlouhodobého působení ČR v NATO, ačkoliv od roku 2014, kdy Rusko anektovalo Krym a naplno se rozhořel rusko-ukrajinský konflikt, má NATO zpět svého „původního nepřítele“.

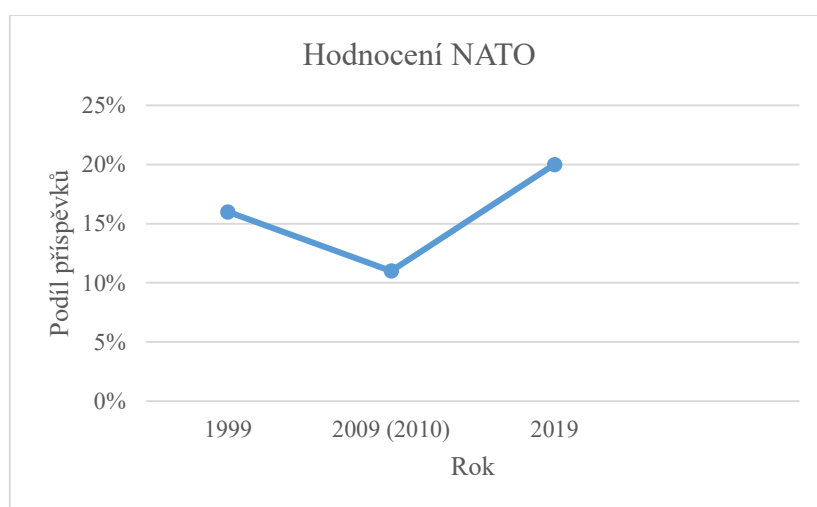
Jak je vidět z předchozího grafu („Vyznění příspěvků“), příspěvky s negativní a spíše negativní konotací opravdu postupně přibývaly. Důvodů mohlo být mnoho, ale pokud vezmeme v potaz i klesající prioritizaci NATO a proměnu tematické agendy, jež byla naznačena ve shrnutích mediálních obrazů z jednotlivých let a bude ještě podrobněji popsána i v rámci tohoto závěrečného vyhodnocení, tak předpoklady, ze kterých vychází H5 se zdají relevantní. K přesnému ověření by bylo zapotřebí podrobnější kvalitativní analýzy zaměřující

---

²³⁰ Je však třeba vést v patrnosti, že rozdíl mezi negativním, resp. kritickým vyzněním článků v seriózních médiích a v médiích alternativních je mnohdy opravdu velký. Seriózní média jsou i v kritice povětšinou umírněná, což se o alternativních médiích úplně říct nedá. Tuto skutečnost už však kvantitativní kritéria nezachytí.

se na měkká data a na podrobné zkoumání textu, nicméně tato práce je zaměřená primárně na tvrdá data, která komparaci umožnila.

Co se týká hodnotících soudů, potvrzuje se zde, že se média snaží o co nejobektivnější zpravodajství, aniž by do nich bylo zataženo příliš subjektivních názorů. Hodnotící soudy se objevily pouze v 16 % výstupů, přičemž negativní (9 %) převažovaly nad těmi pozitivními (3 %). Jak pozitivní, tak negativní výroky se naráz vyskytly u 4 % článků. Následující graf zobrazuje přítomnost hodnotících soudů v mediálních výstupech v jednotlivých letech. Ke značnému nárůstu došlo v posledním zkoumaném roce, kdy mnoho článků polemizovalo o (ne)důležitosti NATO, tudíž se redaktori použití hodnotících výroků občas nevyhnuli.

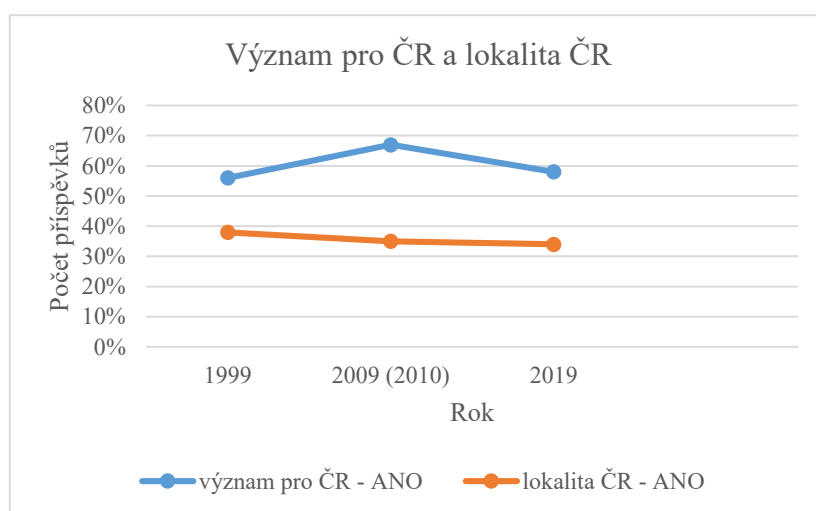
Zdroj: vlastní zpracování

3) Do jaké míry byly příspěvky o NATO spojené s Českou republikou?

Aby bylo možné odpovědět na tuto otázku, je potřeba se podívat na proměnné „význam pro ČR“ a „lokalita“. Události referující o Severoatlantické alianci se po celkovém zhodnocení nějakým způsobem dotýkaly České republiky v 61 % případů. Celkový podíl zpráv souvisejících s NATO, které popisovaly události přímo z České republiky, byl 35 %. Článků věnující se „aliančním“ událostem ze zahraničí bylo 48 %. U zbylých 17 % lokalitu nebylo možné určit. Aby bylo možné přejít k další hypotéze, je potřeba ještě uvést, že s významnou osobou z bezpečnostní (alianční) sféry – v tomto případě již ne pouze z České republiky – bylo spojeno 62 % mediálních sdělení (proměnná „vztah k elitním osobám“). V obou případech je to sice těsné, ale **hypotézu č. 3** lze potvrdit.

Většina mediovaných sdělení bude spojena s nějakou významnou osobou z bezpečnostní (alianční) sféry a bude se přímo dotýkat ČR.

Na základě této hypotézy opírající se o teorii „agenda setting“ neboli nastolování agendy autorka předpokládala, že jakožto člena NATO by se České republiky měla (alespoň okrajově) týkat většina publikovaných událostí o Alianci, i když v nich ČR nebyla hlavním aktérem. Podle této teorie je souvislost s ČR či českými vojáky nebo významnými osobami pro zpravodajství (v tomto případě české) důležitá, protože dokáže více přitáhnout pozornost čtenářů (obyvatelé se zajímají zejména o věci týkající se jejich země a společnosti). Takže i když se událostem z ČR souvisejícím s NATO věnovala pouze třetina příspěvků, důležité je, že většina článků zmiňovala ČR alespoň okrajově. Na následujícím grafu lze ještě vidět, jak se přítomnost proměnných „význam pro ČR“ a „lokalita“ v příspěvcích v průběhu zkoumaných let změnila.

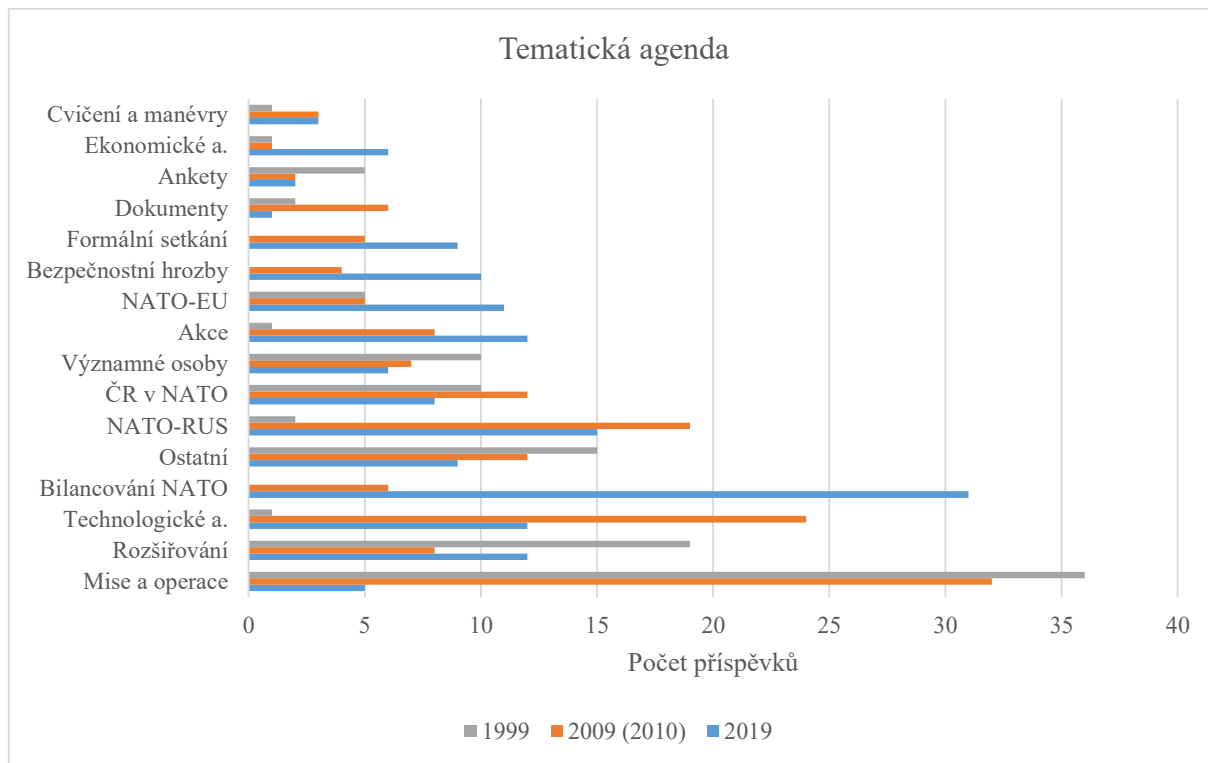

Zdroj: vlastní zpracování

4) Jakým tematickým okruhům spjatým s vývojem Severoatlantické aliance bylo věnováno nejvíce prostoru?

Pokud bychom měli vybrat tři témata, o kterých média psala nejvíce (za všechny zkoumané roky dohromady), tak by první místo obsadila kategorie „mise a operace“, druhé místo „rozšiřování“ a o třetí místo by se dělily „technologické aspekty“ a „bilancování NATO“. „Mise a operace“ tvořily necelou pětinu (18 %) všech analyzovaných článků, což ukazuje, že se jedná o tematiku, které je považovaná za důležitou a přitahuje pozornost čtenářů. Do jisté míry to také může poukazovat na fakt, že v České republice je Aliance spojovaná především se

zahraničními misemi a operacemi. Nicméně tuto premisu by bylo nutné ověřit jiným, podrobněji zaměřeným výzkumem.²³¹ Je zajímavé, že poslední místo zaujala kategorie „cvičení a manévry.“ Ačkoliv různá alianční cvičení se konají poměrně často, tak ve zpravodajství se ve všech analyzovaných letech toto téma objevovalo minimálně.

Zdroj: vlastní zpracování

5) Zůstal důraz kladený na jednotlivá témata spojená s NATO stejný během celého zkoumaného období, nebo se během let proměňoval?

Jak je patrné z grafu a také to už bylo naznačeno ve shrnutích mediálních obrazů za jednotlivé zkoumané roky, témata, o kterých se v médiích psalo v souvislosti s NATO nejvíce, se během doby měnila. „Mise a operace“ sice zaujímaly první místo v pomyslném žebříčku nejčastěji se objevujících témat, ale „zásluhu“ na tom měly zejména první dvě zkoumaná období, ve kterých se hojně psalo o alianční operaci v bývalé Jugoslávii (1999) a již několik let probíhající misi v Afghánistánu (2009, resp. 2010). Ačkoliv v posledním analyzovaném roce NATO stále ještě působilo v Afghánistánu a i v dalších zahraničních misích (např.: výcviková mise v Iráku, která byla formálně zahájena na bruselském summitu v červenci

²³¹ Například výzkumem veřejného mínění, kde by respondenti odpovídali na otázky typu, co se jim vybaví jako první, když se řekne NATO, nebo s čím mají Alianci spojenou, apod.

2018 na žádost irácké vlády a v koordinaci s Globální koalicí proti ISIS²³²), byla pozornost médií věnována již jiným tématům. V těch několika málo příspěvcích v kategorii „mise a operace“ byly v roce 2019 akcentovány operace ve členských zemích NATO na posílení jejich bezpečnosti a posílení obrany Aliance (předsunutá přítomnost v Pobaltí, střežení baltského vzdušného prostoru) v reakci na mocenské ambice Ruska.

O vztazích mezi NATO a Ruskem se začalo psát více až ve druhých dvou zkoumaných letech, což koresponduje s vývojem událostí, kdy v roce 2009 (2010) články informovaly o obnovené spolupráci mezi Ruskem a NATO, která byla přerušena po rusko-gruzínské válce v roce 2008, aby následně v roce 2014 spojenci odsoudili Rusko za jeho invazi na Krym a o pár let později řešili zánik Smlouvy INF a nákup ruského protiraketového systému S-400 Tureckem. Aliance postupně začala posilovat své východní křídlo, a to se promítlo do mediálních výstupů v roce 2019.

Příspěvky týkající se rozšiřování Aliance samozřejmě dominovaly nejvíce v tematické agendě v roce 1999, kdy do NATO vstoupilo Česko spolu s Maďarskem a Polskem. V roce 2009 (2010) deníky informovaly o přístupu Chorvatska a Albánie a v roce 2019 se řešila Severní Makedonie. V tomto ohledu se analýza zrovna trefila do let, kdy bylo rozšiřování NATO aktuální, tudíž je velmi pravděpodobné, že v ostatních letech by tato kategorie v médiích vůbec nefigurovala nebo jen velmi okrajově, například ve vztahu k Rusku, které rozšiřování Aliance směrem na Východ nelibě nese.

Kategorie „technologické aspekty“ se naopak v prvním analyzovaném roce umístila až na posledních příčkách a do popředí se dostala až v následujících dvou zkoumaných letech, kdy se diskutovalo o protiraketové obraně NATO (2009/2010) a spojenci řešili nákup ruského protiraketového systému S-400 Tureckem. Podobně na tom byly i články ze skupiny „bilancování NATO“, které se objevily až ve druhém analyzovaném období a jejich počet vygradoval v roce 2019, kdy si Česká republika připomínala 20 let od vstupu do Aliance a NATO slavilo 70. výročí od založení.

Největší výkyvy, co do počtu publikovaných článků, mezi jednotlivými roky jsou asi nejviditelnější u již zmiňovaných kategorií „mise a operace“, „technologické aspekty“, „bilancování NATO“, ale třeba i v případě kategorie „ekonomické aspekty“. Ta sice v celkovém hodnocení figuruje až na posledních příčkách, ale nárůstu článků se dočkala až v posledním roce, kdy se finanční stránka Aliance začala mezi spojenci více diskutovat. V roce 2019 výrazněji přibýlo i článků pojednávajících o vztazích mezi NATO, resp. USA a

---

²³² NATO, „Operations and missions: past and present,“ North Atlantic Treaty Organization, https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_52060.htm (shlédnuto 20. 3. 2023).

evropskými spojenci o formálních setkáních a o bezpečnostních hrozbách, přičemž poslední dvě zmiňovaná témata se nevyskytla v žádném analyzovaném výstupu v roce 1999. „Česká republika v NATO“ a „významné osoby“ byly nejstabilnější kategorie, kdy žádný ze zkoumaných roků výrazně nevyčníval, co se týká počtu vydaných příspěvků. Na základě tohoto shrnutí lze potvrdit **hypotézu č. 6**.

S proměňujícím se bezpečnostním prostředím se budou měnit i témata obsažená v příspěvcích. Obecný diskurz se posune od humanitární intervence a „out of area operations“ směrem k únavě z intervencionismu a následně k teritoriální obraně.

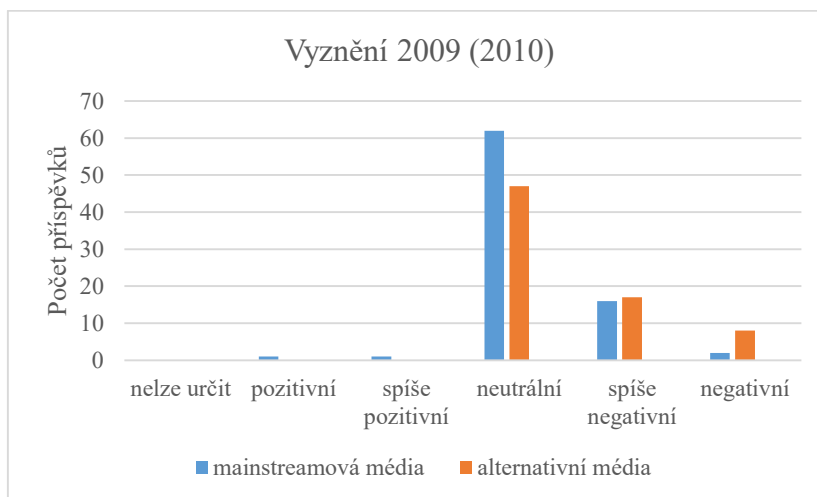
V základních bodech korespondovala témata v jednotlivých zkoumaných obdobích s tématy akcentovanými v příslušných Bezpečnostních či Obranných strategiích. Co se týče aliančních misí a operací, tak nejdříve byl kladen důraz na jednotlivé zahraniční mise (Jugoslávie, Afghánistán), později byla pozornost zaměřena na operace na aliančním území a posilování bezpečnosti NATO. Bezpečnostní strategie z roku 2011 spatřovala hrozbu ve snižování výdajů na obranu v řadě evropských zemí, což však v mediálních výstupech v roce 2009 (2010) zatím ještě reflektováno nebylo a objevilo se v příspěvcích až později spolu s existencionálními úvahami týkající se fungování NATO, jeho budoucnosti a soudržnosti spojenců. Stejná strategie hovoří o tendenci nadřazovat národní zájmy na úkor zájmů společných a tento trend se pak do jisté míry promítnul i v příspěvcích z kategorie „bilancování NATO“ v roce 2019. Hrozba terorismu uvedená v dřívějších Bezpečnostních strategiích či hybridní hrozby a nárůst extremismu zdůrazňované v pozdějších českých strategických dokumentech se ve spojitosti s NATO v příspěvcích příliš nevyskytovaly.

- 7) Lišily se výrazně výstupy o Severoatlantické alianci publikované v tištěných denících a v alternativních online médiích?

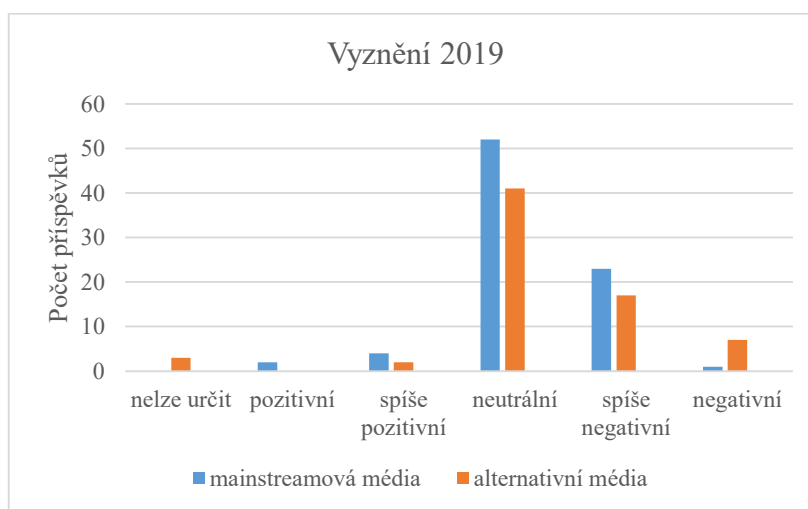
Vzhledem k tomu, že alternativní média vstoupila do analýzy až ve druhém zkoumaném období, byla k dispozici k porovnání pouze dvě časová období. I přesto bylo možné získat alespoň přibližnou představu o tom, jak vypadala mediální sdělení v alternativních a jak v mainstreamových médiích.

Proměnná „vyznění“ už byla částečně vyhodnocená v případě otázky č. 2 a související hypotézy (H1), nicméně 70 % článků v mainstreamových denících a 62 % příspěvků v alternativních médiích z let 2009 (2010) a 2019 bylo neutrálního vyznění. Pokud se podíváme

na jednotlivé roky podrobněji, zjistíme, že jak v roce 2009 (2010), tak v roce 2019 převažovaly neutrální články v mainstreamových denících. V alternativních médiích jich bylo méně na úkor většího počtu spíše negativních a negativních příspěvků. Ty, jak již bylo psáno, se vyskytovaly i v seriózních denících, ale v alternativních jich bylo vždy o něco víc.

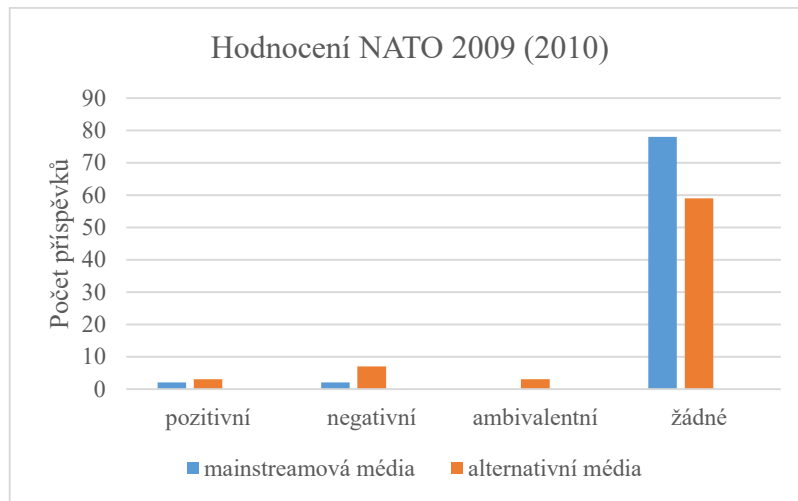

Zdroj: vlastní zpracování

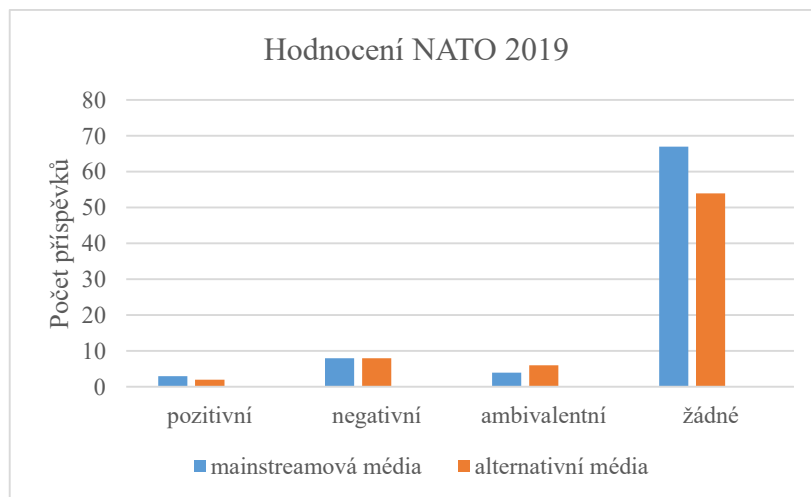

Zdroj: vlastní zpracování

Hodnotící soudy častěji používali redaktori alternativních médií. V mainstreamových denících bylo 88 % článků bez jakéhokoliv hodnocení, v alternativních médiích o 8 % méně (80 %). Co se týká pozitivního či negativního hodnocení NATO, tak v roce 2009 (2010) bylo více negativních výroků v Parlamentních a Britských listech. Pozitivních výroků se objevilo velmi málo a počty byly víceméně vyrovnané. Podrobné porovnání mainstreamových a alternativních deníků zobrazují následující dva grafy.

Zdroj: vlastní zpracování

Zdroj: vlastní zpracování

Proměnná „vztah k elitním osobám“, ukazuje, kolik příspěvků bylo navázáno na nějaké významné osoby z bezpečnostní (alianční) sféry. V alternativních médiích se jednalo o 64 % zpráv a v mainstreamových médiích o 65 % sdělení, takže v tomto případě na tom byly v letech 2009 (2010) a 2019 tištěná a online média velmi podobně. Téměř totožný byl i jejich nárůst mezi prvním a druhým zkoumaným obdobím – v případě alternativních médií se jednalo o 62,5 % v roce 2009/10 a 66 % v roce 2019 a v případě mainstreamových médií o 62 % v roce 2009/2010 a 67 % v roce 2019. Grafy lze najít v konkrétních zkoumaných obdobích.

Co se týká proměnné „význam pro ČR“, tak příspěvky spojené s Českou republikou či českými aktéry tvořily v mainstreamových médiích 62% podíl a v alternativních médiích 63% podíl všech analyzovaných článků. Pokud bychom však měli vyhodnotit každé zkoumané období zvlášť, tak v roce 2009 (2010) se tato proměnná objevila v 63 % výstupů

v mainstreamových denících a v 71 % v alternativních. V roce 2019 tomu bylo naopak a převaha byla na straně mainstreamových médií, kde se proměnná vyskytla v 60 % případů, zatímco u alternativních v 56 %, tzn. v roce 2019 ČR nebo českého aktéra více zmiňovala ve svých příspěvcích mainstreamová média. Je však třeba ještě poznamenat, že v tomto případě se od sebe hodně lišila samotná alternativní média. Zatímco v Britských listech se velká část příspěvků ČR vůbec nedotýkala, tak v Parlamentních listech téměř 100 % příspěvků zmiňovalo Českou republiku či českého aktéra. Přesná čísla lze opět nalézt v grafech v jednotlivých analyzovaných obdobích.

U proměnné „lokalita“ dojdeme k podobnému vyhodnocení jako u předchozí proměnné „význam pro ČR“. V tomto případě byl sice podíl příspěvků popisujících události spojené s NATO přímo z České republiky výrazně nižší, ale opět téměř totožný – mainstreamová média informovala o daných událostech ve 34 % svých výstupů a alternativní média ve 35 %. V jednom období však bylo více událostí z ČR v tištěných denících (29 % v roce 2009/10, 38 % v roce 2019), v druhém období v online médiích (42 % v roce 2009/10, 29 % v roce 2019). Podrobnější zobrazení je vidět v grafech u zkoumání mediálních obrazů NATO v jednotlivých letech.

Tematická agenda, včetně porovnání mainstreamových a alternativních médií, byla velmi podrobně analyzována v rámci jednotlivých období. Při porovnání grafů z let 2009 (2010) a 2019 nelze udělat výčet tematických kategorií, ve kterých by na jedné straně dominovala pouze tzv. seriózní média a na druhé pouze ta neseřízní. Jediné kategorie, ve kterých měla převahu mainstreamová média nad alternativními v obou letech, byly akce, významné osoby, a formální setkání. Alternativní deníky dominovaly v obou letech pouze v kategorii NATO-EU. U ostatních tematických skupin v jednom roce v jedné kategorii převažovaly články z tištěných deníků, v druhém zkoumaném roce naopak výstupy z online deníků. V roce 2009 (2010) se více příspěvků z mainstreamových médií objevilo například v kategoriích mise a operace, vztahy NATO – RUS, rozšiřování nebo cvičení a manévry. V roce 2019 tomu bylo přesně naopak a v těchto kategoriích měly převahu (alespoň nepatrnou) články z alternativních médií. Na základě tohoto vyhodnocení by bylo možné **hypotézu č. 2** potvrdit pouze v případě mediálních obrazů NATO v jednotlivých letech.

Alternativní média budou klást důraz na odlišná témata spojená s NATO než celostátní tištěná periodika.

Pokud bychom však sečetli zvlášť všechny články z tištěných deníků a zvlášť všechny články z mainstreamových deníků za obě dvě zkoumaná období dohromady, tak by již celkový rozdíl mezi alternativními a mainstreamovými médii nebyl tak markantní. Co se však v některých případech lišilo, byl způsob, jakým alternativní média informovala o daných tématech a na jaké skutečnosti poukazovala, oproti těm mainstreamovým. Nicméně toto již není možné v rámci této práce obsáhnout a popsat, dává to však příležitost pro budoucí zkoumání v této oblasti.

Závěr

Cílem této práce bylo zjistit, jaký byl mediální obraz NATO ve vybraných českých médiích a jak (a jestli vůbec) se změnil od přístupu České republiky k Severoatlantické alianci do roku 2019. Před započítím samotného výzkumu bylo nutné práci teoreticky ukotvit. Vzhledem k tomu, že je celá práce postavená na analýze předem určených mediálních výstupů, bylo důležité na začátku uvést, jakým způsobem média fungují a jak se tvoří mediální obsah. K analýze byla vybrána jak média mainstreamová, tak ta alternativní, resp. dezinformační, protože všechna vytváří určitý mediální obraz různých témat, v tomto případě Severoatlantické aliance, který následně do jisté míry ovlivňuje vztah veřejnosti k dané problematice a jakým způsobem jí vnímá a nahlíží na ni. NATO bylo vybráno z toho důvodu, že ukotvilo Českou republiku na Západě, poskytlo jí bezpečnostní záruky, a stalo se tak nedílnou součástí fungování jejího bezpečnostního systému. Je proto nejen zajímavé, ale i důležité zjistit, jakým způsobem se o takové organizaci vyjadřují média v rámci svých zpravodajských výstupů. Další část v rámci teoretického ukotvení se proto nejprve věnovala Alianci jako takové a přiblížila ji z hlediska dvou odlišných perspektiv – neorealisticke a neoliberalistické. Následně byl zbytek kapitoly věnován přímo České republice a jejímu členství v NATO.

Díky tvrdým datům získaným pomocí kvantitativní analýzy bylo možné zjistit, jak vypadal mediální obraz NATO, jak celkový, tak v jednotlivých zkoumaných obdobích a k jakým proměnám mezi nimi došlo. Ačkoliv se tato práce zaměřila na otázku „jaký“ byl mediální obraz a jak se změnil, nikoliv „proč“ byl takový a proč se změnil, pokusila se autorka v průběhu práce i zde v závěru nastínit i ony možné důvody, proč tomu tak bylo, na základě teoretického ukotvení spojeného s výsledky obsahové analýzy článků. Jedná se však pouze o stručné doplnění kvantitativní analýzy o subjektivní kvalitativní zhodnocení. Pokud bychom chtěli zjistit, proč byl mediální obraz takový, jaký byl a proč došlo k takovým změnám mezi jednotlivými obdobími, bylo by potřeba provést další, podrobnější, kvalitativně zaměřený výzkum.

I když lze příspěvky o NATO celkově považovat za důležité, protože se většina objevila v první polovině mediální agendy, byla v průběhu let patrná klesající tendence, kdy se jich v první polovině periodik a na titulních stránkách vyskytovalo méně. V posledním zkoumaném roce se již výstupy o Alianci objevovaly napříč celou mediální agendou. Důvodem této změny mohlo být mnoho faktorů, od proměny samostatných médií včetně jednotlivých rubrik až po ty, které mají souvislost přímo s Aliancí jako takovou. Zatímco v roce 1999 bylo vše nové, se vstupem vyvstaly pro ČR nové povinnosti a výzvy a i po 10 letech mohla být potřeba toto téma

stále přinášet do popředí, v roce 2019, po 20 letech v NATO, již tento zájem mohl opadnout. Ačkoliv třeba působení ČR v aliančních misích a cvičeníh nikdy nepřestalo být aktuální, nebyla již tato tematika považována za tak důležitou, aby se vyskytovala na předních stránkách vybraných deníků.

Stejně jako došlo k poklesu prioritizace NATO, snížil se i počet neutrálních článků a přibylo těch emocionálně zbarvených, jak (spíše) pozitivních, tak především těch (spíše) negativních. Ty od roku 1999 do roku 2019 znatelně narostly a celkově převažovaly nad těmi (spíše) pozitivními. Stejně tak tomu bylo i v případě hodnotících soudů, které se sice vyskytly jen v malém množství článků, ale i tak převažovaly negativní nad pozitivními. Nejpatrnější nárůst byl v roce 2019, kde se hodně článků věnovalo bilancování NATO a docházelo často k jeho hodnocení – jakých dosáhlo úspěchů nebo naopak, co se mu za dobu své existence příliš nezdařilo, co je potřeba zlepšit, jaké jsou plány do budoucna a především, jestli je ve své stávající podobě stále přínosnou organizací.

Za nárůstem příspěvků se spíše negativním a negativním vyzněním a hodnocením stálo opět mnoho faktorů. Jedním z nich bylo zajisté to, že do „hry“ vstoupila alternativní média, u kterých se (spíše) negativně laděné články vyskytovaly častěji než v mainstreamových denících. Také se na tom nějakým způsobem mohla podílet odlišná skladba zpravodajů, (šéf)redaktorů apod. v jednotlivých médiích, kteří sami mají nějakou svou ideologii a postoje k určitým věcem, což se následně nějakým způsobem může ve zpravodajství promítnout. Ať už v tom, jaký obsah je do mediální agendy zařazen, případně jakým způsobem je vůbec vykreslen. V neposlední řadě na to měl zajisté vliv i samotný vývoj událostí – zdlouhavá mise v Afghánistánu, otázka nedostatečných příspěvků do NATO a obranných výdajů a otázka (ne)důležitosti NATO ve spojitosti s výroky Donalda Trumpa o přežitosti NATO a Emmanuela Macrona o Alianci nacházející se ve stavu mozkové smrti a mnohé další. Spojenci byli postupně nuceni mezi sebou řešit různé neshody, o kterých pak média hojně informovala. Tento vývoj by odpovídal neorealisticke teorii, jež tvrdí, že spolupráce mezi spojenci bude složitější, soudržnost států v Alianci bude postupně klesat, protože budou věnovat menší úsilí a pozornost záležitostem společné obrany. Bylo by zajímavé navázat na tuto diplomovou práci výzkumem zaměřeným na analýzu článků o NATO v posledním roce (2022), kdy Rusko provedlo invazi na Ukrajinu a Aliance se opět více semkla v reakci na ruskou agresi, a následně porovnat data s výsledky z období, kterým se věnovala současná práce (resp., porovnat mediální obrazy NATO z roku 1999, 2009/10, 2019 a 2022).

Aby články k sobě přitáhly pozornost publika, je vhodné navázat je na prostředí kulturně a sociálně blízké čtenářům a/nebo je propojit se nějakou veřejně známou osobou. Takové

zprávy mají často velký dosah a o to médiím jde. S významnou osobou z bezpečnostní (alianční) sféry byla v tomto případě spojena většina analyzovaných článků. Co se týká přímo České republiky ve spojitosti s NATO, tak necelé dvě třetiny článků se alespoň okrajově ČR dotýkaly, ať už zmínkou o nějakém českém aktérovi či přímo o ČR samotné. Nejvíce příspěvků zmiňovalo na svých stránkách Českou republiku v roce 2009 (2010). U zbylých dvou zkoumaných období byl podíl článků s touto proměnou celkem vyrovnaný. O událostech souvisejících s NATO přímo z České republiky psala zhruba třetina článků, přičemž postupně docházelo k nepatrnému poklesu, tzn., událostem z České republiky se nejvíce věnovala média v roce 1999. Tematická agenda se proměňovala spolu s bezpečnostním prostředím a spolu se zaměřením jednotlivých médií a v zásadních bodech korespondovala s českými strategickými dokumenty.

V úplném závěru lze tedy shrnout, že celkově byla většina analyzovaných článků o NATO neutrálního vyznění s tím, že ale v každém roce přibylo několik procent (spíše) negativně zabarvených výstupů a hodnocení. Na titulních stránkách se zprávy týkající se Aliance vyskytovaly minimálně, ale většinou se alespoň objevily v první polovině mediální agendy, v posledním sledovaném roce byly výstupy o NATO nejvíce upozaděny. V témže roce se i nejméně příspěvků věnovalo událostem přímo z ČR. Tematická agenda se měnila dle aktuálního vývoje událostí, přičemž nejčastěji se objevujícími tématy ve vybraných českých médiích byly mise a operace, rozšiřování, technologické aspekty a bilancování NATO. Alternativní média, se svým způsobem prezentace nejnovějších zpráv čtenářům, měla nezanedbatelný vliv na podobu mediálního obrazu NATO a jeho proměn v průběhu zkoumaných let.

Summary

The aim of this diploma thesis was to find out what the media image of NATO in the selected Czech media was, and how it changed between 1999, when the Czech Republic joined the North Atlantic Alliance, 2009 (2010), when Czechs celebrated 10th anniversary of accession and 2019, when the Czech Republic commemorated 20 years of its membership. Using quantitative content analysis, the author was able to gather the necessary data to compile individual NATO media images for given periods and compare them with each other.

In general, most of the analysed articles about NATO were neutral in tone. However, the percentage of articles with a rather negative connotation slightly increased over time, especially in the alternative media. Moreover, the author found out that a minimum of the news about the Alliance appeared on the front pages of printed newspapers. Nevertheless, the majority of them still appeared at least in the first half of the media agenda. Overall the prioritization of NATO decreased since 1999. The news about NATO was sidelined the most during the last year the author analysed – 2019. In the same year, the fewest contributions dealt with events specifically from the Czech Republic. The media's thematic focus was changing along with the development of the security environment. The most frequently appearing topics related to NATO in the Czech media of interest were “missions and operations”, “enlargement”, “technological aspects”, and “assessing the (un)importance of NATO”. The last mentioned experienced a significant increase, especially in the year 2019.

Alternative media had a nonnegligible effect on NATO's media image. They have, in general, their own way of presenting the latest news to the readers, which definitely shaped the overall media image. Even though the thesis was focused on hard data and addressing the research question of “how” NATO was portrayed in media and “how” its image changed, in the course of the thesis the author also tried to outline possible reasons “why” the change happened (e.g. the impact of alternative media, the impact of changes within the media themselves, the impact of certain affairs in the international arena etc.). These deductions were based on the theoretical framework and the results of the content analysis of the articles. However, these just briefly supplemented the quantitative analysis with a subjective qualitative evaluation. In order to find out why NATO's media image was the way it was and why there were certain changes between the individual analysed periods, another, more detailed, qualitatively focused research(es) would be needed.

Použitá literatura

Knihy

- Atton, Chris. *Alternative Media*. Thousand Oaks [Calif.]: SAGE, 2002.
<https://sk.sagepub.com/books/alternative-media> (shlédnuto 29. 9. 2019).
- Burton, Graeme a Jan Jiráček. *Úvod do studia médií*. Brno: Barrister & Principal, 2001.
<http://alephuk.cuni.cz/CKIS-28.html> (shlédnuto 29. 3. 2019).
- Croteau, David and Hoynes, William. *Media/Society: Technology, Industries, Content, and Users*. 6th ed. Los Angeles: SAGE, 2019.
- Downing, John. *Radical Media: Rebellious Communication and Social Movements*. Thousand Oaks [Calif.]: SAGE, 2001.
https://edisciplinas.usp.br/pluginfile.php/5147868/mod_resource/content/1/John%20D.%20H.%20Downing%20-%20Radical%20Media_%20Rebellious%20Communication%20and%20Social%20Movements-SAGE%20Publications%2C%20Inc%20%282000%29.pdf (shlédnuto 29. 9. 2019).
- Herman, Edward S. and Noam CHOMSKY. *Manufacturing consent: the political economy of the mass media*. New York: Pantheon Books, 1988.
- Jiráček, Jan a Barbara Köpplová. *Masová média*. 2., přepracované vydání. Praha: Portál, 2009, 2015.
- Jiráček, Jan a Tomáš Trampota. "O vztahu médií a politiky v komparativní perspektivě." In *Systémy médií v postmoderním světě: tři modely médií a politiky* by Daniel C. Hallin and Paolo Mancini. Praha: Portál, 2008.
- Kenix, Linda Jean. *Alternative and Mainstream Media: The Converging Spectrum*. London: Bloomsbury Academic, 2011.
<https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/58696/1/9781849665438.pdf> (shlédnuto 29. 9. 2019).
- Kunczik, Michael. *Základy masové komunikace*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1995.
- McCombs, Maxwell. *Agenda setting: nastolování agendy - masová média a veřejné mínění*. Přeložil Tomáš Kačer a Vlastimil Nečas. Praha: Portál, 2009.
- McQuail, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. Praha: Portál, 1999.
- Reifová, Irena. *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál, 2004.
- Sedláková, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada Publishing, 2014.
- Schulz, Winfried, Helmut Scherer, Lutz M. Hagen, Jakub Končelík a Irena Reifová. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. Praha: Karolinum, 2004.

Snyder, Craig A. „Regional Security Structures.“ In *Contemporary Security and Strategy*, edited by Craig A. Snyder, 102-119. New York: Routledge, 1999.

Snyder, Glenn Herald. *Alliance Politics*. N.Y.: Cornell University Press, 1997.

Trampota, Tomáš a Martina Vojtěchovská. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010. <http://sfx.is.cuni.cz/sfxlcl3?sid=shorturl&isbn=80-7367-683-4> (shlédnuto 29. 3. 2019).

Trampota, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006. <https://www.bookport.cz/e-kniha/zpravodajstvi-1318885/> (shlédnuto 29. 3. 2019).

Walt, Stephen. „NATO's Future (In Theory).“ In *Alliance Politics, Kosovo and NATO's War: Allied Force or Forced Allies?*, edited by P. Martin and M. R. Brawley. New York: Palgrave, 2000.

Waltz, Mitzi. *Alternative and Activist Media*. Edinburgh: Edinburgh University Press Ltd, 2005. <https://www.jstor.org/stable/10.3366/j.ctt1g0b3wz> (shlédnuto 29. 9. 2019).

Články a ostatní zdroje

ABC ČR. „Periodický tisk: ověřená data.“ Kancelář ověřování nákladů tisku Audit Bureau of Circulations. <http://www.abccr.cz/overovana-data/periodicky-tisk/> (shlédnuto 20. 6. 2018).

AČR. „Air Policing 2022.“ Zahraniční mise AČR. <https://mise.army.cz/aktualni-mise/baltic/air-policing-2022-234513/> (shlédnuto 19. 6. 2022)

AČR. „Zahraniční mise armády České republiky: Aktuální mise.“ Zahraniční mise AČR. <http://www.mise.army.cz/aktualni-mise/default.htm> (shlédnuto 19. 6. 2022).

Adamcová, Pavla. „Kolik peněz dávají na obranu? Nové porovnání států v EU.“ *Aktualne.cz*, 7. června 2017. <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/eu-dava-mene-penez-na-obranu-nez-na-vzdelavani-ukazuji-nova/r~f01b3faa4b5811e7983b002590604f2e/> (shlédnuto 16. 8. 2019).

Atkinson, Joshua. „Analyzing Resistance Narratives at the North American Anarchist Gathering.“ *Journal of Communication Inquiry* 30, no. 3 (2006): 251–72. <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0196859906287892?journalCode=jcia>.

Bandow, Doug. „The U.S. NATO Alliance Has Been a One-Way Street for Too Long.“ *Cato Institute*, 21. února 2017. <https://www.cato.org/publications/commentary/us-nato-alliance-has-been-one-way-street-too-long>.

Béraud-Sudreau, Lucie a Nick Childs. „The US and its NATO allies: costs and value.“ *IISS*, 9. července 2018. <https://www.iiss.org/blogs/military-balance/2018/07/us-and-nato-allies-costs-and-value>.

BIS. „Výroční zpráva Bezpečnostní informační služby za rok 2020.“ Listopad 2021. <https://www.bis.cz/public/site/bis.cz/content/vyrocní-zpravy/2020-vz-cz-2.pdf> (shlédnuto 3. 11. 2022).

BIS. Výroční zpráva Bezpečnostní informační služby za rok 2017.“ Prosinec 2018. <https://www.bis.cz/public/site/bis.cz/content/vyrocní-zpravy/2017-vz-cz.pdf> (shlédnuto 29. 9. 2019).

Britské listy. „Internetový deník Britské listy.“ *blisty.cz*. <https://blisty.cz/static/about> (shlédnuto 10. 8. 2019).

CVVM. „Občané o členství České republiky v NATO – jaro 2022.“ Sociologický ústav AV ČR. 30. června 2022. https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a5536/f9/pm220630.pdf (shlédnuto 8. 1. 2023).

CNC. „Deník Blesk.“ <https://www.cncenter.cz/clanek/1270/blesk> (shlédnuto 6. 8. 2019).

ČTK. „Terorismus a Rusko. Metnar jmenoval největší hrozby pro NATO.“ *Tyden.cz*, 8. března 2019. https://www.tyden.cz/rubriky/domaci/terorismus-a-rusko-metnar-jmenoval-nejvetsi-hrozby-pro-nato_516151.html (shlédnuto 20. 3. 2019).

Dudek, Petr a Ondřej Čihák. „Alternativní média potřebujeme, alternativní fakta rozhodně ne, vysvětluje novinář.“ *iRozhlas*, 19. března 2018. https://www.irozhlas.cz/zivotni-styl/spolecnost/alternativni-media-alternativni-fakta_1801191633_pj (shlédnuto 29. 9. 2019).

European Commission. „Questions and Answers – The EU steps up action against disinformation.“ 5. prosince 2018. https://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-18-6648_en.htm (shlédnuto 29. 9. 2019).

Evropské hodnoty. „Fungování českých dezinformačních a manipulativních webů.“ 26. července 2016. <https://www.evropskehodnoty.cz/fungovani-ceskych-dezinformacnich-webu/fungovani-ceskych-dezinformacnich-webu-2/> (shlédnuto 10. 8. 2019).

Evropské hodnoty. „Kremlin Watch Report: Fungování českých dezinformačních webů.“ <https://www.evropskehodnoty.cz/fungovani-ceskych-dezinformacnich-webu/fungovani-ceskych-dezinformacnich-webu-2/> (shlédnuto 20. 6. 2018).

Evropské hodnoty. „Parlamentní listy.“ <https://www.evropskehodnoty.cz/parlamentni-listy/> (shlédnuto 9. 8. 2019).

Hamilton, James. „Alternative Media: Conceptual Difficulties, Critical Possibilities.“ *Journal of Communication Inquiry* 24, no. 4 (2000): 357–78. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0196859900024004002> (shlédnuto 29. 9. 2019).

Hellmann, Gunther a Reinhard Wolf. „Neorealism, Neoliberal Institutionalism, and the Future of NATO.“ *Security Studies* 3, č. 1 (podzim 1993): 3-43. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09636419309347537> (shlédnuto 5. 8. 2022).

iDNES.cz a ČTK. „Rusko a Čína jsou hlavní hrozby NATO, tvrdí americký velvyslanec v ČR.“ *iDNES.cz*, 4. března 2019. https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/20-let-nato-stephen-king-usa-hrozby-rusko-cina.A190304_145216_domaci_chtl (shlédnuto 20. 3. 2019).

Jireš, Jan. „Aktualizace Bezpečnostní strategie ČR: formalita, nebo příležitost?.“ *natoaktual.cz*. 21. února 2011. http://www.natoaktual.cz/aktualizace-bezpecnostni-strategie-cr-formalita-nebo-prilezitost-1d3-/na_analyzy.aspx?c=A110221_154732_na_analyzy_m02 (shlédnuto 16. 8. 2019).

JSNS. „Česká mediální krajina - 1. díl: Úvod do světa médií.“ Člověk v tísni. <https://www.jsns.cz/projekty/medialni-vzdelavani/bulletin-medialni-vzdelavani/ceska-medialni-krajina/1.dil-uvod-do-sveta-medii> (shlédnuto 21. 1. 2023).

Kasík, Jan a ČTK. „Český internet slaví 20. narozeniny, vzpomíná na skromné začátky.“ *iDNES.cz*, 13. února 2012. https://www.idnes.cz/technet/internet/cesky-internet-slavi-20-narozeniny-vzpomina-na-skromne-zacatky.A120213_000221_sw_internet_pka (shlédnuto 15. 7. 2023).

Keohane, Robert O. „Alliances, Threats, and the Uses of Neorealism.“ Recenze *The Origins of Alliances*, od Stephen M. Walt. *International Security* 13, č. 1 (léto 1988): 169-76. https://www.jstor.org/stable/2538899?seq=1#page_scan_tab_contents (shlédnuto 5. 8. 2022).

MAFRA. „Mladá Fronta DNES.“ <https://www.mafra.cz/portfolio.aspx?y=mafra/portfolio-mfd.htm> (shlédnuto 6. srpna 2019).

Magaziny.cz. „Právo.“ <https://pravo.magaziny.cz/#celypopis> (shlédnuto 6. srpna 2019).

MediaGuru. „Dezinformačním webům věří už 25 % Čechů.“ 29. července 2016. <https://www.mediaguru.cz/clanky/2016/07/dezinformacnim-webum-veri-uz-25-procent-cechu/>.

MediaGuru. „Ivo Valenta vstupuje do Parlamentních Listů.“ 15. dubna 2015. <https://www.mediaguru.cz/clanky/2015/04/ivo-valenta-vstupuje-do-parlamentnich-listu/> (shlédnuto 6. 3. 2023).

MediaGuru. „Mediální gramotnost Čechů se podle výzkumu zvyšuje.“ 30. března. 2022. <https://www.mediaguru.cz/clanky/2022/03/medialni-gramotnost-cechu-se-podle-vyzkumu-zvysuje/> (shlédnuto 21. 1. 2023).

MediaGuru. „Změní Babiš politickou mapu českých deníků?“ 28. června 2013. https://www.mediaguru.cz/clanky/2013/06/zmeni-babis-politickou-mapu-ceskych-deniku/#.U3FuoYF_uHj.

MediaHub. „Britské listy dnes slaví 20 let existence (video).“ *iDNES.cz*, 29. července 2016. https://www.idnes.cz/zpravy/mediahub/britske-listy-dnes-slavi-20-let-existence-video.A160729_901548_mediahub_imp (shlédnuto 10. 8. 2019).

MediaHub. „Dezinformátoři.cz: Nejvlivnější český dezinformační web jsou Parlamentní listy.“ *iDNES.cz*, 28. července 2016. https://www.idnes.cz/zpravy/mediahub/dezinformatori-cz-nejvlivnejsi-cesky-dezinformacni-web-jsou-parlamentni-listy.A160728_902581_mediahub_imp (shlédnuto 10. 8. 2019).

Merc, Jakub. „Motivace české alternativní a dezinformační mediální scény k revizionistické aktivitě.“ Diplomová práce, Univerzita Karlova v Praze, 2019.
<https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/107855> (shlédnuto 29. 9. 2019).

Metro. „O nás.“ <https://www.metro.cz/Servis.aspx?y=metroh/metro-o-nas.htm> (shlédnuto 6. srpna 2019).

Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation. *Convention on International Information Security (Concept)*. 22. září 2011.
<https://carnegieendowment.org/files/RUSSIAN-DRAFT-CONVENTION-ON-INTERNATIONAL-INFORMATION-SECURITY.pdf> (shlédnuto 29. 9. 2019).

Modelski, George. „The study of alliances.“ Recenze *Nations in Alliance: The Limits of Interdependence*, od George Liska; *NATO: The Entangling Alliance*, od Robert E. Osgood; *Sino-Soviet Conflict 1956-61*, od Donald S. Zagoria. *Journal of Conflict Resolution* 7, č. 4 (prosinec 1963): 769-776.
<https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/002200276300700410> (shlédnuto 20. 7. 2022).

Morgan, Susan. „Fake news, disinformation, manipulation and online tactics to undermine democracy.“ *Journal of Cyber Policy* 3, no. 1 (2018). 39-43.
<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/23738871.2018.1462395>.

Morrow, James D. „Alliances: Why Write Them Down?.“ *Annual Review of Political Science* 3, č. 1 (2000): 63–83. <https://www.annualreviews.org/doi/abs/10.1146/annurev.polisci.3.1.63> (shlédnuto 20. 7. 2022).

MVČR. „Definice dezinformací a propagandy.“ <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/definice-dezinformaci-a-propagandy.aspx> (shlédnuto 29. 9. 2019).

MZVČR. „Bezpečnostní politika.“ Shlédnuto 18. srpna 2019. Dostupné z:
https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/bezpecnostni_politika/index.html.

NATO. „Operations and missions: past and present.“ North Atlantic Treaty Organization.
https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_52060.htm (shlédnuto 20. 3. 2023).

NATO. „Press conference by Air Chief Marshal Sir Stuart Peach, Chairman of the NATO Military Committee.“ 16. ledna 2019. <https://www.natomultimedia.tv/app/asset/597932> (shlédnuto 20. 3. 2019).

NATO. „The North Atlantic Treaty.“ Poslední aktualizace 10. dubna 2019.
https://www.nato.int/cps/ie/natohq/official_texts_17120.htm (shlédnuto 16. 8. 2019).

NATO. „Wales Summit Declaration.“ Poslední aktualizace 30. srpna 2018.
https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_112964.htm (shlédnuto 25. 8. 2019).
natoaktual.cz. „Co je NATO.“ Informační centrum o NATO.
<https://www.natoaktual.cz/zpravy/Icojenato> (shlédnuto 21. 1. 2023).

natoaktual.cz. „Česko se ve výdajích na obranu polepšilo. Přesto je v NATO sedmé od konce.“ Informační centrum o NATO. 17. března 2021.

https://www.natoaktual.cz/zpravy/vydaje-nato-rozpocet-armada-stoltenberg-usa-hdp.A210317_110340_na_zpravy_m00 (shlédnuto 7. 7. 2022).

natoaktual.cz. „Factbox č. 3/2012: Co znamená pro ČR členství v Severoatlantické alianci: Česká republika a NATO.“ Informační centrum o NATO. http://data.idnes.cz/soubory/na_projekty/A130201_M02_FACTBOX_3-2012.PDF (shlédnuto 16. 8. 2019).

natoaktual.cz. „Hybridní válka jako nový fenomén v bezpečnostním prostředí Evropy.“ 2. vyd. Praha – Ostrava: pro Informační centrum o NATO vydalo Jagello 2000, 2016. http://www.natoaktual.cz/hybridni-hrozby-ii-0ac-/na_knihovna.aspx?y=na_knihovna/hybridni-hrozby-2016.htm (shlédnuto 29. 9. 2019).

natoaktual.cz. „International Security Assistance Force (ISAF).“ https://www.natoaktual.cz/zpravy/Imise_isaf (shlédnuto 18. 12. 2022).

natoaktual.cz. „Rusko a terorismus jsou největší hrozby, shodli se náčelníci štábů.“ Informační centrum o NATO. 17. ledna 2019. http://www.natoaktual.cz/vojensky-vybor-nato-peach-rusko-ukrajina-fl-o-na_zpravy.aspx?c=A190117_105417_na_zpravy_m00 (shlédnuto 20. 3. 2019).

NetMonitor. „NetMonitor Online data.“ <http://www.netmonitor.cz/online-data-ola> (shlédnuto 10. 8. 2019).

NetMonitor. „Výstup 2016_06_NetMonitor_offline_report.xlsx.“ <http://www.netmonitor.cz/verejne-vystupy?page=1> (shlédnuto 10. 8. 2019).

Parker, Ashley. „Donald Trump Says NATO is ‘Obsolete,’ UN is ‘Political Game’.“ *The New York Times*, April 2, 2016. <https://www.nytimes.com/politics/first-draft/2016/04/02/donald-trump-tells-crowd-hed-be-fine-if-nato-broke-up/> (shlédnuto 20. 3. 2019).

SimilarWeb, „parlamentnilisty.cz,“ leden – březen 2023, <https://www.similarweb.com/website/parlamentnilisty.cz/#traffic> (shlédnuto 5. 4. 2023).

SIPRI. „Military expenditure by country as percentage of gross domestic product, 1988-2018.“ <https://www.sipri.org/sites/default/files/Data%20for%20all%20countries%20from%201988%E2%80%932018%20as%20a%20share%20of%20GDP%20%28pdf%29.pdf> (shlédnuto 18. 8. 2019).

SIPRI. „World military expenditure passes \$2 trillion for first time,“ April 25, 2022, <https://www.sipri.org/media/press-release/2022/world-military-expenditure-passes-2-trillion-first-time> (shlédnuto 20. 6. 2022).

STEM/MARK. „Češi jsou spokojeni se členstvím v NATO i s účastí v misích, ukázal průzkum pro ČT.“ Česká televize. 12. března 2019. <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2758205-cesi-jsou-spokojeni-se-clenstvim-v-nato-i-s-ucasti-v-misich-ukazal-pruzkum-pro-ct> (shlédnuto 19. 6. 2022).

STEM/MARK. „Mediální gramotnost je v Česku nízká – pouze čtvrtina dospělé populace v ní dosahuje uspokojivé úrovně.“ Sběr dat probíhal během května a června 2018. <https://www.stemmark.cz/medialni-gramotnost-je-v-cesku-nizka-pouze-ctvrtina-dospеле-populace-v-ni-dosahuje-uspokojive-urovne/> (shlédnuto 20. 6. 2018).

STEM/MARK a MEDIAN. „Výstupy za 1. až 4. čtvrtletí 2022: Tisková zpráva Unie vydavatelů,“ Unie vydavatelů, [http://www.unievydavatelu.cz/gallery/files/2023_02_09%20-%20Tiskov%C3%A1%20zpr%C3%A1va%20Unie%20vydavatel%C5%AF%20-%20v%C3%BDsledky%20MP%20za%201_a%C5%BE_4_Q%202022%20\(cz\).pdf](http://www.unievydavatelu.cz/gallery/files/2023_02_09%20-%20Tiskov%C3%A1%20zpr%C3%A1va%20Unie%20vydavatel%C5%AF%20-%20v%C3%BDsledky%20MP%20za%201_a%C5%BE_4_Q%202022%20(cz).pdf) (shlédnuto 14. 7. 2023).

STEM/MARK a MEDIAN. „Základní výsledky čtenosti – roční data 2019.“ Unie vydavatelů. http://www.unievydavatelu.cz/cs/unie_vydavatelu/medialni_data/vyzkum_ctenosti (shlédnuto 5. 4. 2023).

STEM/MARK a MEDIAN. „Základní výsledky čtenosti titulů za 1. až 4. čtvrtletí 2022.“ Unie vydavatelů. http://www.unievydavatelu.cz/gallery/files/2023_02_09%20-%20MEDIA%20PROJEKT%20-%20Z%C3%A1kladn%C3%AD%20v%C3%BDsledky%20za%201_%20a%C5%BE%204_%20kvart%C3%A1%202022.pdf (shlédnuto 5. 4. 2023).

The World Bank. „Military expenditure (current USD).“ World Bank Open Data. <https://data.worldbank.org/> (shlédnuto 25. 8. 2019).

Velvyslanectví Kanady v České republice. „Kanadská velvyslankyně a ministryně obrany K. Šlechtová se sešly s českými vojáky, kteří odjedou do Kanadou vedené jednotky eFP.“ Facebook Embassy of Canada to Czech Republic. 11. června 2018. <https://www.facebook.com/notes/embassy-of-canada-to-czech-republic/kanadsk%C3%A1-velvyslankyn%C4%9B-a-ministryn%C4%9B-obrany-k-%C5%A1lechtov%C3%A1-se-se%C5%A1ly-s-%C4%8Desk%C3%BDmi-voj%C3%A1ky/2029600680397513/> (shlédnuto 8. 8. 2022).

Vláda ČR. *Bezpečnostní strategie České republiky 1999*. Praha: Pro ministerstvo zahraničních věcí ČR vydala Agentura vojenských informací a služeb, 1999. <http://www.mocr.army.cz/dokumenty-a-legislativa/ceske-dokumenty-46088/> (shlédnuto 16. 8. 2019).

Vláda ČR. *Bezpečnostní strategie České republiky 2001*. Praha: Pro Ministerstvo zahraničních věcí ČR vydalo ediční oddělení Ústavu mezinárodních vztahů, 2001. <https://mocr.army.cz/images/Bilakniha/CSD/2001%20Bezpecnostni%20strategie%20CR.pdf> (shlédnuto 16. 8. 2019).

Vláda ČR. *Bezpečnostní strategie České republiky 2003*. Praha: pro Ministerstvo zahraničních věcí ČR vydalo ediční oddělení Ústavu mezinárodních vztahů, 2004. <https://mocr.army.cz/images/Bilakniha/CSD/2003%20Bezpecnostni%20strategie%20CR.pdf> (shlédnuto 16. 8. 2019).

Vláda ČR. *Bezpečnostní strategie České republiky 2011*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí, 2011. <http://www.mocr.army.cz/dokumenty-a-legislativa/ceske-dokumenty-46088/> (shlédnuto 16. 9. 2019).

Vláda ČR. *Bezpečnostní strategie České republiky 2015*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí, 2015. <http://www.mocr.army.cz/dokumenty-a-legislativa/ceske-dokumenty-46088/> (shlédnuto 16. 8. 2019).

Vláda ČR. *Obranná strategie České republiky 2017*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – VHÚ Praha, 2017. <http://www.mocr.army.cz/dokumenty-a-legislativa/ceske-dokumenty-46088/> (shlédnuto 16. 8. 2019).

Wagner, Eva. „Zpravodajství na webu v únoru: Nejvíce propadlo Info.cz a Parlamentní listy.“ *iDNES.cz*, 5. března 2018. https://www.idnes.cz/zpravy/mediahub/zpravodajstvi-na-webu-v-unoru.A180305_1705212_mediahub_imp (shlédnuto 10. 8. 2019).

Weber, Mark. „Thinking NATO through Theoretically.“ Paper presented to the ECPR Joint Sessions. Lisabon, 8. dubna 2009. <https://ecpr.eu/Filestore/PaperProposal/e004327f-8597-4408-b51a-2e8fabdb21.pdf> (shlédnuto 20. 7. 2022).

Citované články získané z online databáze Newton Media

„Brněnští komunisté protestovali proti Severoatlantické alianci.“ *MF DNES*, 30. března 1999.

„Dnešní oslavy v Liberci zamotají řidičům hlavy.“ *MF DNES*, 12. března 1999.

„Důstojníci se školí na vstup do NATO.“ *MF DNES*, 16. února 1999.

„Factum: Obnovu Jugoslávie mají uhradit aliance a USA.“ *Právo*, 16. července 1999.

„Grebeníček: NATO je zločinecké.“ *Právo*, 6. září 1999.

„NATO obstará české armádě zdarma radary za 1,4 miliardy.“ *Právo*, 9. listopadu 1999.

„Obranné kroky EU jsou i věcí kandidátů, soudí NATO.“ *Právo*, 16. prosince 1999.

„Parlament plně nepodpořil akce Severoatlantické aliance.“ *MF DNES*, 15. dubna 1999.

„Shea: Novináři jsou závislé stádo podléhající senzácím.“ *Právo*, 5. listopadu 1999.

„Síla rychlého nasazení není konkurencí NATO, řekl Blair.“ *Právo*, 26. listopadu 1999.

„Švédsko chtělo v USA koupit jaderné zbraně.“ *Právo*, 15. července 1999.

„V NATO se nám nelíbí.“ *Blesk*, 25. května 1999.

„10 let po útoku sil NATO na srbskou televizi.“ *Britské listy*, 23. dubna 2009.

„Biden konkrétní návrh ke štítu nepřivezl.“ *Právo*, 24. října 2009.

„Endlösung pro afghánské město Mardžah a afghánská mise AČR 2010.“ *Parlamentní listy*, 12. února 2010.

„Evropská protiraketová obrana musí odpovídat skutečným hrozbám.“ *Britské listy*, 19. června 2009.

„NATO a Rusko obnovily spolupráci.“ *MF DNES*, 29. června 2009.

„NATO nabídlo Moskvě spolupráci na obraně.“ *Britské listy*, 18. září 2009.

„NATO: nový raketový štít bude alianční.“ *Právo*, 24. října 2009.

„Opium a znásilňování na americký způsob.“ *Britské listy*, 3. listopadu 2009.

„Radar u vás nebude!“ *Blesk*, 18. září 2009.

„Schwarzenberg povede bruselské setkání eurotrojky s Clintonovou.“ *Právo*, 3. března 2009.

„Britové kontra USA. Huawei ohlídáme, tvrdí.“ *MF DNES*, 19. února 2019.

„Češi jsou mistři.“ *Právo*, 1. června 2019.

„Členství v NATO podle analytiků zakotvilo Česko na Západě.“ *Parlamentní listy*, 22. února 2022.

„Erdogan dráždí spojence v NATO.“ *MF DNES*, 11. března 2019.

„Chiméra zvaná NATO.“ *Parlamentní listy*, 15. října 2019.

„Macron: Evropa končí.“ *Britské listy*, 8. listopadu 2019.

„Macron: Evropa končí.“ *Britské listy*, 8. listopadu 2019.

„Ministr Hamáček: Vstup Severní Makedonie do NATO posílí celé společenství.“ *Parlamentní listy*, 11. července 2019.

„NATO a Stoltenbergův paradox.“ *Britské listy*, 10. dubna 2019.

„NATO je ve stavu mozkové smrti.“ *MF DNES*, 8. listopadu 2019.

„NATO slaví 70 let: Ptejme se, jaký je smysl jeho dalšího rozšiřování.“ *Britské listy*, 8. dubna 2019.

„Nůž na turecký krk.“ *MF DNES*, 5. dubna 2019.

„Peter Zvolenský: USA stále rychleji ztrácejí zájem o NATO. Co na to Praha?.“ *Parlamentní listy*, 11. ledna 2019.

„Pokud bude Trump znovu zvolen, NATO skončí, obávají se spojenci.“ *Britské listy*, 3. prosince 2019.

„Proč se bát Číny.“ *MF DNES*, 5. prosince 2019.

„Rigou prošli lotyšští veteráni divize SS.“ *Právo*, 18. března 2019.

„Rozporuplné oslavy NATO.“ *MF DNES*, 30. března 2019.

„Severoatlantická aliance zůstává kotvou stability.“ *Právo*, 18. března 2019.

„Sněmovna posoudí smlouvu o vstupu Severní Makedonie do NATO.“ *Parlamentní listy*, 12. září 2019.

„STOP podpory zabíjení pomocí totalitního NATO.“ *Parlamentní listy*, 8. března 2019.

„Šéf BIS: Extremisté posilují.“ *MF DNES*, 21. května 2019.

„Šéf NATO přislíbil reakci ve sporu o zakázané rakety.“ *Právo*, 26. června 2019.

„Trumpův tlak na spojence zabírá, libuje si šéf NATO.“ *Právo*, 29. ledna 2019.

„Vích (SPD): Funguje NATO ještě tak, jak má, nebo pouze na papíře?.“ *Parlamentní listy*, 12. září 2019.

Seznam příloh

Kódovací kniha

**FAKULTA
SOCIÁLNÍCH VĚD**
Univerzita Karlova

Projekt diplomové práce

Vývoj mediálního obrazu NATO v českých médiích
The Evolution of Media Image of NATO in Czech Media

Kristýna Koutenská
Bezpečnostní studia
Magisterské studium
Imatrikulační ročník 2016

Klíčová slova

NATO, Česká republika, mediální obraz, kvantitativní obsahová analýza, média

Key words

NATO, Czech Republic, media image, quantitative content analysis, media

V Praze dne 22. června 2018

Téma práce

Diplomová práce se bude zabývat mediálním obrazem Severoatlantické aliance (NATO) v několika českých denících ve třech stanovených obdobích, která pak mezi sebou budou komparována. Konkrétně se jedná o březen roku 1999, březen 2009 a březen roku 2019. Autorka zvolila záměrně měsíc březen, neboť v polovině března (12. 3.) roku 1999 se Česká republika stala formálním členem NATO. V roce 2009 a 2019, si pak připomínala desetileté, resp. dvacetileté výročí vstupu. Česká média tuto skutečnost samozřejmě reflektovala a informovala o NATO více než kdy jindy. Z toho samého důvodu se autorka rozhodla zkoumat pouze jeden měsíc z každého roku, neboť poskytuje dostatečný materiál k analýze. Delší časový úsek by již autorka z hlediska objemu dat nebyla schopná kvalitně zpracovat.

K realizaci výzkumu byly zvoleny tři celostátní deníky a dvě alternativní online média, jejichž analýza bude omezena pouze na roky 2009 a 2019 z důvodu pozdějšího vzniku. V případě celostátních novin se jedná o bulvární deník Blesk, Mladou frontu DNES jakožto zástupce středopravicového spektra a Právo jako deník spíše středolevicový. Tyto deníky byly zvoleny především na základě čtenosti. Jak vyplývá z dat výzkumu čtenosti tisku Media projekt, tři výše zmíněné deníky se v posledních letech pravidelně umísťují na prvních příčkách. Online média Parlamentní a Britské listy pak poskytnou data z odlišného spektra, z úhlu alternativních „zpravodajských“ serverů. Zatímco jiná alternativní média vznikala většinou až po roce 2010, Parlamentní i Britské listy začaly být na svých internetových platformách aktivní poměrně brzy, což bylo důležitým kritériem pro jejich výběr, neboť výsledky analýzy pouze z posledního zkoumaného roku (2019) by nebyly příliš směrodatné. Parlamentní listy navíc hrají dominantní roli mezi dezinformačními a manipulativními webovými platformami v České republice. Předmětem výzkumu budou jednotlivé články obsahující klíčová slova Severoatlantická aliance (skloňované ve všech pádech) a/nebo NATO.

Přestože se v českém prostředí pravidelně objevují zprávy s výsledky z průzkumů týkajících se postojů českých občanů k členství České republiky v Severoatlantické alianci, neexistuje zatím žádná práce, která by ukázala, jak vůbec česká média NATO veřejnosti prezentují, jak o něm informují. Spíše pozitivně nebo spíše negativně? Ve spojitosti se zahraničními misemi či ve spojitosti s domácí politikou? Autorka proto toto téma diplomové práce shledává nejen zajímavým pro ni samotnou, ale přínosným jak pro odbornou sféru, tak pro širokou veřejnost. Mediální gramotnost je navíc v dnešní době nárůstu dezinformačních platforem a tzv. fake news velice důležitá a úzce souvisí i se samotnou bezpečnostní problematikou.

Cíl práce

Cílem je zjistit, jak se proměňoval mediální obraz NATO v českých médiích. Diplomová práce se tedy bude snažit odpovědět na tyto výzkumné otázky:

- VO1: Jaký byl mediální obraz NATO ve vybraných českých médiích v březnu roku 1999, kdy se Česká republika oficiálně stala členem Severoatlantické aliance?
- VO2: Jaký byl mediální obraz NATO ve vybraných českých médiích v roce 2009, kdy Česká republika slavila desetileté výročí vstupu do Severoatlantické aliance?
- VO3: Jaký byl mediální obraz NATO ve vybraných českých médiích v roce 2019, kdy Česká republika oslavovala dvacetileté výročí přístupu k Severoatlantické alianci?
- VO4: Jak se změnil mediální obraz NATO ve vybraných českých médiích od přístupu České republiky k Severoatlantické alianci do současnosti, provede-li se komparace výše zmíněných mediálních obrazů?

Práce bude dále obsahovat zhruba pět hypotéz, na jejichž základě bude možné zodpovědět výše zmíněné výzkumné otázky. U každé hypotézy pak bude uvedeno, z jaké teorie vychází, či o jaký předpoklad se opírá.

Teoretický rámec

Teoretická část nejprve poskytne diplomové práci ukotvení v oblasti teorie masových médií a mediálních produktů. Jedna podkapitola bude věnována i alternativním médiím vzhledem k tomu, že Britské a Parlamentní listy se řadí do této kategorie. Dále pak autorka definuje NATO jakožto bezpečnostní alianci a podrobněji se zaměří na členství ČR v NATO. Značná část bude věnována i jednotlivým Bezpečnostním strategiím ČR, na jejichž základě bude postaveno několik hypotéz. Bezpečnostní prostředí se totiž rychle proměňuje a Bezpečnostní strategie ČR na tuto skutečnost reagují aktualizací hrozeb, strategických zájmů ČR, strategií prosazování bezpečnostních zájmů ČR a dalších.

Metodologie

Ke zpracování diplomové práce/článků bude využita metoda kvantitativní obsahové analýzy, pro kterou je typický vysoký stupeň ověřitelnosti i vysoká míra strukturovanosti a výsledky bude možné znázornit v číselných hodnotách a v podobě grafů. Dobře zpracovaná obsahová analýza může poskytnout informace o současných trendech v médiích, protože lze díky ní zpracovat i ty nejaktuálnější mediální produkty. Je však třeba počítat s tím, že její výsledky neobsahují příliš mnoho detailů, jedná se spíše o obecná data informativního charakteru. Nicméně, tato metoda počítá i s jistou vnitřní subjektivitou – badatel určí soubor ke zkoumání, definuje proměnné a v závěru interpretuje své výsledky.

V rámci operacionalizace budou podrobněji popsána jednotlivá média, vymezen mediální obsah, časové období a kódovací jednotka. Následně bude vysvětlen proces kódování, prostřednictvím kterého autorka analyzuje svůj výběrový soubor. Většina článků je získána přes databázi NEWTON Media, největší mediální archiv ve střední Evropě, který sahá až do roku 1996. Články, jež se nepodařilo autorce získat pomocí této databáze, pak pochází přímo z archivu (online) daného média – případ Britských listů z roku 1999 – nebo z archivu Národní knihovny České republiky disponující tištěnými výtisky – případ Parlamentních listů z roku 2009.

Parlamentní listy budou zároveň určitou výjimkou, neboť v jejich případě se autorka do analýzy rozhodla zařadit i březen 2010, ačkoliv se již nejedná o „výroční rok“. Přestože internetový server Parlamentních listů (www.parlamentnilisty.cz) funguje již od roku 2008, první články dle databáze NEWTON Media jsou až z ledna 2010. A vzhledem k tomu, že tištěné Parlamentní listy byly úplně jiného formátu než současná online platforma a v březnovém vydání z roku 2009 je NATO zmíněno minimálně, bude tedy tato část výzkumu doplněna ještě o články z března 2010 z internetových stránek Parlamentních listů. Autorka se domnívá, že tato úprava bude lépe odrážet mediální obraz NATO po deseti, resp. jedenácti letech od vstupu do NATO a přispěje k lepší závěrečné komparaci a naplnění cíle výzkumu.

Orientační struktura práce

1. Úvod
2. Teoretický rámec
  - 2.1. Média
  - 2.2. NATO
    - 2.2.1. NATO jako bezpečnostní aliance
    - 2.2.2. ČR a NATO
    - 2.2.3. Strategické dokumenty ČR
  - 2.3. Výzkumné otázky a hypotézy
3. Metodologie
  - 3.1. Kvantitativní obsahová analýza
  - 3.2. Operacionalizace
  - 3.3. Kódování
4. Analytická část
5. Závěr

Orientační seznam základní literatury

1. Burton, G., and Jiráček J., (2001). *Úvod do studia médií*. Brno: Barrister & Principal.
2. Jiráček J. and Köpplová B., (2015). *Masová média*. 2nd ed. Praha: Portál.
3. McQuail, D., (1999). *Úvod do teorie masové komunikace*. 1st ed. Praha: Portál.
4. Reifová, I., (2004). *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál.
5. Trampota, T., (2006). *Zpravodajství*. Praha: Portál.
6. Atton, Ch., (2002). *Alternative media*. Thousand Oaks: Sage Publications.
7. Schulz, W., Scherer, H., Hagen, L., Končelík J. and Reifová I., (2004). *Analýza obsahu mediálních sdělení*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum.
8. Trampota, T., and Vojtěchovská M., (2010). *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál.
9. Sedláková, R., (2014). *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada Publishing.
10. Neuendorf, K., (2002) *The content analysis guidebook*. 1st ed. Thousand Oaks: Sage Publications.
11. Walt, S., (1987). *The origins of alliances*. Ithaca: Cornell University Press.
12. NATO. The North Atlantic Treaty [online]. Available from: https://www.nato.int/cps/ie/natohq/official_texts_17120.htm.

13. Weber, M., (2009). Thinking NATO through Theoretically. *ECPR Joint Sessions, 14-19 April 2009, Lisbon, Portugal* [online]. Pp. 1-24. Available from: <https://ecpr.eu/Filestore/PaperProposal/e004327f-8597-4408-b51a-2e8fabdbeb21.pdf>.
14. *Bezpečnostní strategie České republiky 1999.*, (1999) [online]. Available from: <http://www.mocr.army.cz/images/Bilakniha/CSD/002.pdf>.
15. *Bezpečnostní strategie České republiky 2001.*, (2001) [online]. Available from: <http://www.mocr.army.cz/images/Bilakniha/CSD/2001%20Bezpecnostni%20strategie%20CR.pdf>.
16. *Bezpečnostní strategie České republiky 2003.*, (2004) [online]. Available from: <http://www.mocr.army.cz/images/Bilakniha/CSD/2003%20Bezpecnostni%20strategie%20CR.pdf>.
17. *Bezpečnostní strategie České republiky 2011.*, (2011) [online]. Available from: <http://www.mocr.army.cz/images/Bilakniha/CSD/011.pdf>.
18. *Bezpečnostní strategie České republiky 2015.*, (2015) [online]. Available from: http://www.mocr.army.cz/images/id_40001_50000/46088/Bezpecnostni_strategie_2015.pdf.